

SITRA

TULEVAISUUSBAROMETRI 2023

VALTAKUNNALLINEN RAPORTTI

Sisällysluettelo

1. Tutkimuksen toteutus, sisältö ja aineiston rakenne	3
2. Suhtautuminen tulevaisuuteen	5
3. Arviot Suomen tulevaisuudesta ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkemykseen tulevaisuudesta	27
4. Suhde megatrendeihin	37
5. Yhteiskunnalliset tavoitteet, toivottavuus ja merkitys eduskuntavaaleissa	98

1. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS, SISÄLTÖ JA AINEISTON RAKENNE

Tutkimuksen toteutus

- 15–84-vuotiaat kansalaiset Suomessa
 - Aineisto edustaa ja on painotettu vastaamaan väestöä tässä ikäryhmässä
-

- 2.150 vastausta
 - Tutkimus toteutettiin internetkyselyinä Kantar TNS:n internetpaneeleissa
-

- Tulosten luottamusväli on kokonaistuloksen osalta +- 2,1 %-yksikköä (50 % tulostasolla). Raportin viimeisellä sivulla on luottamusvälitaulukko.
 - Kyselyn tiedonkeruu toteutettiin marraskuussa 2022
 - Kysymyksiin vastaaminen kesti noin 12 minuuttia
 - Tutkimusaineisto on oikaistu väestötietojen mukaan
-

- Kyselyssä mukana tutkimuskysymykset ja vastaajien keskeiset sosiodemografiset tiedot
 - Kysymykset on suunnitellut Sitra yhdessä Kantar TNS:n Oy:n kanssa.
-

- Powerpoint-raportti tuloksista, kokonaisraportti (1 kpl), joka sisältää keskeisten taustaryhmien vertailut

2. SUHTAUTUMINEN TULEVAISUUTEEN

KIINNOSTUS, VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET, PELKO, MAHDOLLISUUDET

Suhtautuminen tulevaisuuteen (1/2)

Edelleen lähes kaikki (87 %) pitävät tulevaisuutta kiinnostavana. Lähes yhtä moni (81 %) arvioi, että meidän on mahdollista vaikuttaa tulevaisuuteen ja 80 % ajattelee voivansa itse vaikuttaa omaan tulevaisuutensa. Sen sijaan 64 % arvioi tietävänsä, millä keinolla voi itse vaikuttaa tulevaisuuteen. Noin joka kymmenes (11 %) on eri mieltä asiasta.

Kiinnostus tulevaisuuteen on edelleen yhtä suurta kuin vuosina 2021 ja 2019. Tulevaisuus kiinnostaa 15–24-vuotiaita enemmän kuin yli 65-vuotiaita ja akateemisesti koulutettuja enemmän kuin peruskoulutuksen saaneita. Tulevaisuus kiinnostaa vähemmän niitä, jotka joutuvat tinkimään hankinnoistaan kuin oman arvionsa mukaan hyvin toimeen tulevia. Tulevaisuus kiinnostaa, vähiten niitä, jotka eivät aio äänestää.

Valtaosa (81 %) arvioi, että meidän on mahdollista vaikuttaa tulevaisuuteen. Tulos on samalla tasolla kuin 2021 ja 2019 tutkimuksissa. Nuoret 15–24-vuotiaat ovat voimakkaammin kuin yli 50-vuotiaat samaa mieltä siitä, että meillä on mahdollista vaikuttaa tulevaisuuden muodostumiseen, samoin akateemiset voimakkaammin kuin perus- ja muun koulutuksen saaneet. Vähiten yhteisiin vaikutusmahdollisuuksiimme uskovat KD:n kannattajat, sekä ne, jotka eivät äänestäisi.

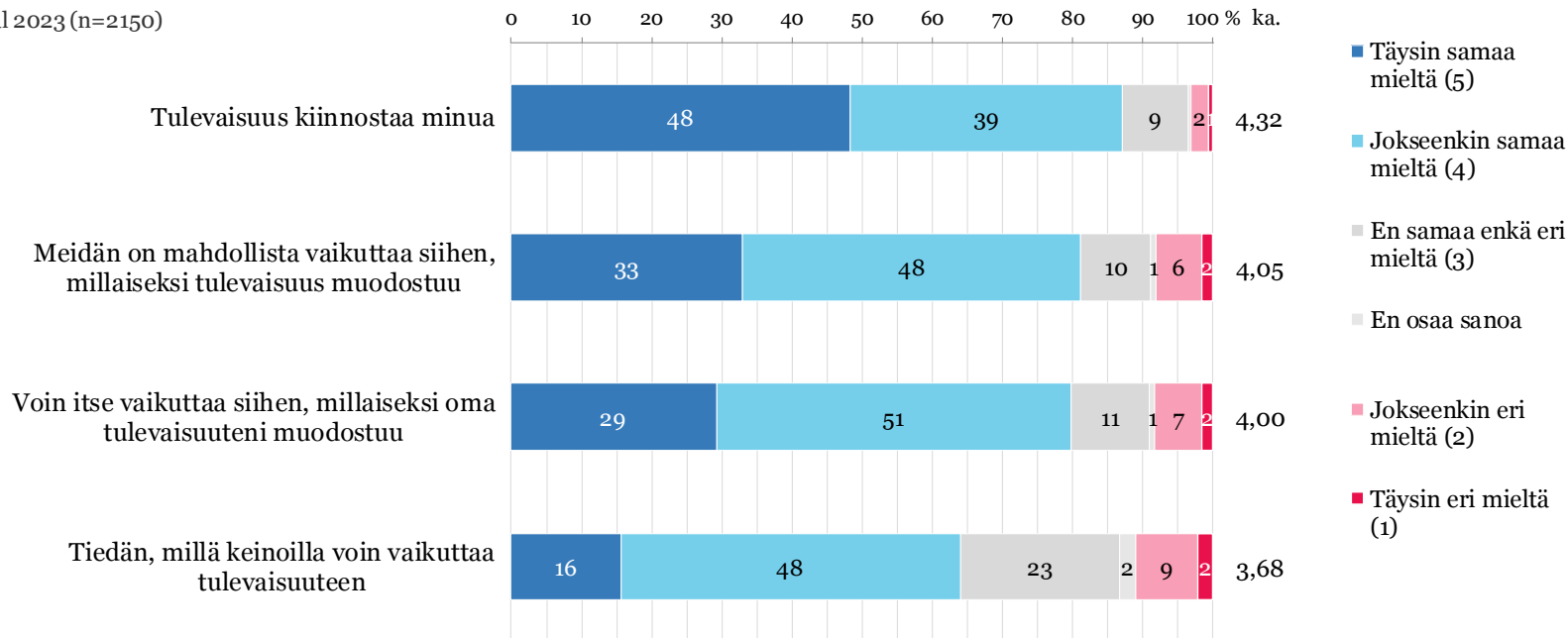
Arvio omiin mahdollisuuksiin vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuus muodostuu, on yhtä vahvaa kuin vuosina 2021 ja 2019. Omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa uskovat eniten 15–34-vuotiaat ja jossain määrin myös akateemisesti koulutetut. Omat vaikutusmahdollisuudet oman tulevaisuuden muodostumiseen koetaan pienimmiksi niiden keskuudessa, jotka eivät äänestäisi ja myös RKP:n kannattajien keskuudessa. Eniten omiin mahdollisuuksiin uskovat vihreiden, kokoomuksen ja keskustan tukijat.

Arvio omista tiedoista ja keinoista, joilla voi vaikuttaa tulevaisuuteen on samalla tasolla kuin 2021. Arvio omista tiedoista ja keinoista on eri ikäryhmistä vahvin 15–24-vuotiailla ja heikoin yli 65-vuotiailla. Arvio omista tiedoista ja keinoista on vahvin vihreiden tukijoilla, Liike Nytin ja kokoomuksen kannattajilla, samoin parhaiten toimeentulevilla. Usko omiin tietoihin ja keinoihin on matalin RKP:n kannattajilla, hankinnoistaan tinkivillä sekä niillä, jotka eivät äänestäisi vaaleissa.

Yleinen tulevaisuusorientaatio 2023

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Total 2023 (n=2150)

Yleinen tulevaisuusorientaatio

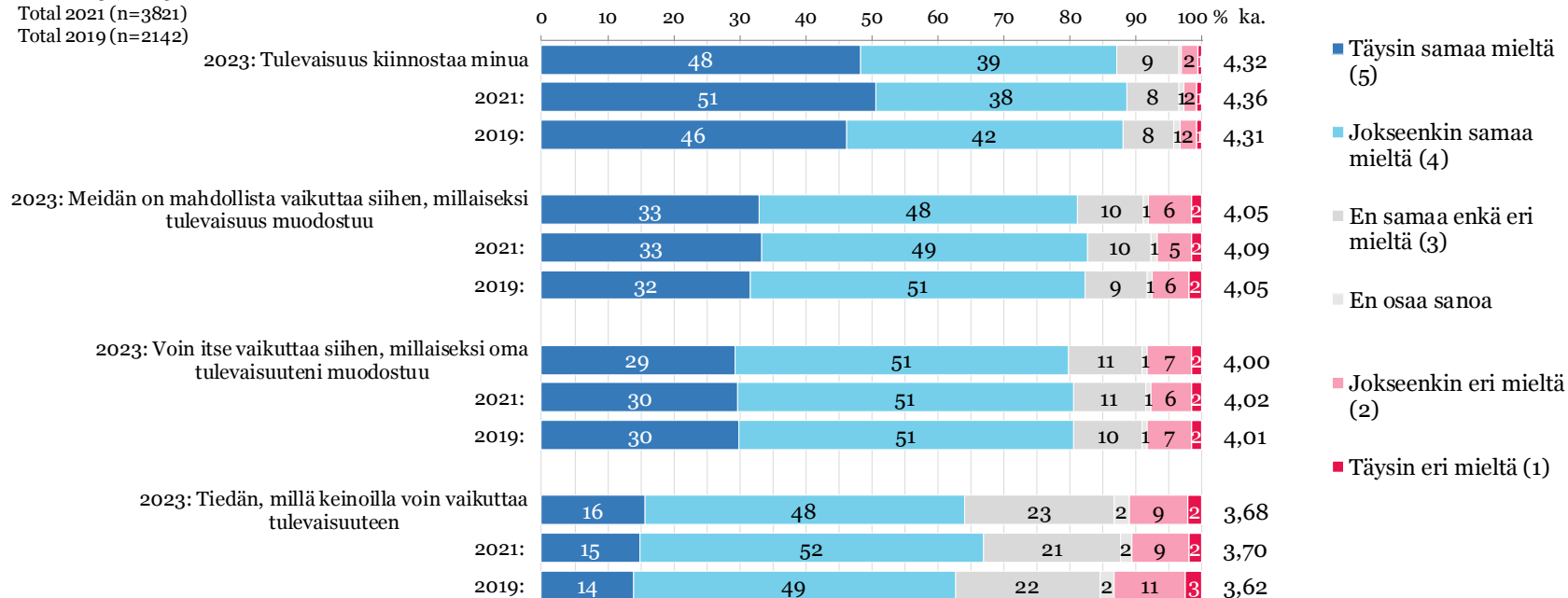
Vuosivertailu

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Total 2023 (n=2150)

Total 2021 (n=3821)

Total 2019 (n=2142)

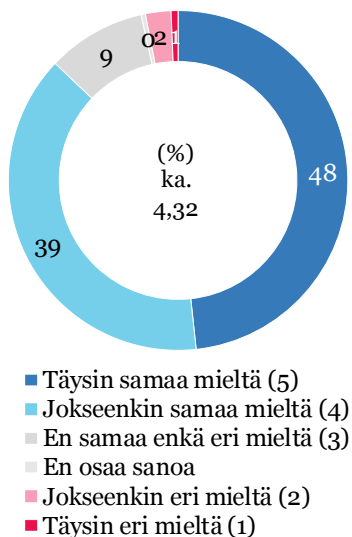
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Tulevaisuus kiinnostaa minua

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

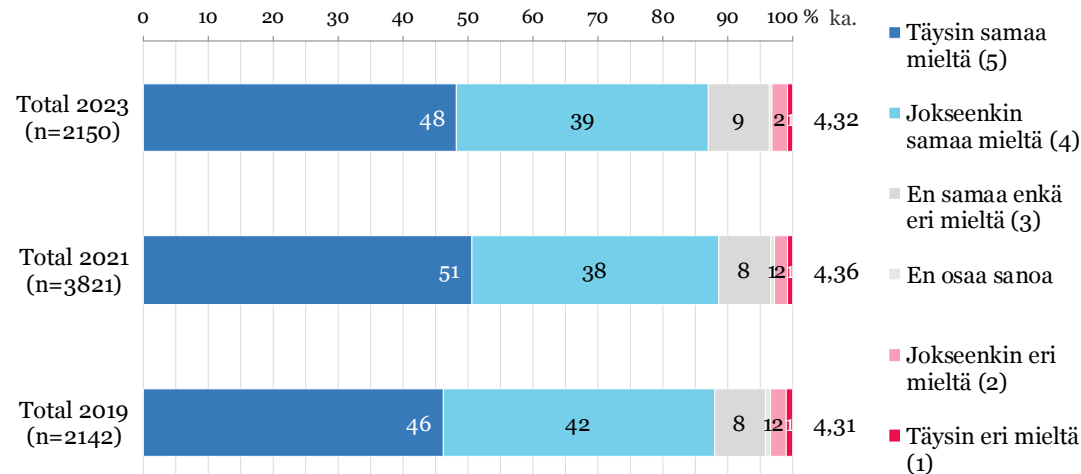
Tulevaisuus kiinnostaa minua

Total 2023 (n=2150)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tulevaisuus kiinnostaa minua

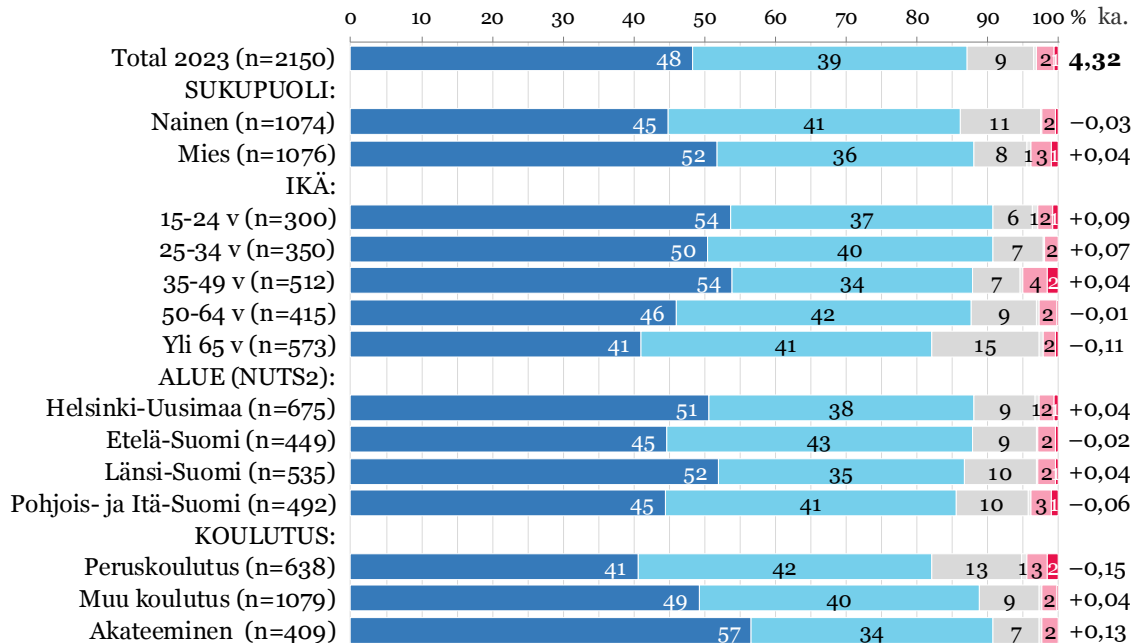
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Tulevaisuus kiinnostaa minua (1/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tulevaisuus kiinnostaa minua

Total 2023 (n=2150)

- Täysin samaa mieltä (5)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

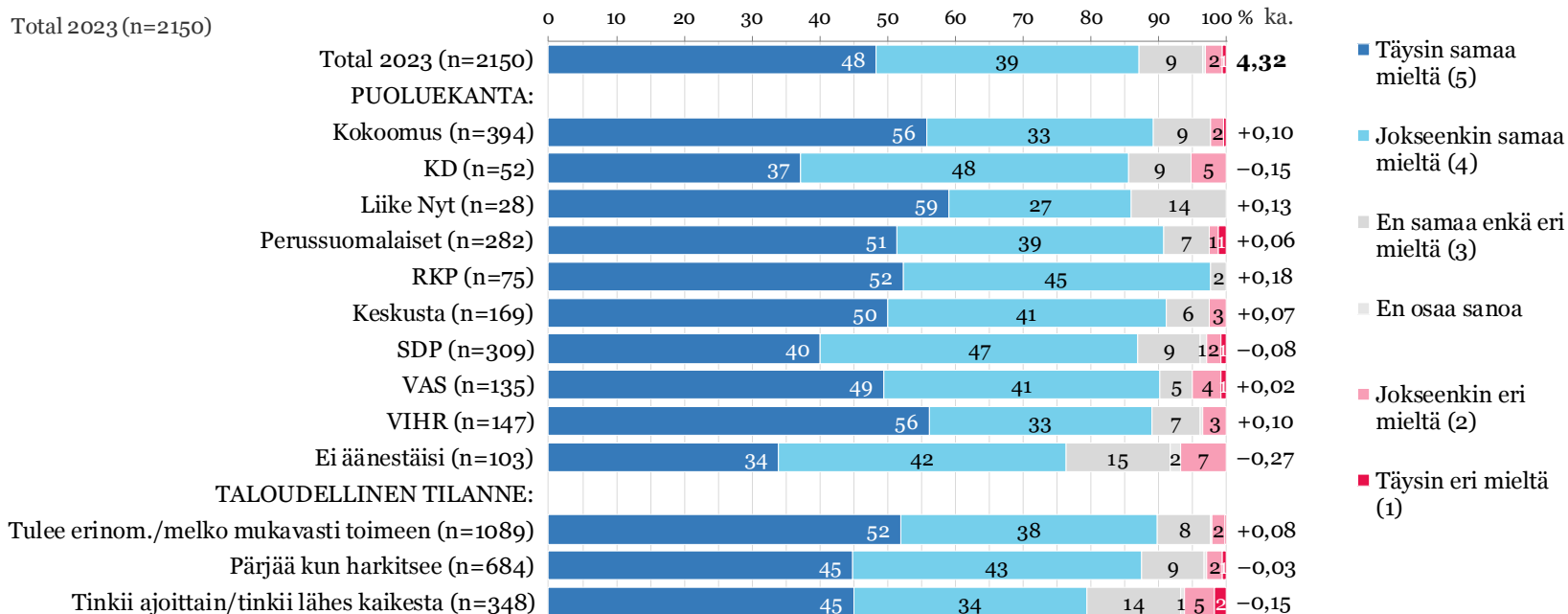
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Tulevaisuus kiinnostaa minua (2/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tulevaisuus kiinnostaa minua

Total 2023 (n=2150)

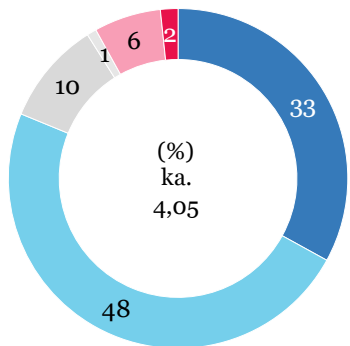
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu

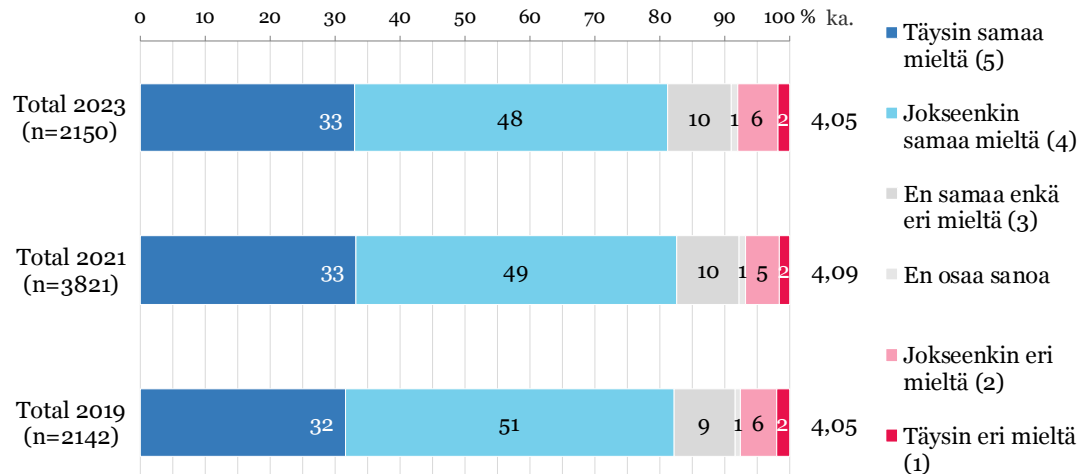
Total 2023 (n=2150)

- Täysin samaa mieltä (5)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu

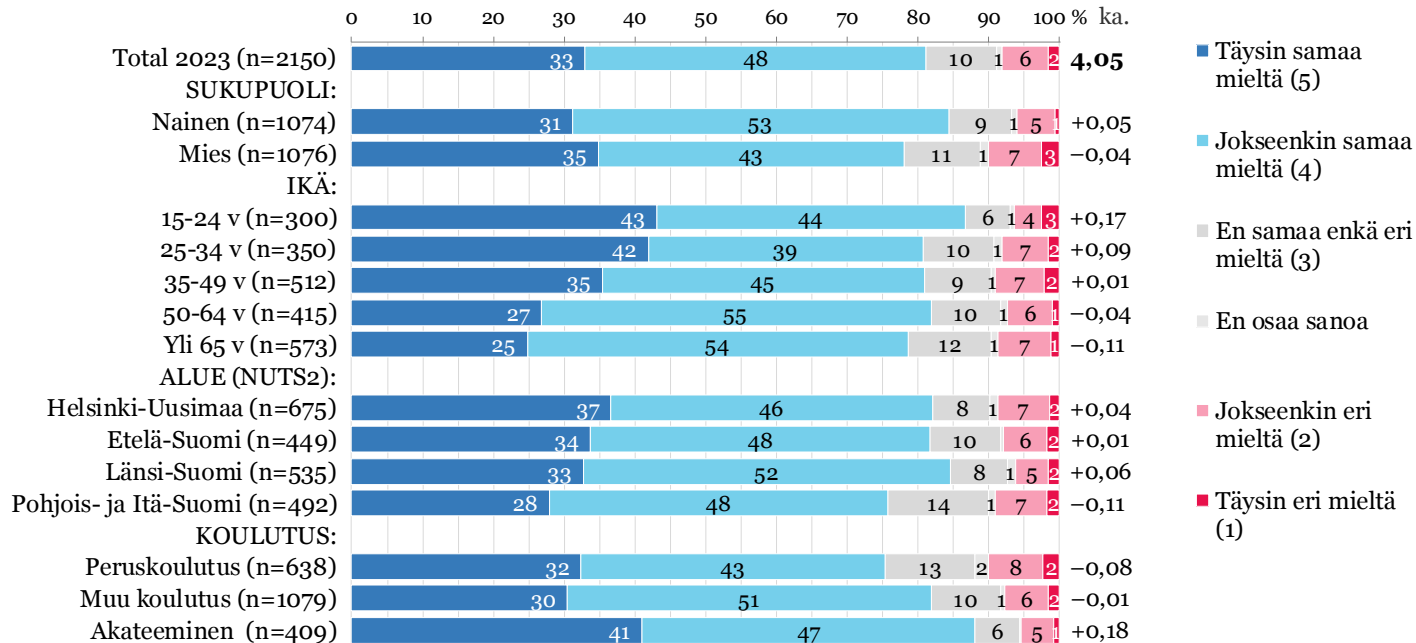
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu (1/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu

Total 2023 (n=2150)

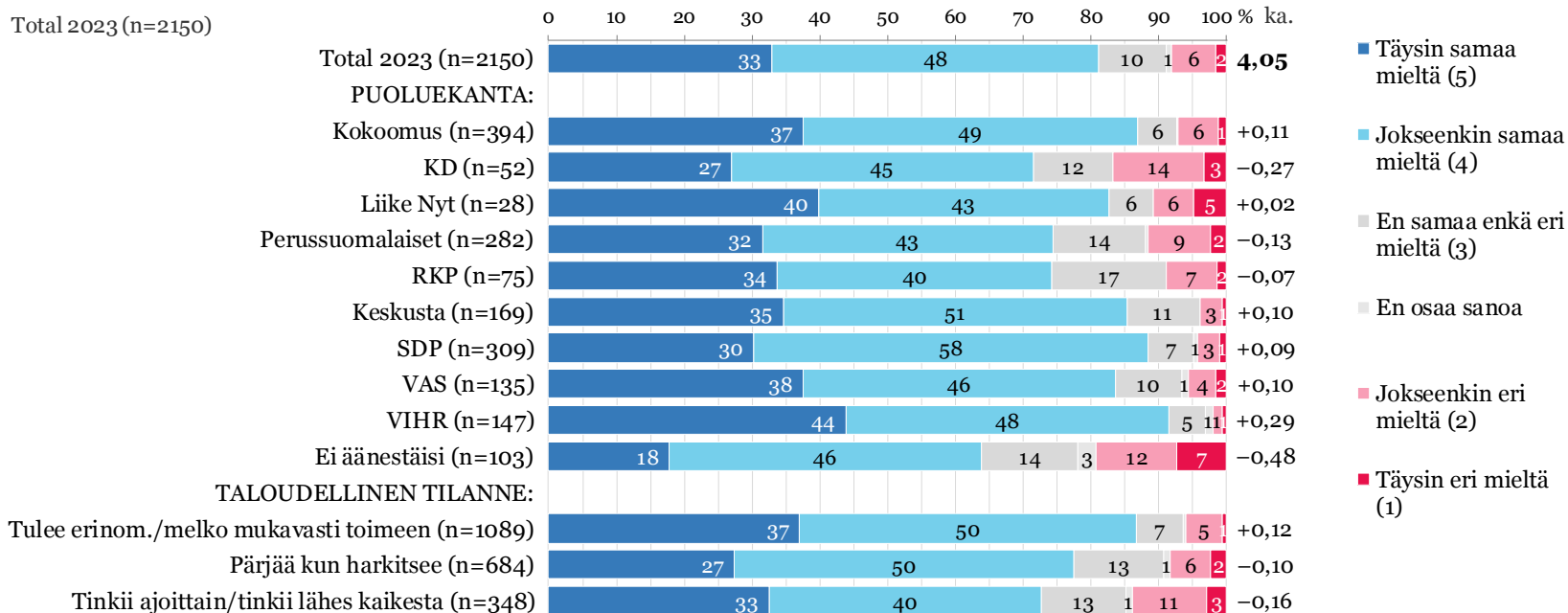
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu (2/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Meidän on mahdollista vaikuttaa siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu

Total 2023 (n=2150)

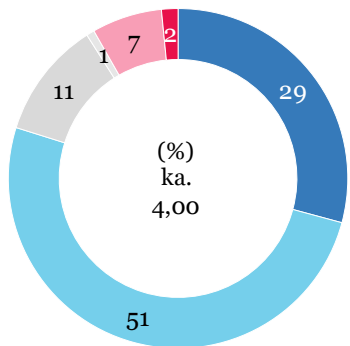
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu

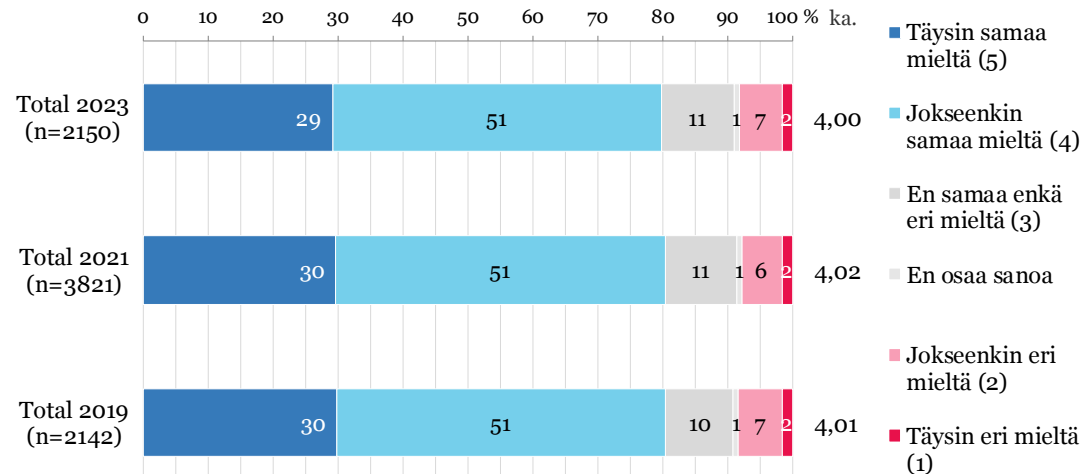
Total 2023 (n=2150)

- Täysin samaa mieltä (5)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu

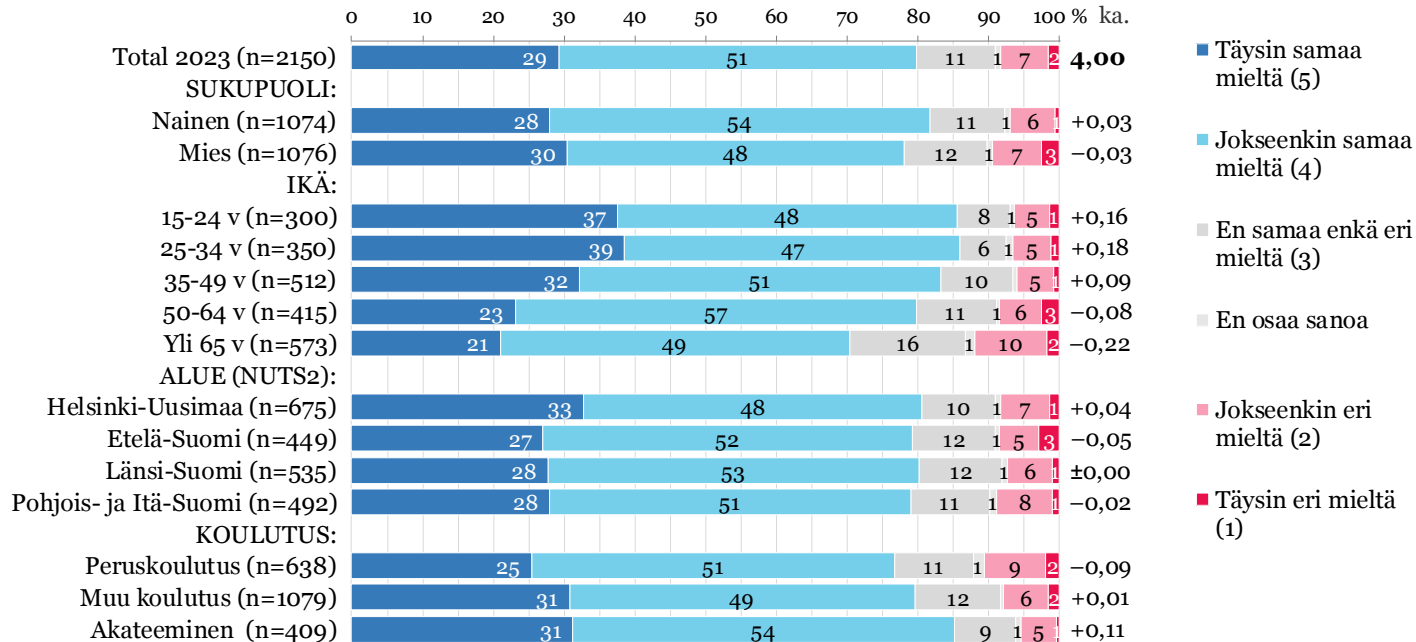
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu (1/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu

Total 2023 (n=2150)

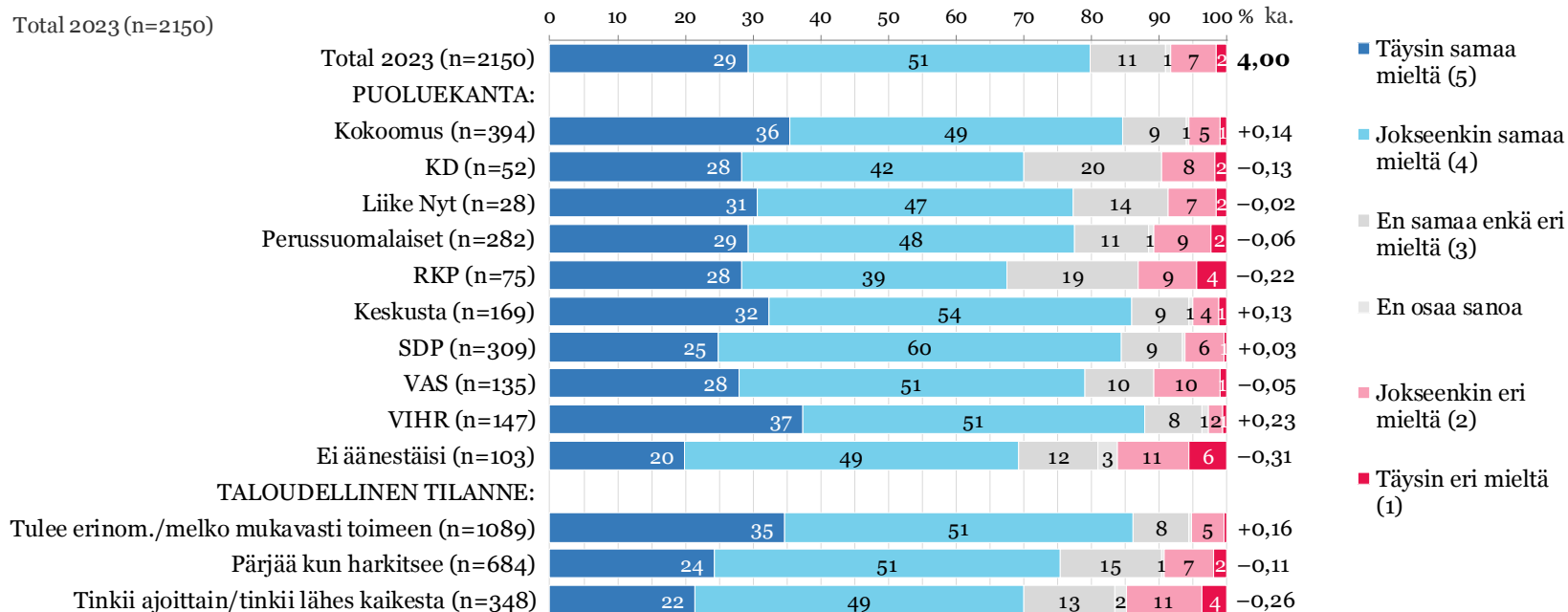
Yleinen tulevaisuusorientaatio

- Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu (2/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Voin itse vaikuttaa siihen, millaiseksi oma tulevaisuuteni muodostuu

Total 2023 (n=2150)

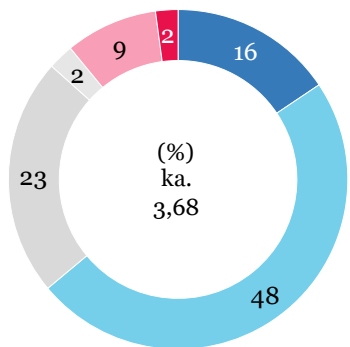
Yleinen tulevaisuusorientaatio

-Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen

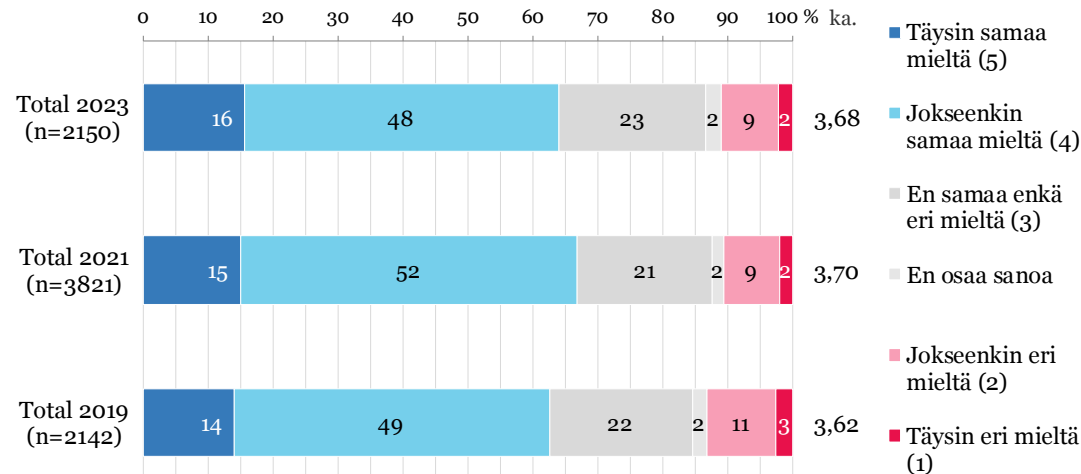
Total 2023 (n=2150)

- Täysin samaa mieltä (5)
- Jokseenkin samaa mieltä (4)
- En samaa enkä eri mieltä (3)
- En osaa sanoa
- Jokseenkin eri mieltä (2)
- Täysin eri mieltä (1)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen

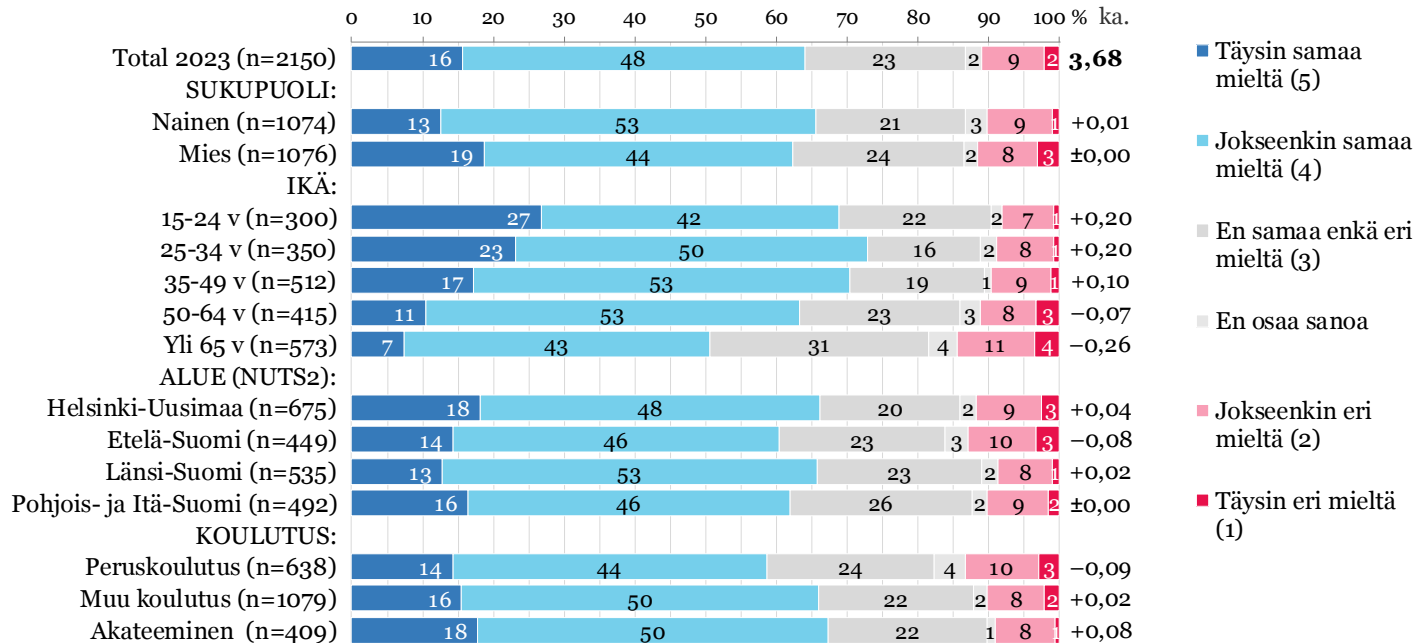
Yleinen tulevaisuusorientaatio

-Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen (1/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen

Total 2023 (n=2150)

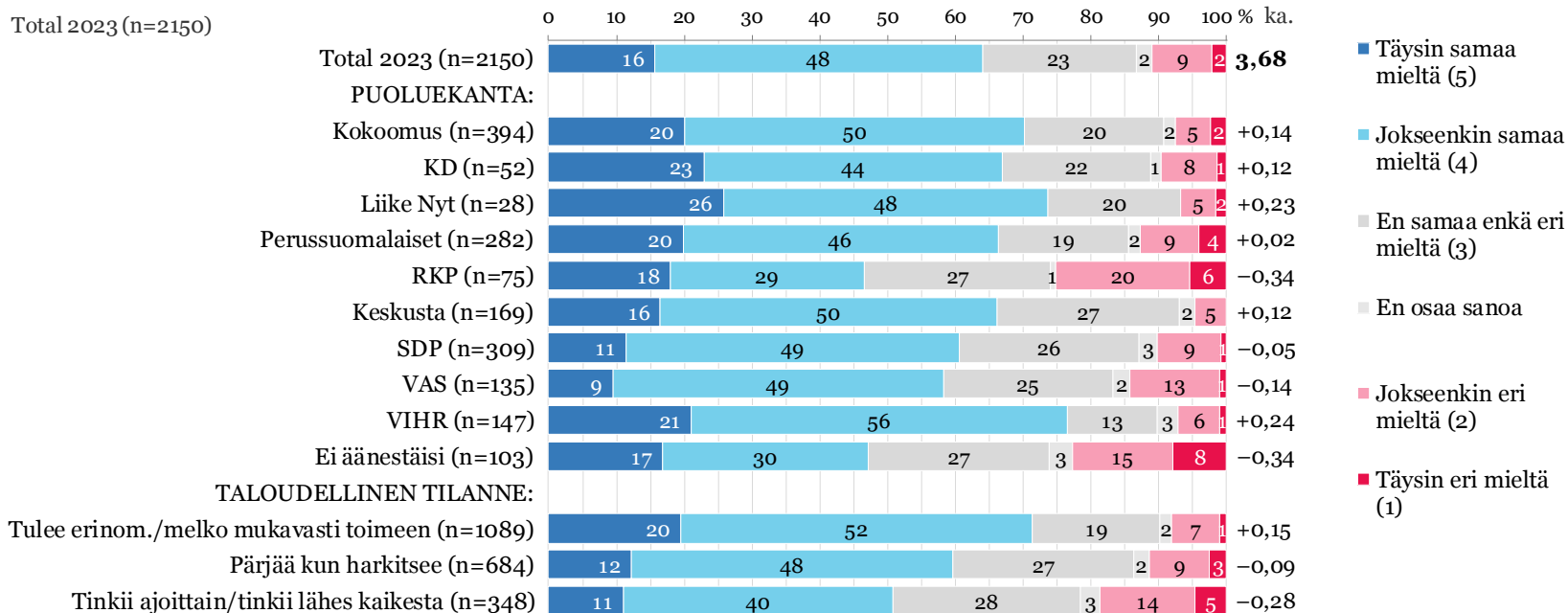
Yleinen tulevaisuusorientaatio

-Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen (2/2)

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavasta väittämästä?

Tiedän, millä keinoilla voin vaikuttaa tulevaisuuteen

Total 2023 (n=2150)

Suhtautuminen tulevaisuuteen (2/2)

Niiden osuus (21 %), jotka odottavat innolla tulevaisuutta on nyt pienempi kuin vuonna 2021 (26 %).

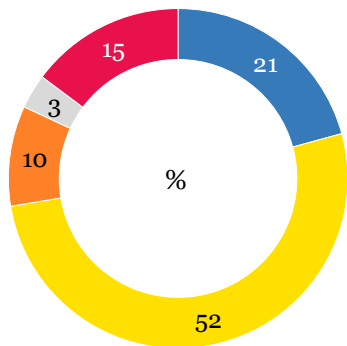
Miehistä suurempi osa (26 %) kuin naisista (15 %) odottaa innolla tulevaisuutta. Innokkuus on muita suurempaa 15–34-vuotiaiden keskuudessa (34 %) ja muita alueita vähäisempää Pohjois- ja Itä-Suomessa (16 %).

Tulevaisuutta innolla odottavia on eniten Liike Nytin (44 %) ja RKP:n (39 %) kannattajissa. Vähiten innolla odottavia on vasemmistoliiton tukijoissa (13 %) ja hankinnoistaan tinkimään joutuvien keskuudessa (9 %).

Millaisena näkee tulevaisuuden

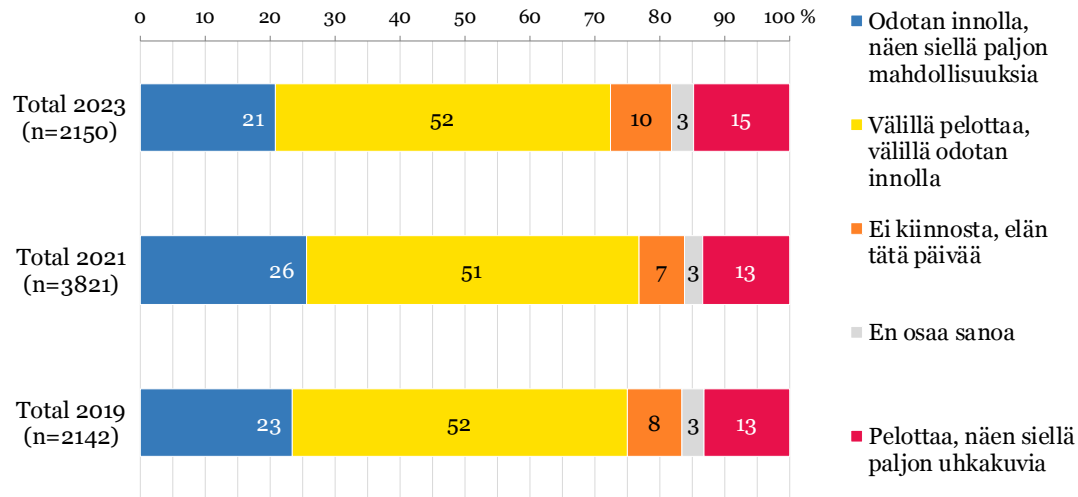
Millaisena näet tulevaisuuden? Valitse parhaiten omaa näkemystäsi kuvaava vaihtoehto.

Total 2023 (n=2150)

- Odotan innolla, näen siellä paljon mahdollisuuksia
- Välillä pelottaa, välillä odotan innolla
- Ei kiinnosta, elän tätä päivää
- En osaa sanoa
- Pelottaa, näen siellä paljon uhkakuvia

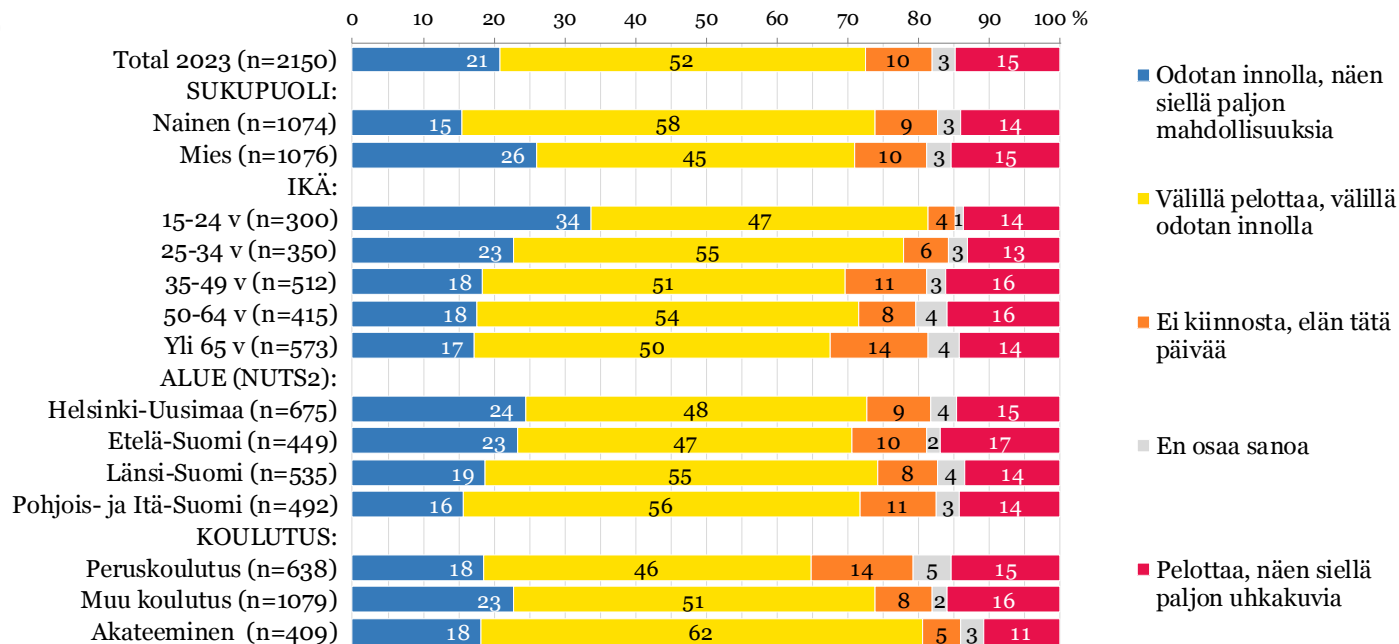
Millaisena näet tulevaisuuden? Valitse parhaiten omaa näkemystäsi kuvaava vaihtoehto.

Millaisena näkee tulevaisuuden (1/2)

Millaisena näet tulevaisuuden? Valitse parhaiten omaa näkemystäsi kuvaava vaihtoehto.

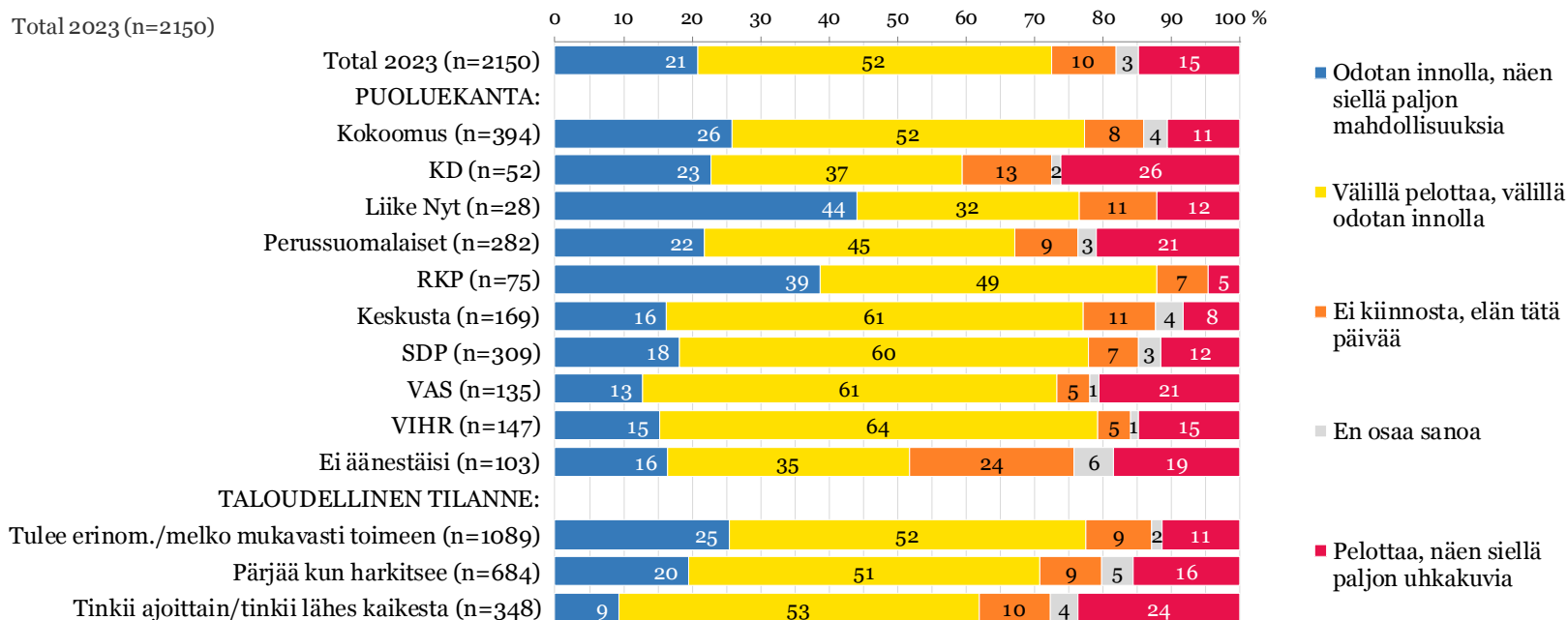
Total 2023 (n=2150)

Millaisena näkee tulevaisuuden (2/2)

Millaisena näet tulevaisuuden? Valitse parhaiten omaa näkemystäsi kuvaava vaihtoehto.

Total 2023 (n=2150)

Pelottaa, näen siellä paljon uhkakuvia TAI Välillä pelottaa, välillä odotan innolla.

Kysytty, jos vastannut kysymykseen "Millaisena näet tulevaisuuden?" = Odotan innolla, näen siellä paljon mahdollisuuksia TAI Välillä pelottaa, välillä odotan innolla:

3. ARVIOT SUOMEN TULEVAISUUDESTA JA VENÄJÄN HYÖKKÄYSSODAN VAIKUTUKSET NÄKEMYKSEEN TULEVAISUUDESTA

2022: Arviot Suomen tulevaisuudesta ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksesta näkemyksiin tulevaisuudesta

Arviot Suomen tulevaisuudesta nykyhetkeen verrattuna jakavat vastaajia. Lähes yhtä moni (29 %) arvioi tulevaisuuden paremmaksi kuin huonommaksi (28 %). Hieman useampi kuin joka kolmas arvioi Suomen tulevaisuuden olevan yhtä hyvän tai huonon kuin mitä nykyhetki on.

Nuoret 15–24-vuotiaat näkevät Suomen tulevaisuuden muita ikäryhmiä parempana. Arvio on negatiivisin 35–49-vuotiailla. Vastaajan sukupuoli tai asuinalue ei juurikaan vaikuta annettuun arvioon. Sen sijaan mitä enemmän vastaajalla on koulutusta sitä parempana hän näkee Suomen tulevaisuuden nykyhetkeen verrattuna.

Positiivisin näkemys Suomen tulevaisuudesta on RKP:n, SDP:n ja Kokoomuksen kannattajilla. Selkeästi negatiivisin näkemys Suomen tulevaisuudesta on niillä, jotka eivät äänestäisi eduskuntavaaleissa, perussuomalaisten tukijoilla ja myös niillä, jotka joutuvat tinkimään hankinnoistaan. Erot eri ryhmien välillä ovat erittäin suuria.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut voimakkaasti suomalaisten näkemyksiin tulevaisuudesta. Niiden osuus, joiden näkemykseen sota on vaikuttanut erittäin paljon tai paljon on 36 %, 43 % arvioi sodan vaikuttaneen jonkin verran ja 18 % arvioi että vaikutus on ollut vähäinen tai sitä ei ole ollut lainkaan.

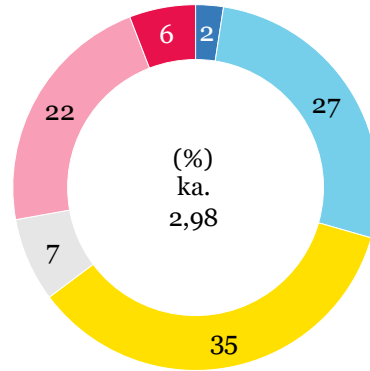
Sota on vaikuttanut enemmän naisten kuin miesten näkemyksiin tulevaisuudesta. Eri ikäisistä vaikutus on ollut suurinta yli 65-vuotiailla ja vähäisintä 35–49-vuotiailla.

Millaisena näkee Suomen tulevaisuuden

Verrattuna nykyhetkeen, onko tulevaisuus mielestäsi...

Millaisena näet Suomen tulevaisuuden?

Total 2023 (n=2150)

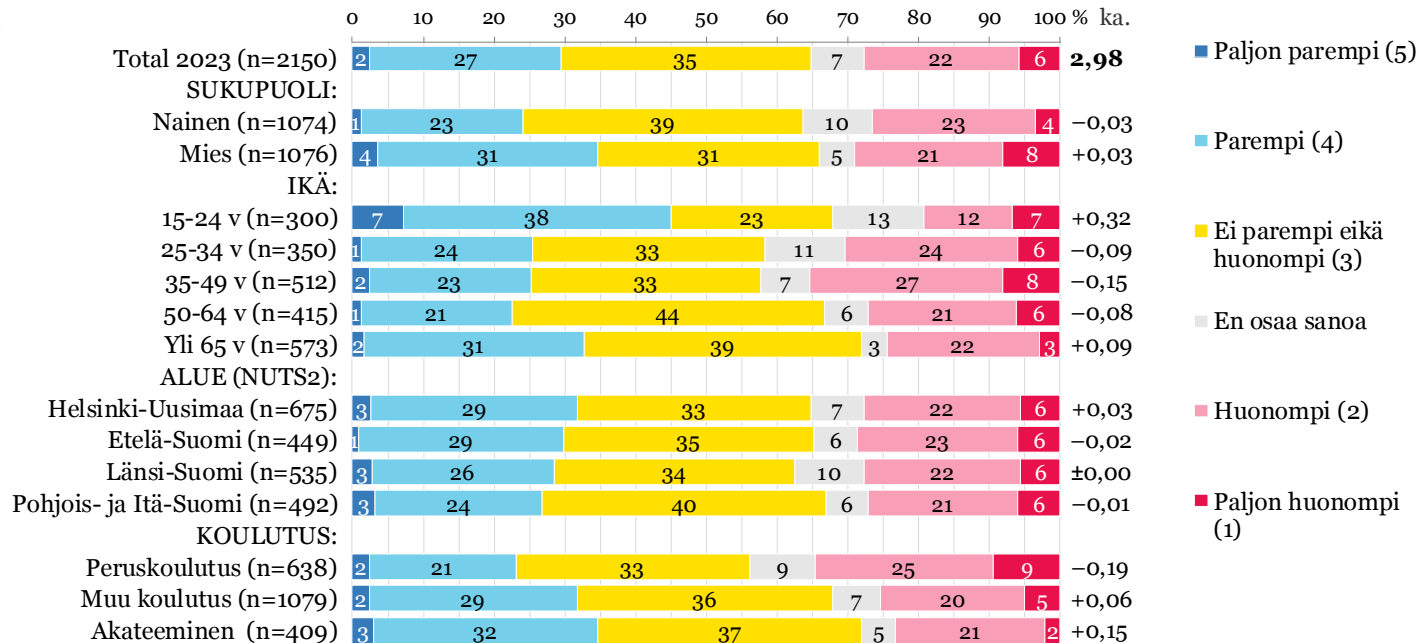
- Paljon parempi (5)
- Parempi (4)
- Ei parempi eikä huonompi (3)
- En osaa sanoa
- Huonompi (2)
- Paljon huonompi (1)

Millaisena näkee Suomen tulevaisuuden (1/2)

Verrattuna nykyhetkeen, onko tulevaisuus mielestäsi...

Millaisena näet Suomen tulevaisuuden?

Total 2023 (n=2150)

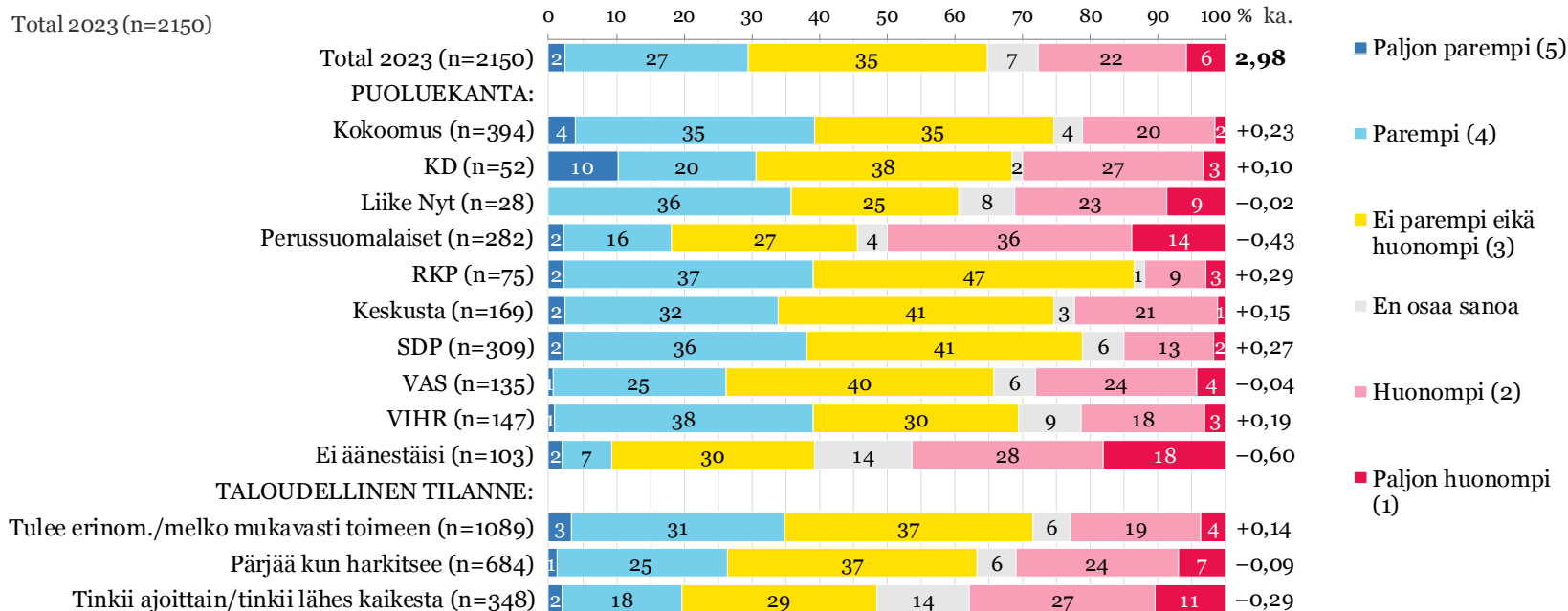

Millaisena näkee Suomen tulevaisuuden (2/2)

Verrattuna nykyhetkeen, onko tulevaisuus mielestäsi...

Millaisena näet Suomen tulevaisuuden?

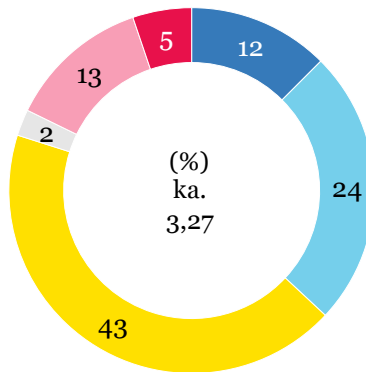
Total 2023 (n=2150)

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

Total 2023 (n=2150)

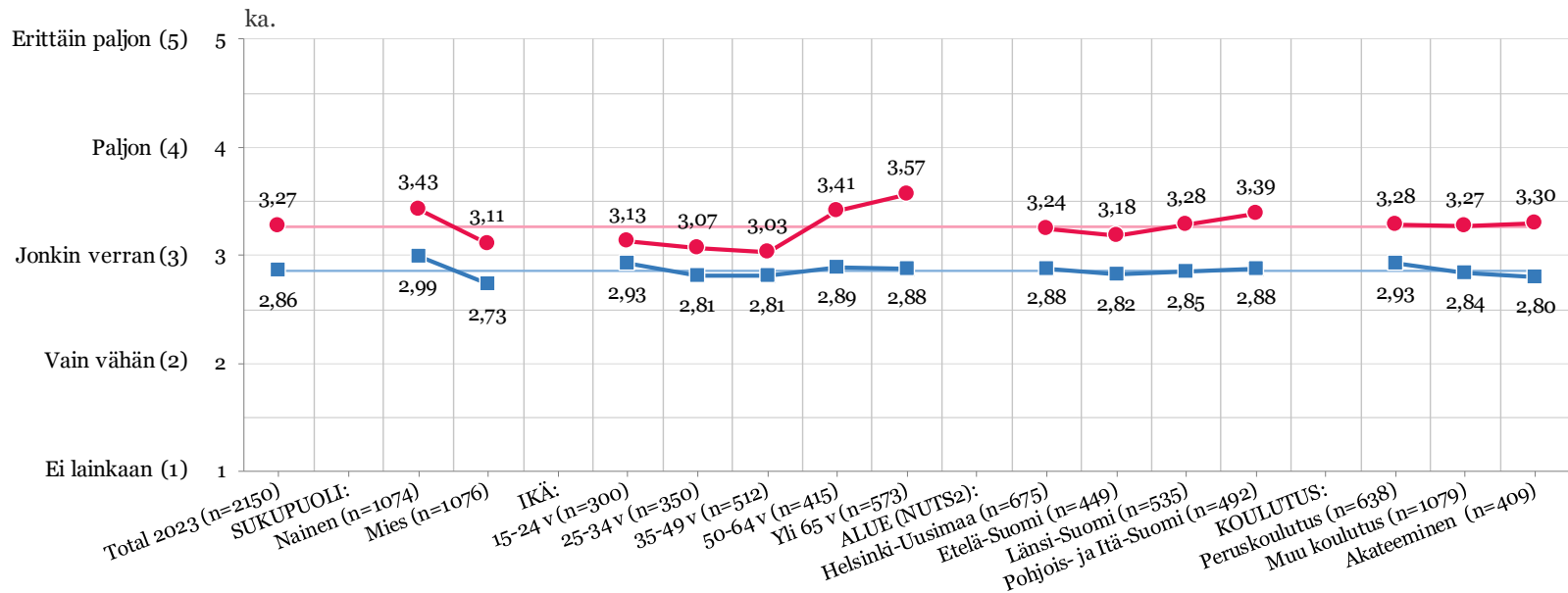
- Erittäin paljon (5)
- Paljon (4)
- Jonkin verran (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Ei lainkaan (1)

2021: Koronan vaikutus näkemykseen tulevaisuudesta

2022: Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkemykseen tulevaisuudesta (1/2)

Total 2023 (n=2150) — Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseen tulevaisuudesta?

Total 2021 (n=3821) — Kuinka paljon Korona on yleisesti ottaen vaikuttanut näkemykseen tulevaisuudesta?

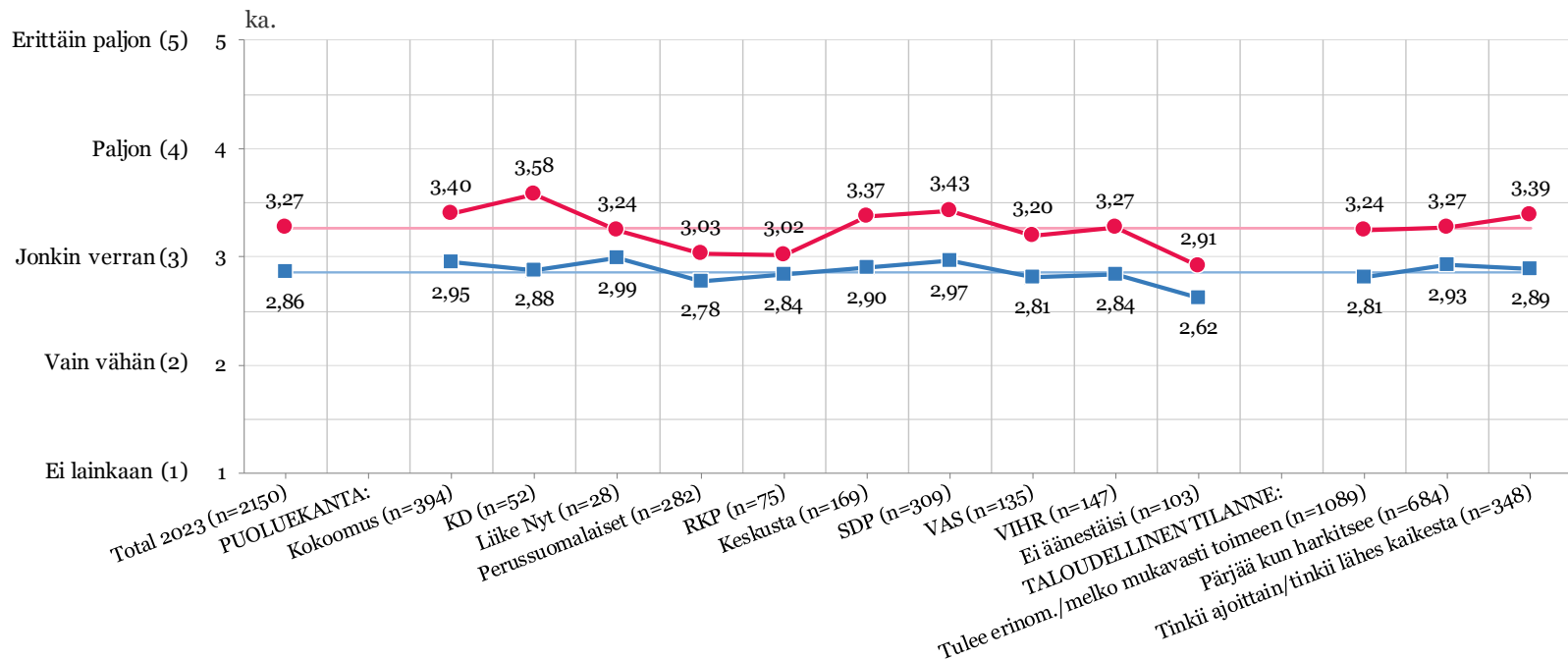

2021: Koronan vaikutus näkemykseen tulevaisuudesta

2022: Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset näkemykseen tulevaisuudesta (2/2)

Total 2023 (n=2150) — Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

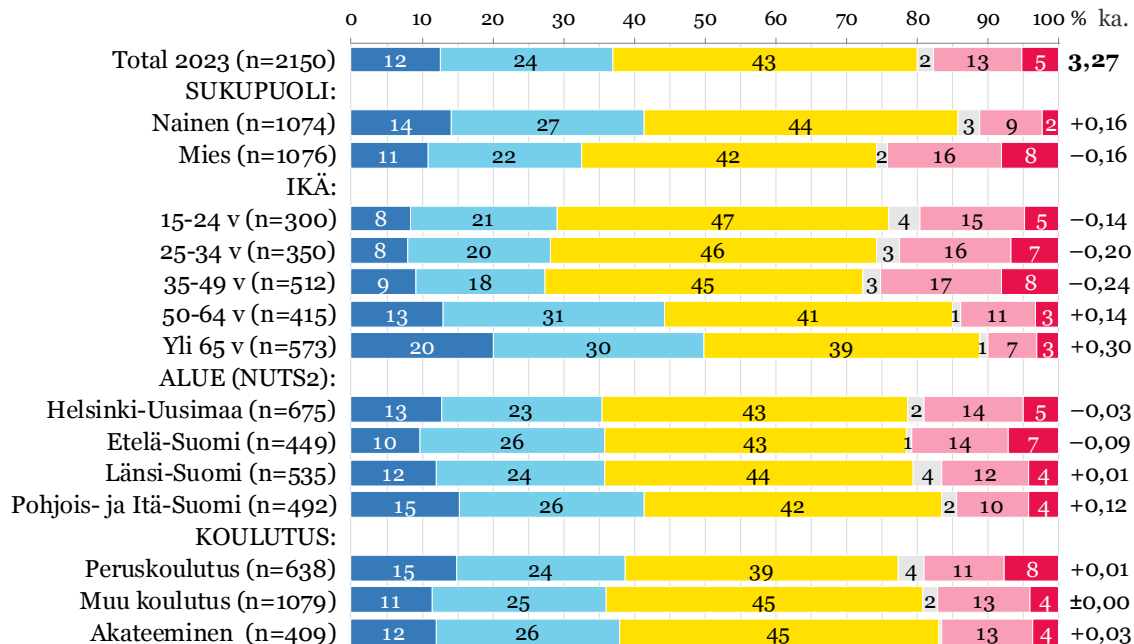
Total 2021 (n=3821) — Kuinka paljon Korona on yleisesti ottaen vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta? (1/2)

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

Total 2023 (n=2150)

■ Erittäin paljon (5)

■ Paljon (4)

■ Jonkin verran (3)

■ En osaa sanoa

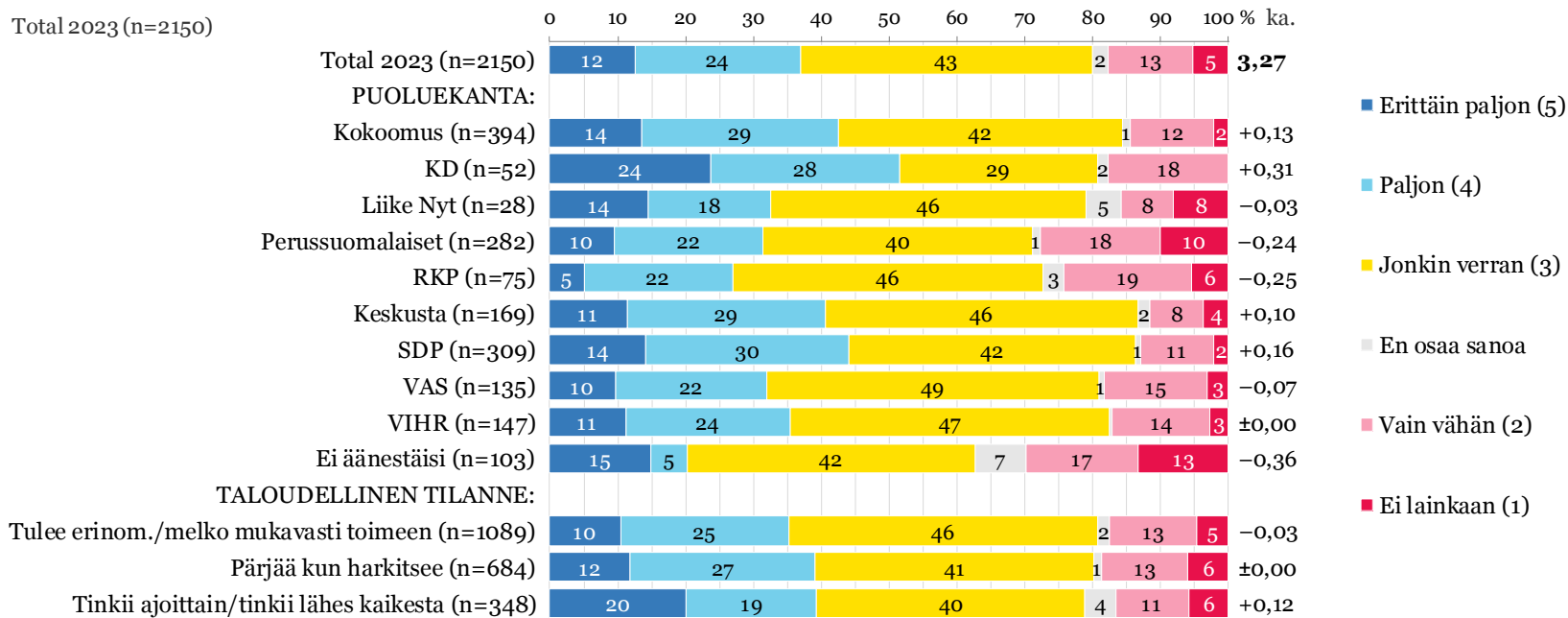
■ Vain vähän (2)

■ Ei lainkaan (1)

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta? (2/2)

Kuinka paljon Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut näkemykseesi tulevaisuudesta?

Total 2023 (n=2150)

4. SUHDE MEGATRENDEIHIN

Suhde megatrendeihin

Arviot megatrendien vaikutuksista omaan elämään jakavat suomalaisia. Noin puolet arvioi vaikutukset suuriksi ja suunnilleen yhtä moni vähäisiksi. Kilpailun kiihtymisen digivallasta arvioidaan vaikuttavan omaan elämään hieman enemmän kuin muiden megatrendien. Hieman muita megatrendejä pienemmät vaikutukset arvioidaan olevan Demokratian kamppailu kovenee -megatrendillä.

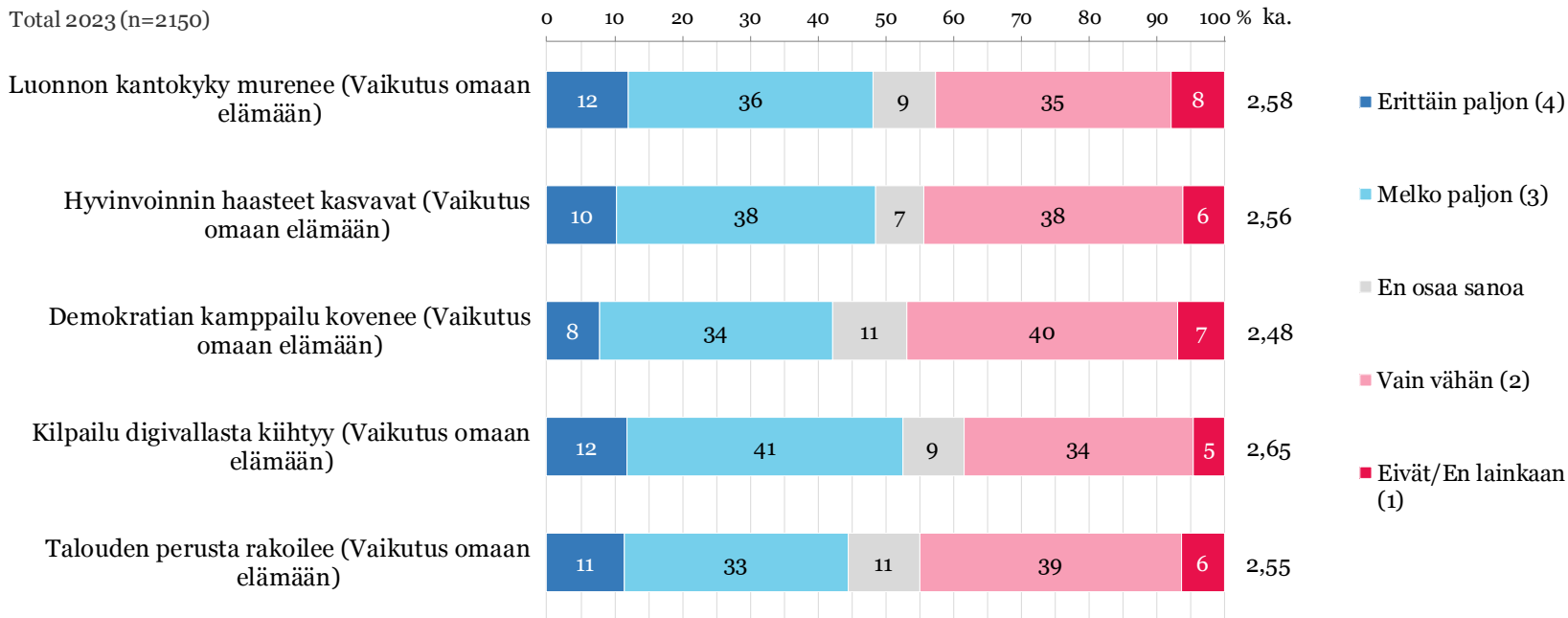
Omat vaikutusmahdollisuudet eri megatrendien kehityskulkuihin arvioidaan vähäisiksi. Eniten omaa vaikutusmahdollisuutta arvioidaan olevan luonnon kantokyvyn murenemiseen. Vähäisimmät mahdollisuudet omaan vaikuttamiseen arvioidaan olevan talouden perustan rakoilemiseen.

Eri megatrendien kehityskulkujen arvioidaan vastaavan melko hyvin omia näkemyksiä. Erot eri megatrendien välillä ovat näissä arvioissa melko vähäisiä.

Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Total 2023 (n=2150)

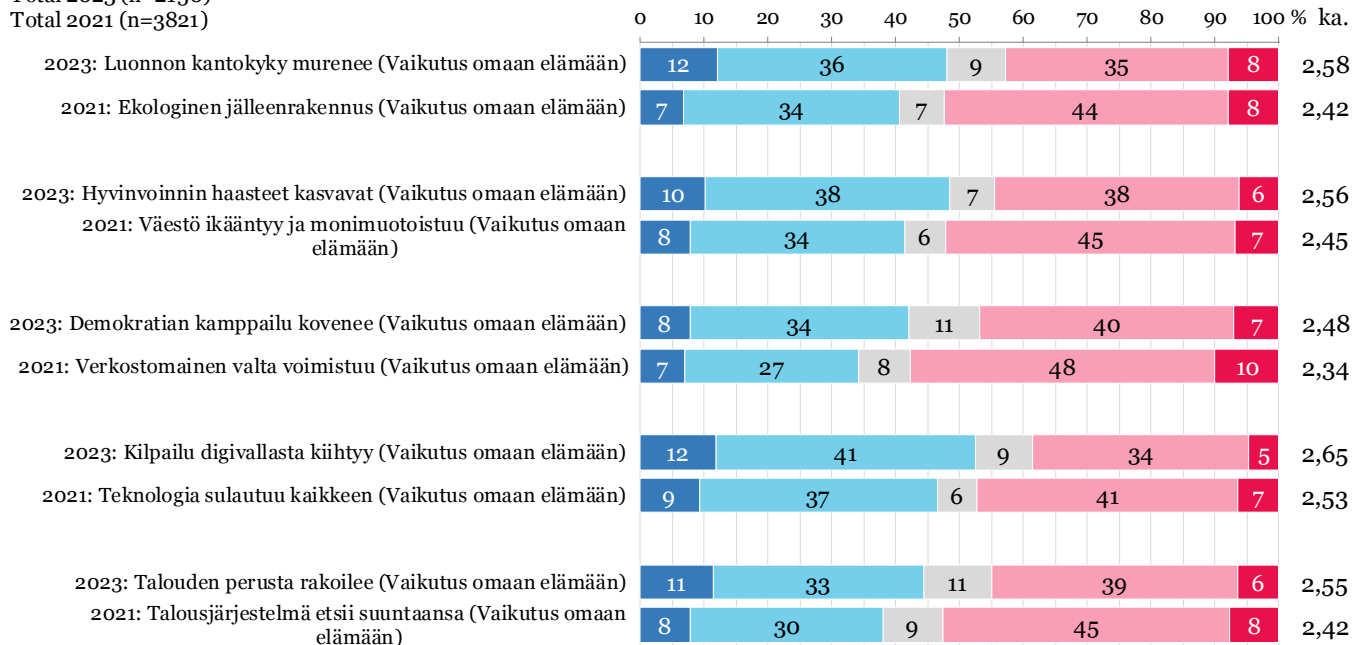
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

Vuosivertailu

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Total 2023 (n=2150)

Total 2021 (n=3821)

■ Erittäin paljon (4)

■ Melko paljon (3)

■ En osaa sanoa

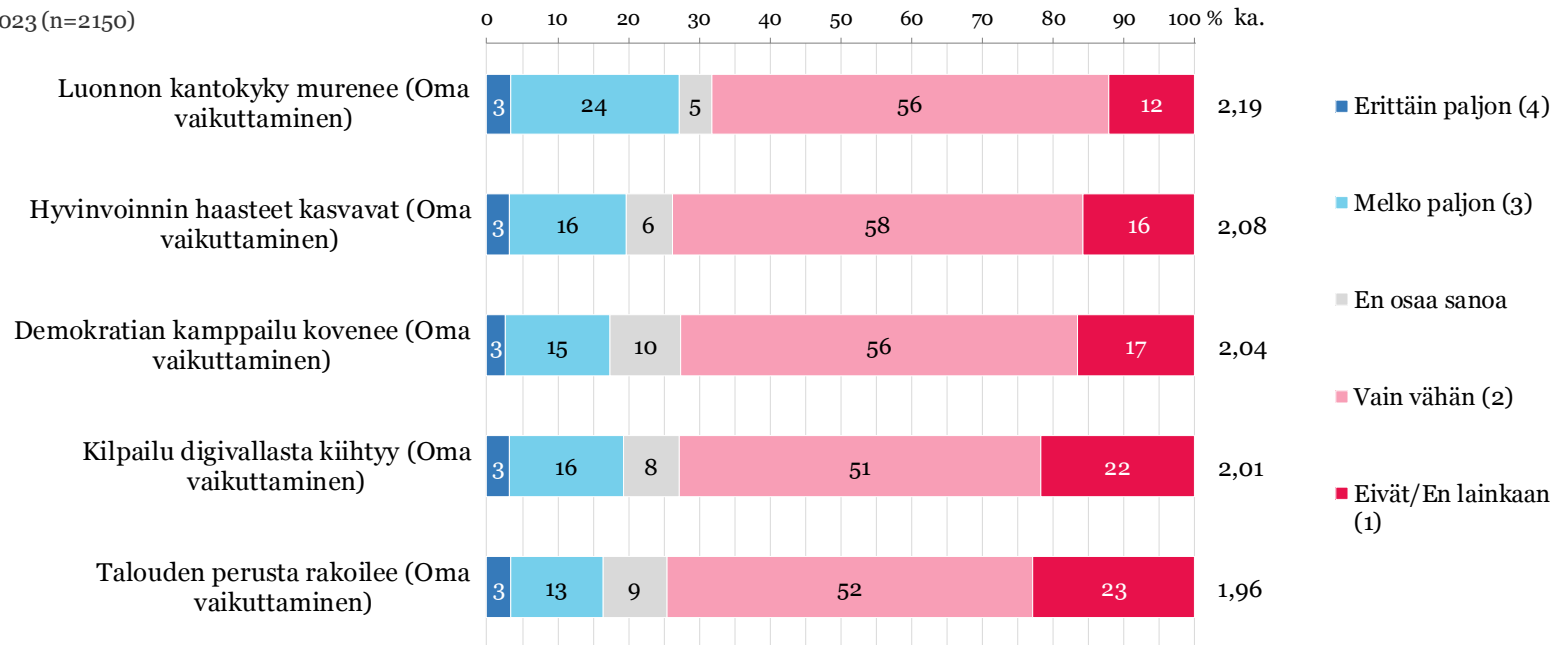
■ Vain vähän (2)

■ Eivät/En lainkaan (1)

Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Total 2023 (n=2150)

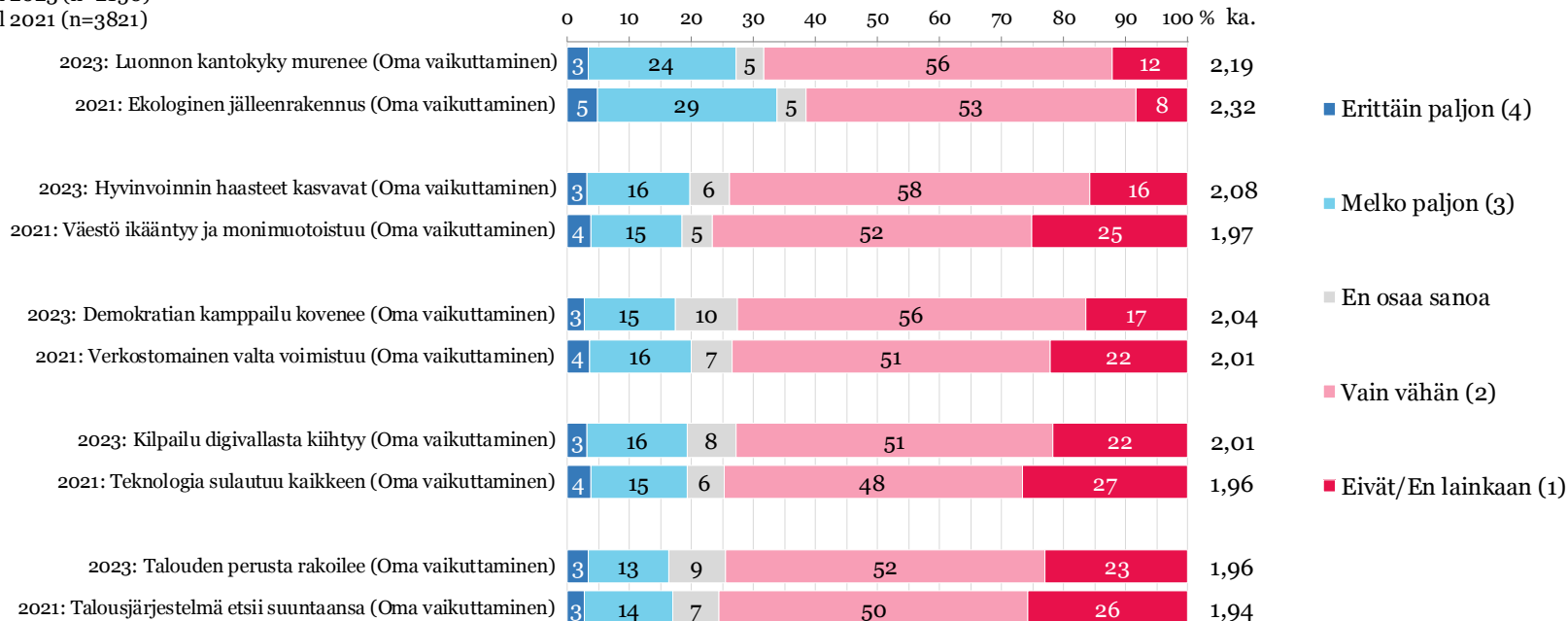

Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskuluihin Vuosivertailu

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskuluihin?

Total 2023 (n=2150)

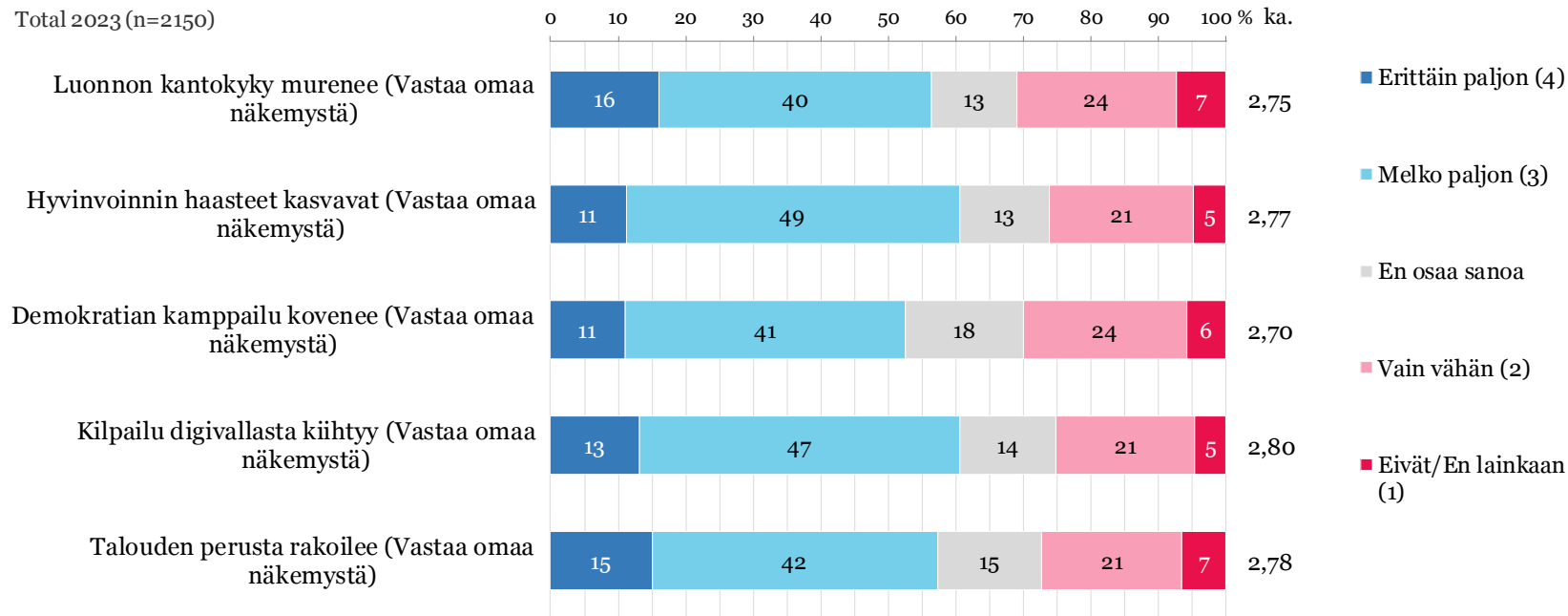
Total 2021 (n=3821)

Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Total 2023 (n=2150)

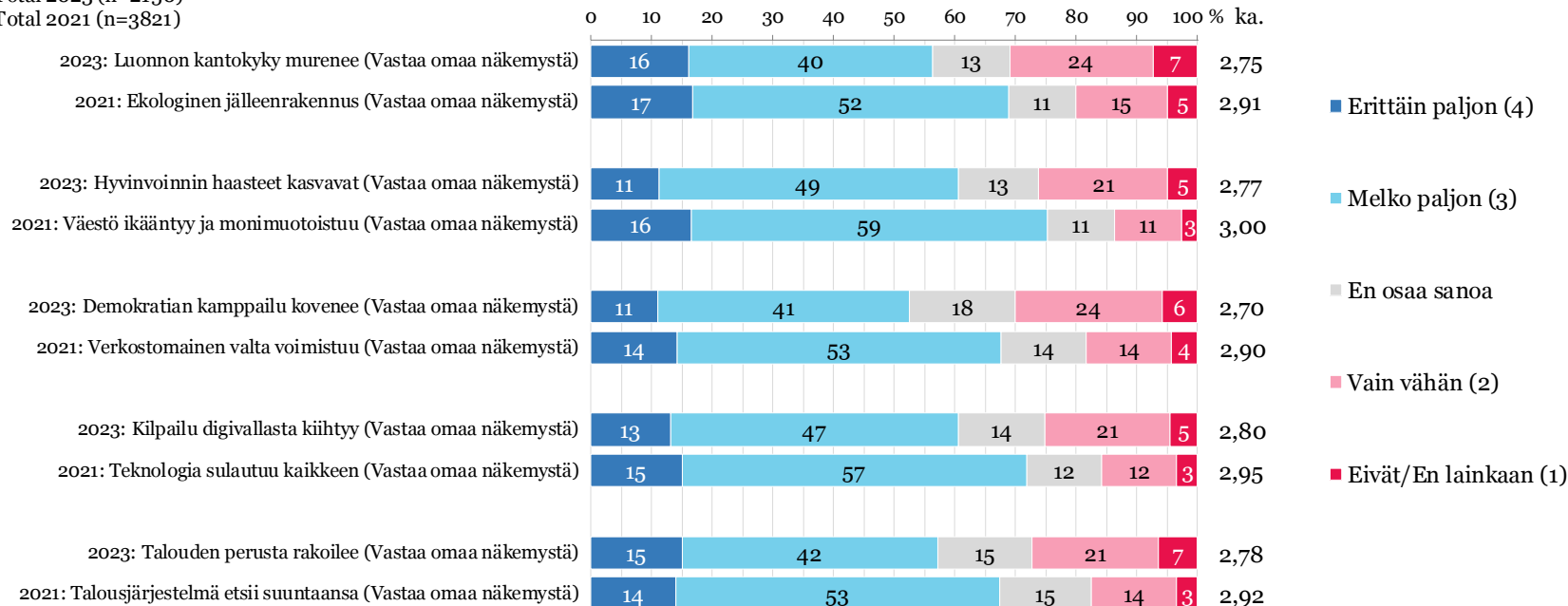

Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä Vuosivertailu

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Total 2023 (n=2150)

Total 2021 (n=3821)

2022: Luonnon kantokyky murenee

Vastaajista 48 % arvioi luonnon kantokyvyn murenemisen vaikuttavan paljon omaan elämäänsä. Vaikutukset arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi lähes puolet (43 %).

Vastaajista 27 % arvioi voivansa itse vaikuttaa erittäin tai melko paljon luonnon kantokyvyn murenemisen kehityskulkuihin. Omat vaikutusmahdollisuudet arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi useampi kuin kaksi kolmesta (68 %).

Yli puolet (56 %) arvioi, että Luonnon kantokyky murenee -megatrendin kehityskulut vastaavat hyvin omaa näkemystä. Lähes joka kolmas (31 %) arvioi niiden vastaavan huonosti omaa näkemystään. Asiaa ei osaa arvioida 13 % vastaajista.

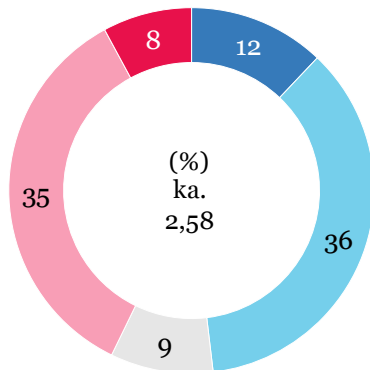
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Luonnon kantokyky murenee

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Luonnon kantokyky murenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Ekologinen kestävyyskriisi eli ilmaston kuumeneminen, luontokato, resurssien ylikulutus sekä ympäristön saastuminen horjuttavat merkittävästi yhteiskuntaamme.

Meillä on kasvava kiire ekologiselle jälleenrakennukselle, eli siirtymälle luonnon tilaa ja ihmisten hyvinvointia parantavaan yhteiskuntaan.

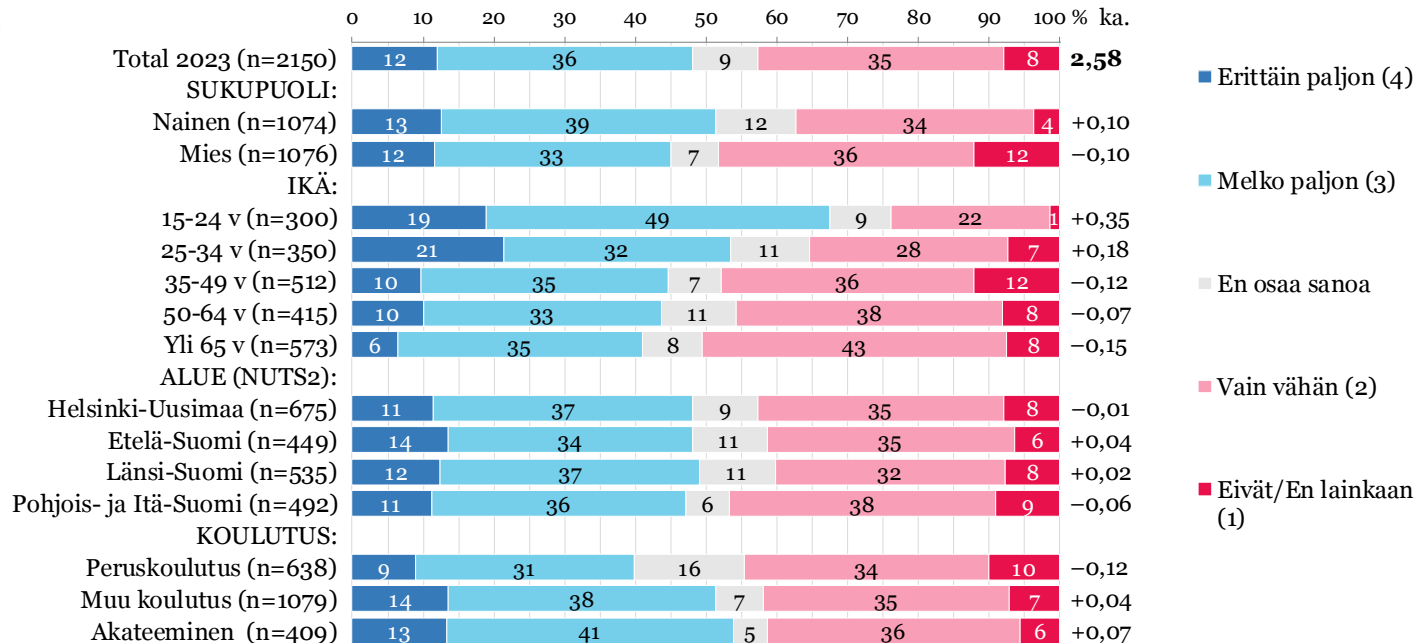
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Luonnon kantokyky murenee (1/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Luonnon kantokyky murenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

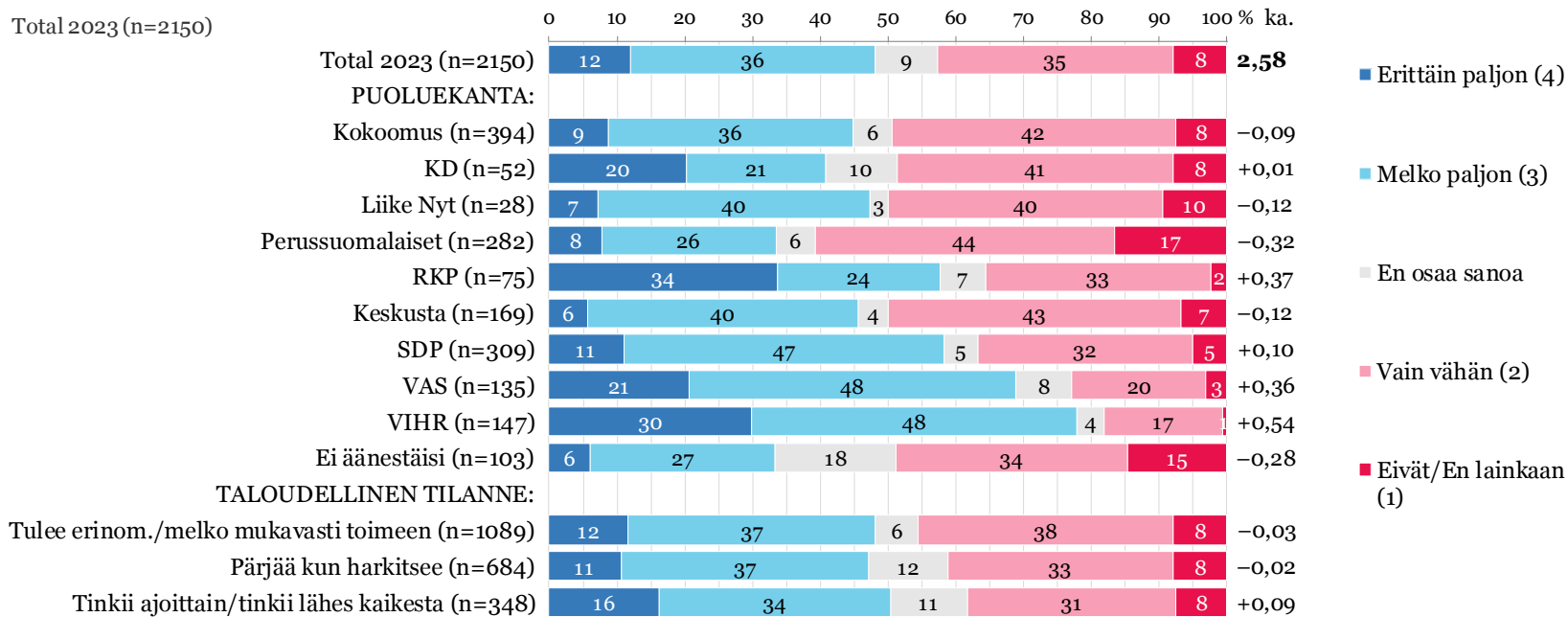
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Luonnon kantokyky murenee (2/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Luonnon kantokyky murenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

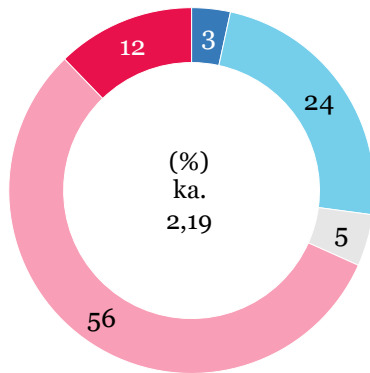
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuun

- Luonnon kantokyky murenee

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuun?

Luonnon kantokyky murenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Ekologinen kestävyyskriisi eli ilmaston kuumeneminen, luontokato, resurssien ylikulutus sekä ympäristön saastuminen horjuttavat merkittävästi yhteiskuntaamme.

Meillä on kasvava kiire ekologiselle jälleenrakennukselle, eli siirtymälle luonnon tilaa ja ihmisten hyvinvointia parantavaan yhteiskuntaan.

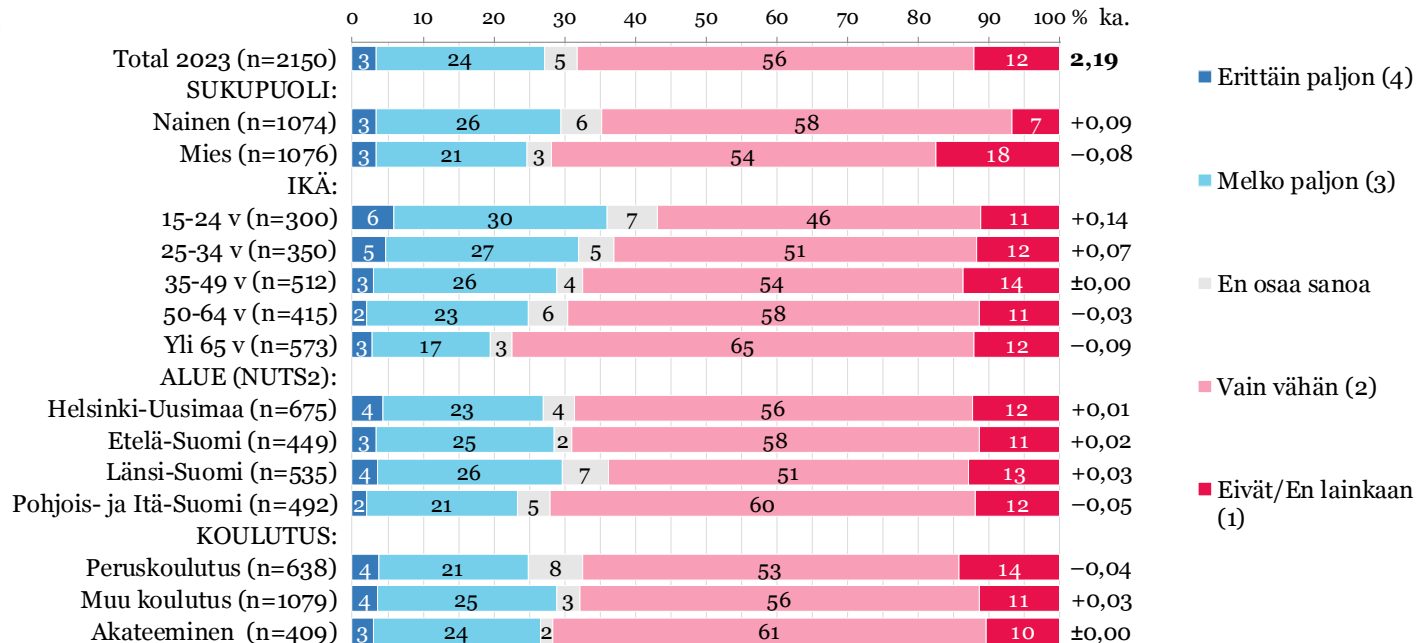
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Luonnon kantokyky murenee (1/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Luonnon kantokyky murenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

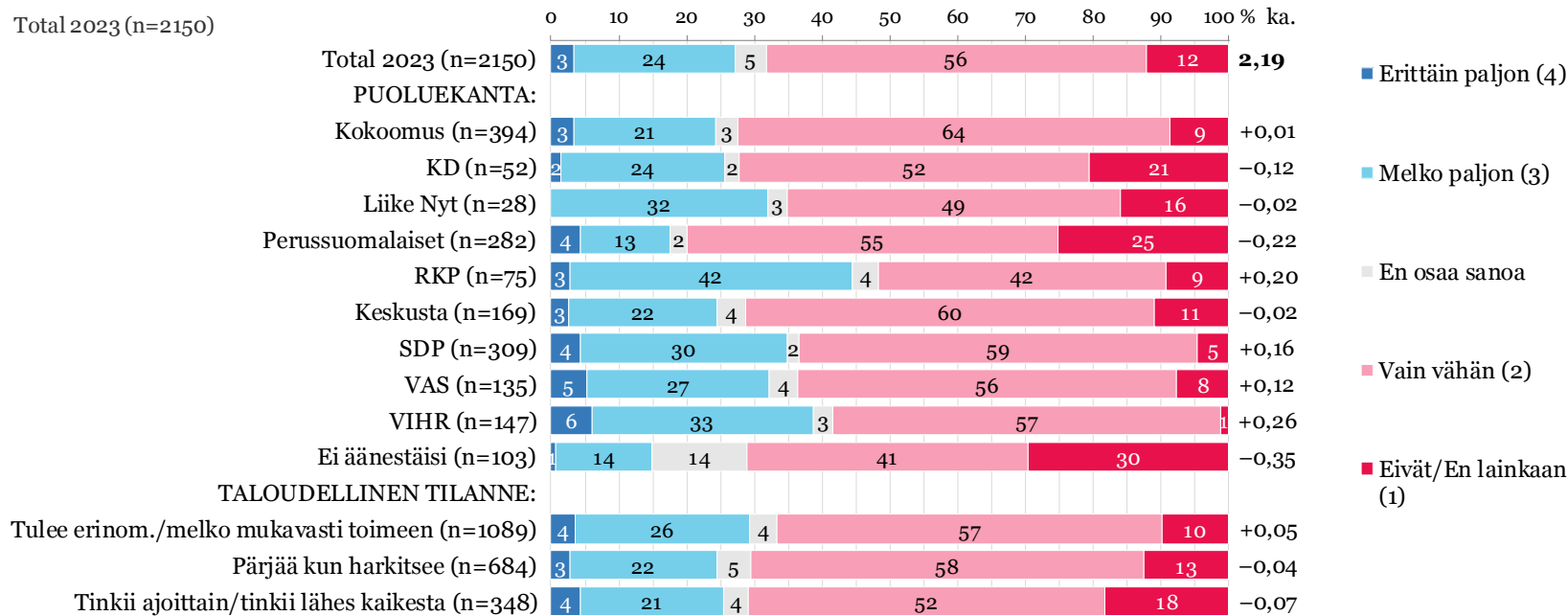
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Luonnon kantokyky murenee (2/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Luonnon kantokyky murenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

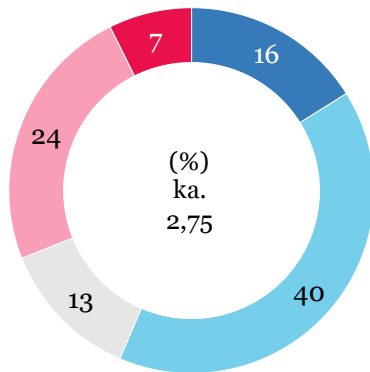
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Luonnon kantokyky murenee

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Luonnon kantokyky murenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Ekologinen kestävyyskriisi eli ilmaston kuumeneminen, luontokato, resurssien ylikulutus sekä ympäristön saastuminen horjuttavat merkittävästi yhteiskuntaamme.

Meillä on kasvava kiire ekologiselle jälleenrakennukselle, eli siirtymälle luonnon tilaa ja ihmisten hyvinvointia parantavaan yhteiskuntaan.

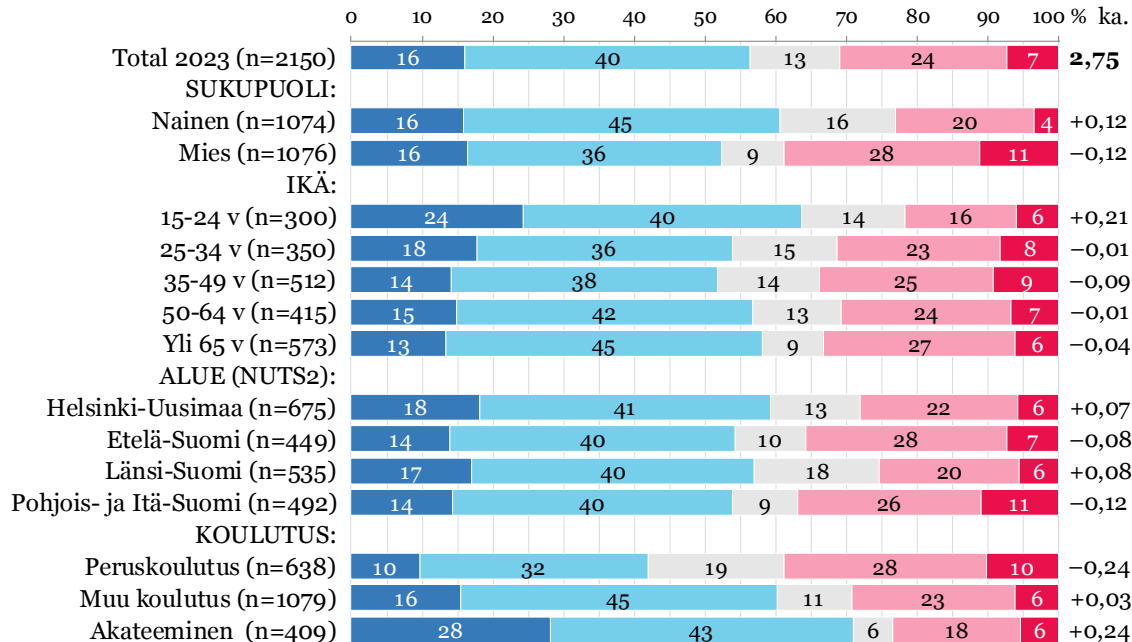
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Luonnon kantokyky murenee (1/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Luonnon kantokyky murenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

■ Erittäin paljon (4)

■ Melko paljon (3)

■ En osaa sanoa

■ Vain vähän (2)

■ Eivät/En lainkaan (1)

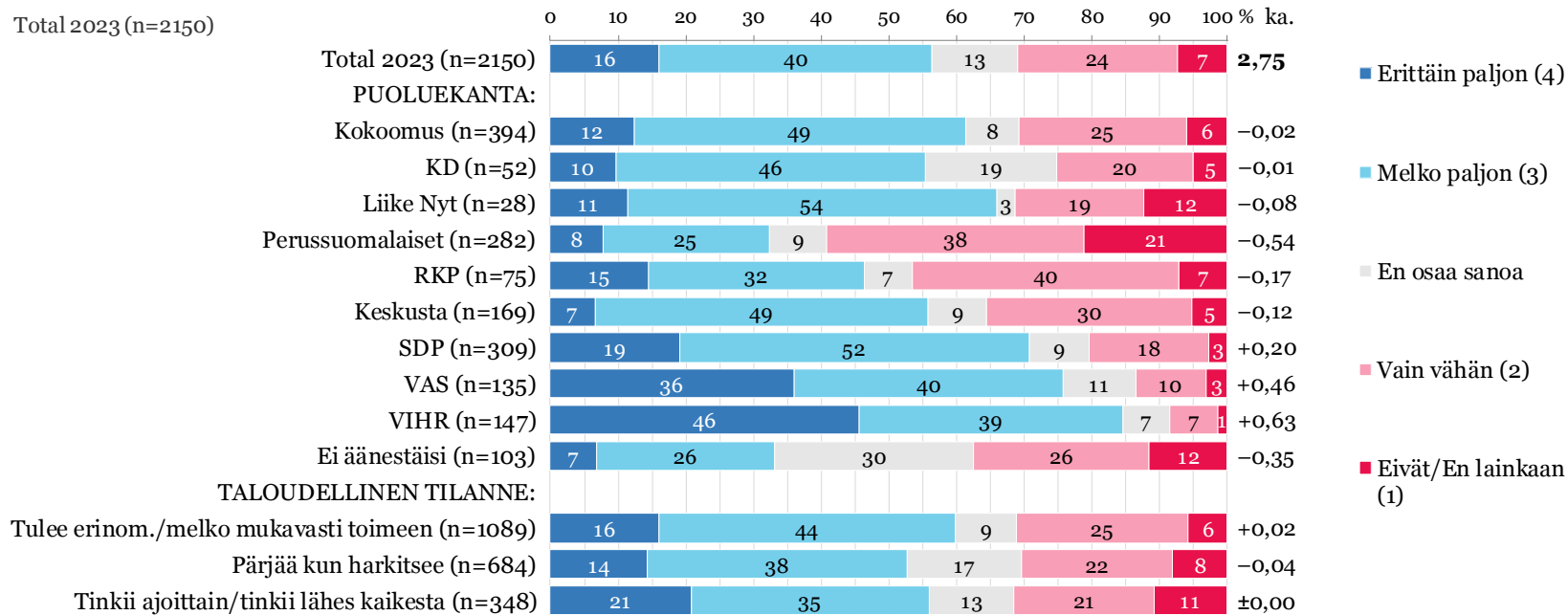
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Luonnon kantokyky murenee (2/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Luonnon kantokyky murenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

2022: Hyvinvoinnin haasteet kasvavat

Vastaajista 48 % arvioi hyvinvoinnin kasvavien haasteiden vaikuttavan paljon omaan elämäänsä. Vaikutukset arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi alle puolet (44 %).

Alle viidennes (19 %) arvioi voivansa itse vaikuttaa erittäin tai melko paljon hyvinvoinnin haasteisiin. Reilu enemmistö (74 %) arvioi omat vaikutusmahdollisuudet vähäisiksi tai olemattomiksi.

Lähes kaksi kolmesta (60 %) arvioi, että Hyvinvoinnin haasteet kasvavat -megatrendin kehityskulut vastaavat hyvin omaa näkemystä. Hieman useampi kuin joka neljäs (26 %) arvioi niiden vastaavan huonosti omaa näkemystä. Asiaa ei osaa arvioida 13 % vastaajista.

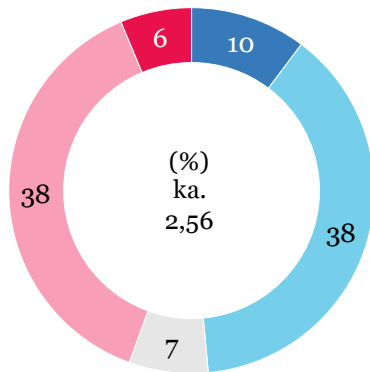
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (38)
- En osaa sanoa (7)
- Vain vähän (38)
- Eivät/En lainkaan (6)

Monet muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmalla haastavat ihmisen hyvinvointia.

Väestö ikääntyy, monimuotoistuu ja keskittyy kasvukeskuksiin. Työelämän muutokset, ympäristökriisi, pandemia ja yleinen tulevaisuutta koskeva epävarmuus lisäävät ahdistusta ja mielenterveysongelmia.

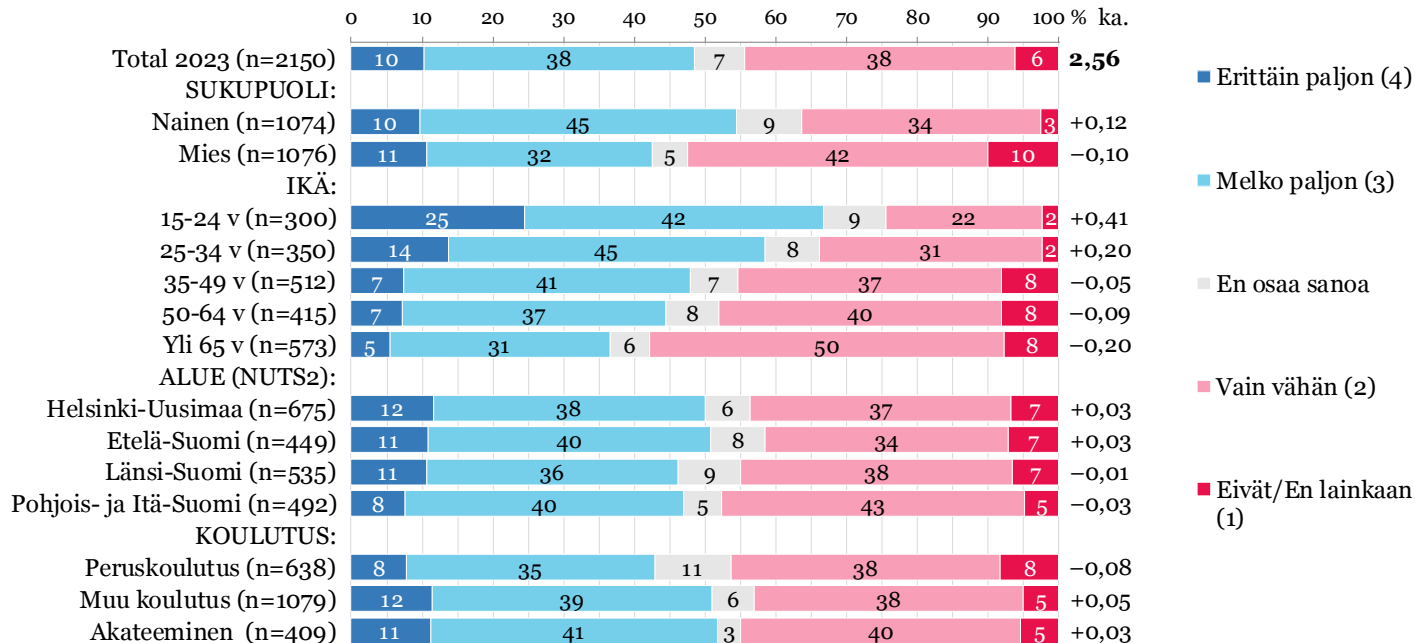
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (1/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

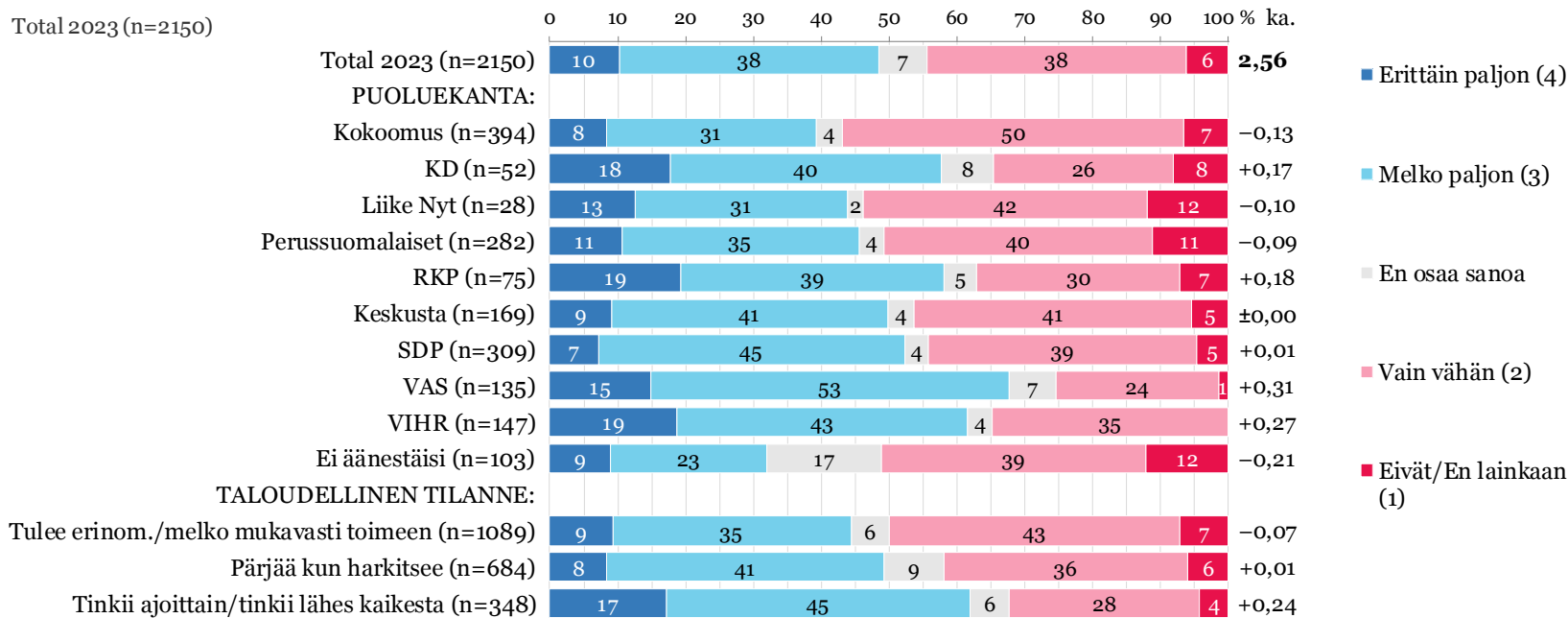
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (2/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

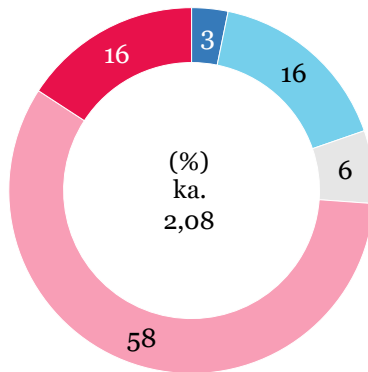
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuun

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuun?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Monet muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmalla haastavat ihmisen hyvinvointia.

Väestö ikääntyy, monimuotoistuu ja keskittyy kasvukeskuksiin. Työelämän muutokset, ympäristökriisi, pandemia ja yleinen tulevaisuutta koskeva epävarmuus lisäävät ahdistusta ja mielenterveysongelmia.

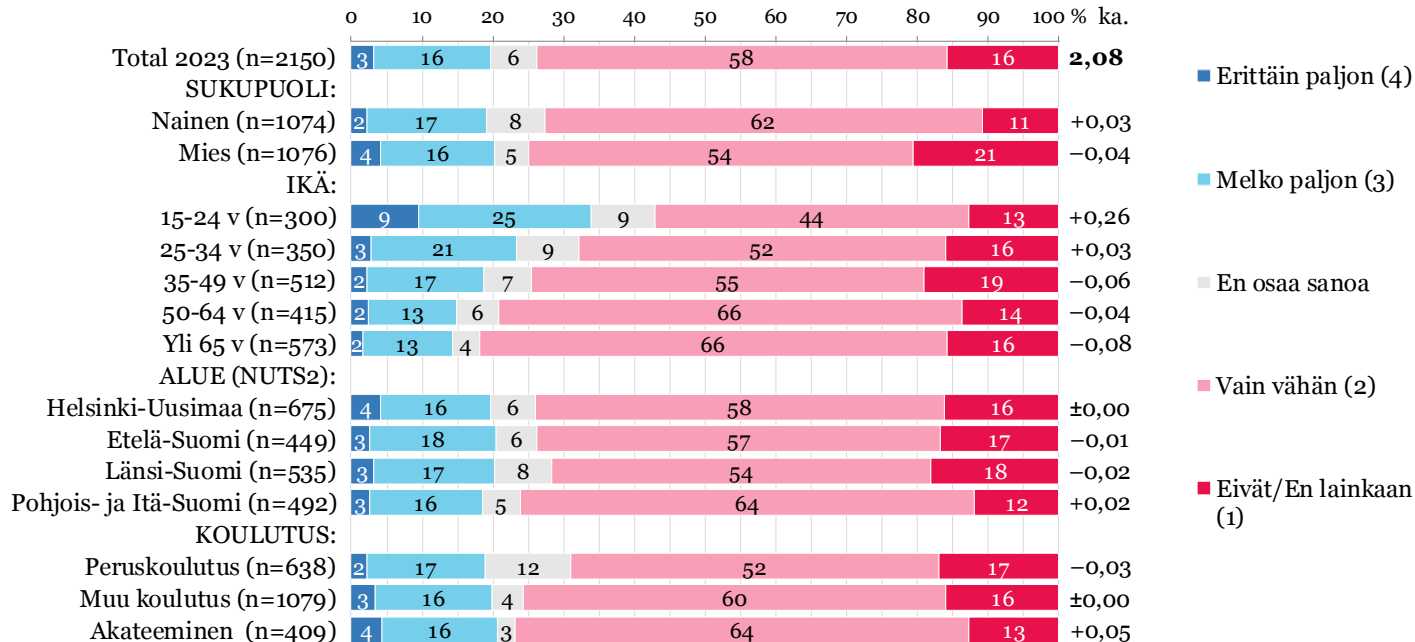
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuun

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (1/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuun?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

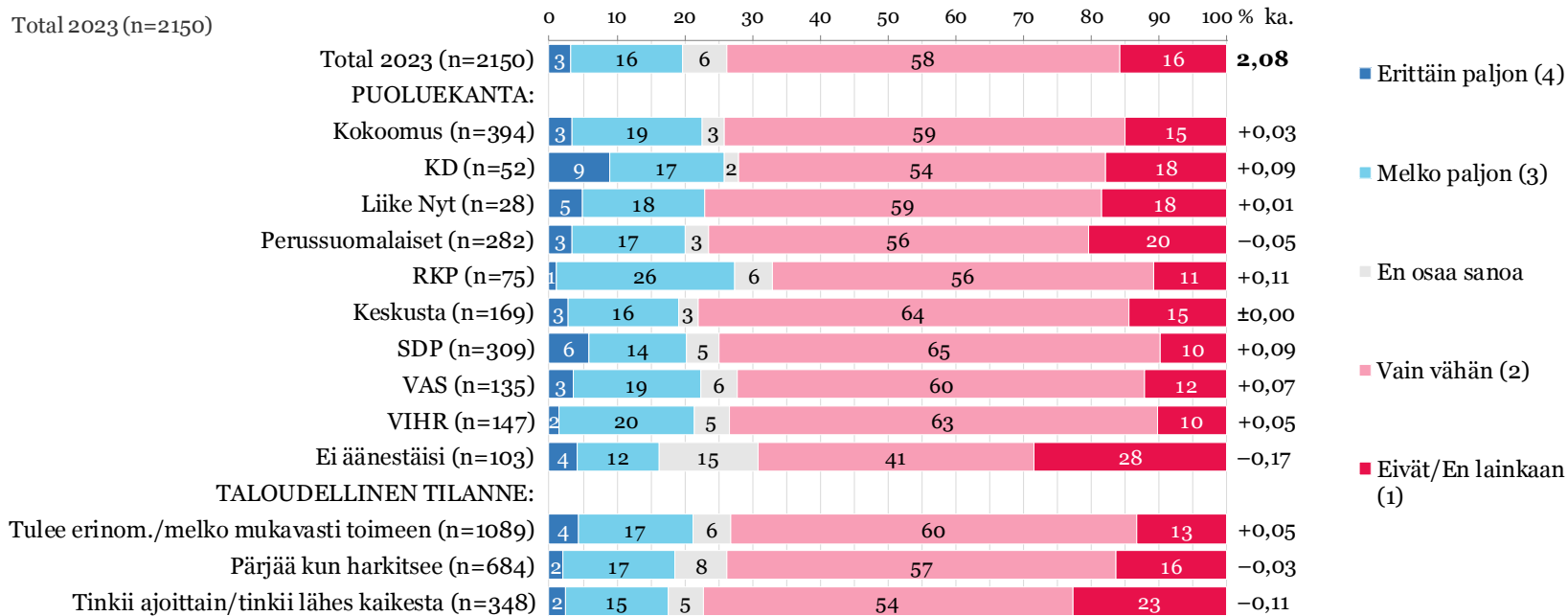
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuun

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (2/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuun?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

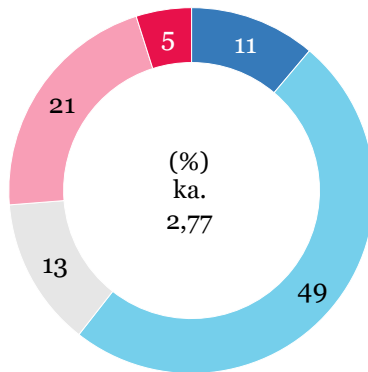
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Monet muutokset suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmalla haastavat ihmisen hyvinvointia.

Väestö ikääntyy, monimuotoistuu ja keskittyy kasvukeskuksiin. Työelämän muutokset, ympäristökriisi, pandemia ja yleinen tulevaisuutta koskeva epävarmuus lisäävät ahdistusta ja mielenterveysongelmia.

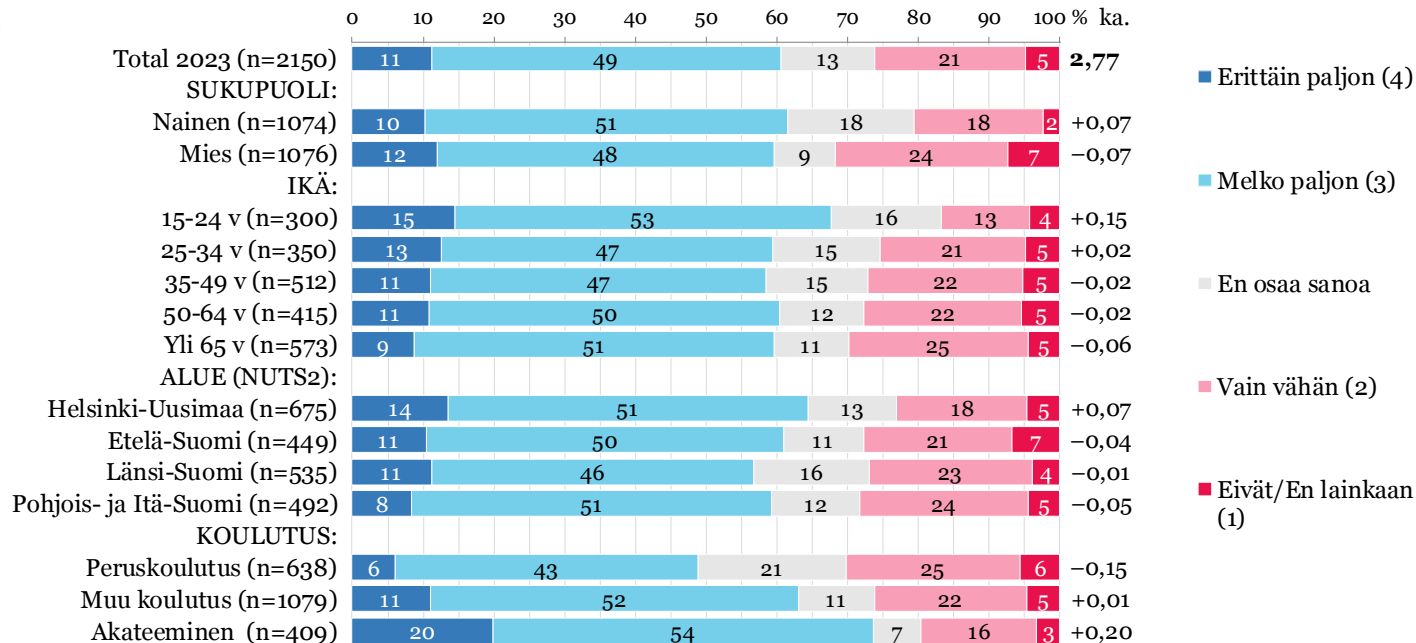
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (1/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

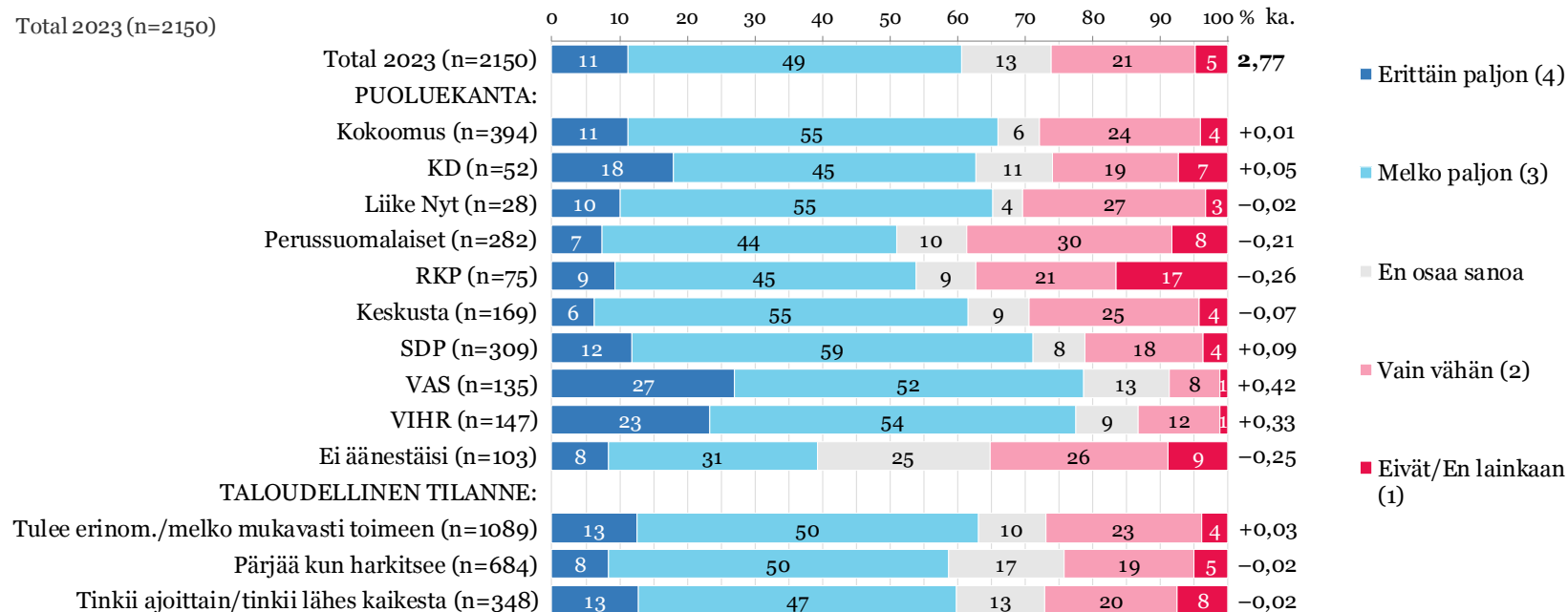
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (2/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

2021: Demokratian kamppailu kovenee

Vastaajista 42 % arvioi koventuvan kamppailun demokratiasta vaikuttavan paljon omaan elämäänsä. Vaikutukset arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi lähes puolet (47 %) vastaajista.

Alle viidennes (18 %) arvioi voivansa itse vaikuttaa erittäin tai melko paljon Demokratian kamppailu kovenee -megatrendin kehityskuluihin. Selkeä enemmistö (73 %) arvioi omat vaikutusmahdollisuudet vähäisiksi tai olemattomiksi.

Vastaajista 52 % arvioi, että Demokratian kamppailu kovenee -megatrendin kehityskulut vastaavat hyvin omaa näkemystä. Lähes joka kolmas (30 %) arvioi niiden vastaavan huonosti omaa näkemystä. Asiaa ei osaa arvioida 18 % vastaajista.

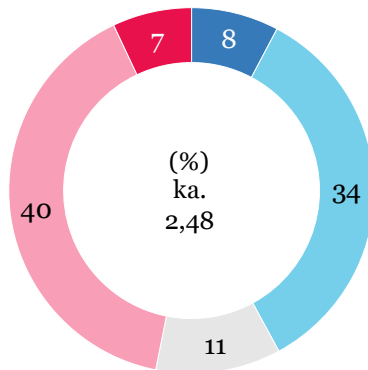
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Demokratian kamppailu kovenee

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Demokratian kamppailu kovenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Yhteiskuntajärjestelmät ovat koetuksella kriisien kasautuessa. Demokratioita haastetaan niin yhteiskunnan sisältä kuin ulkoapäin-myös Suomessa.

Keskustelun kärjistyminen, hämmennyksen lietsominen ja geopoliittinen valtataistelu luovat tarpeen uudistaa päätöksentekoa ja vahvistaa demokratiaa, osallisuutta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

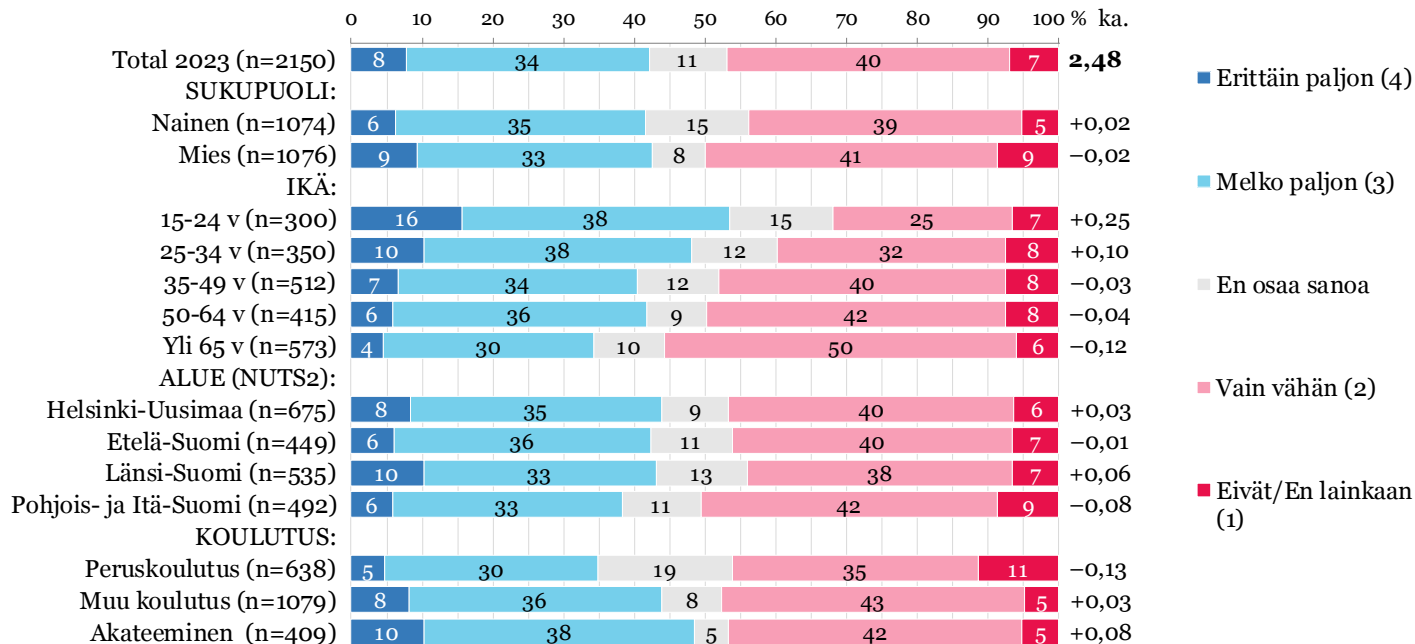
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Demokratian kamppailu kovenee (1/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Demokratian kamppailu kovenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

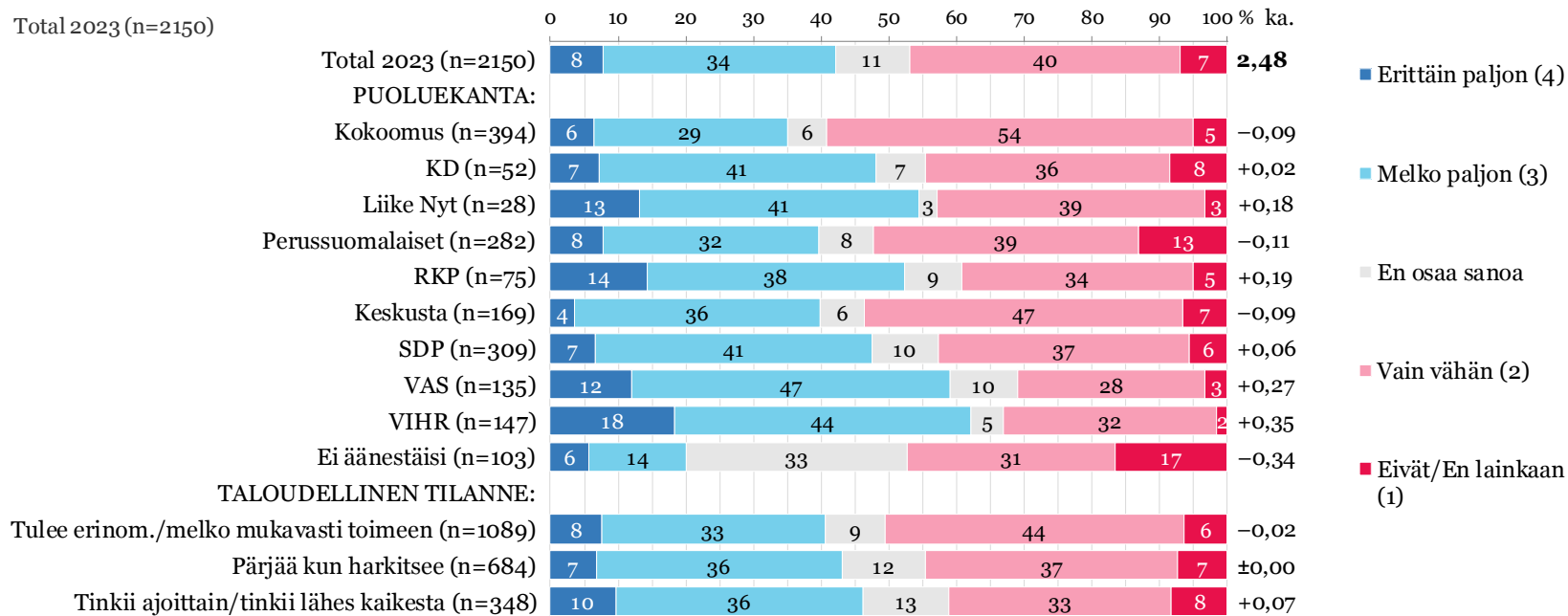
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Demokratian kamppailu kovenee (2/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Demokratian kamppailu kovenee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

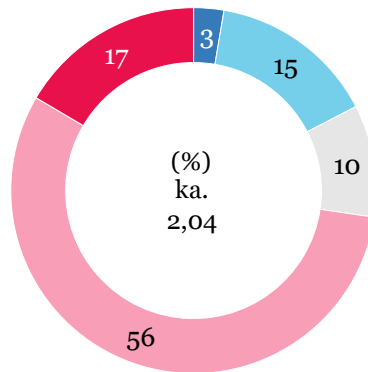
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Demokratian kamppailu kovenee

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Demokratian kamppailu kovenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Yhteiskuntajärjestelmät ovat koetuksella kriisien kasautuessa. Demokratioita haastetaan niin yhteiskunnan sisältä kuin ulkoapäin-myös Suomessa.

Keskustelun kärjistyminen, hämmennyksen lietsominen ja geopoliittinen valtataistelu luovat tarpeen uudistaa päätöksentekoa ja vahvistaa demokratiaa, osallisuutta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

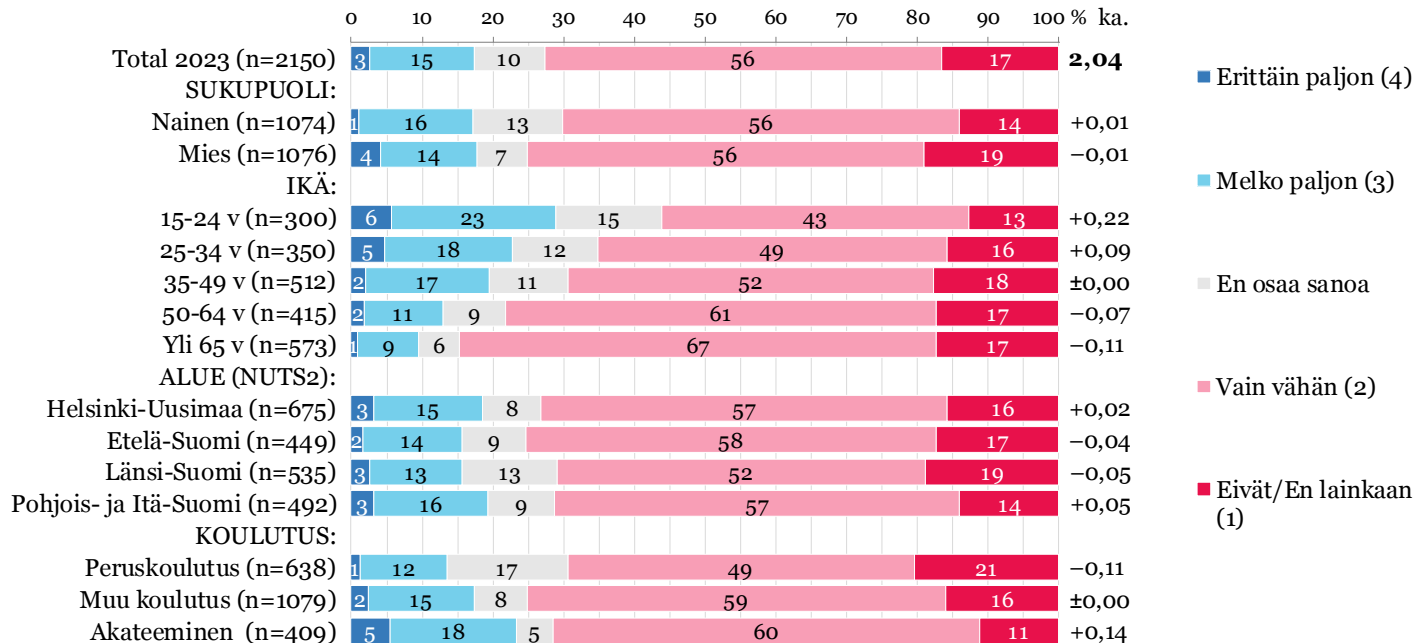
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Demokratian kamppailu kovenee (1/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Demokratian kamppailu kovenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

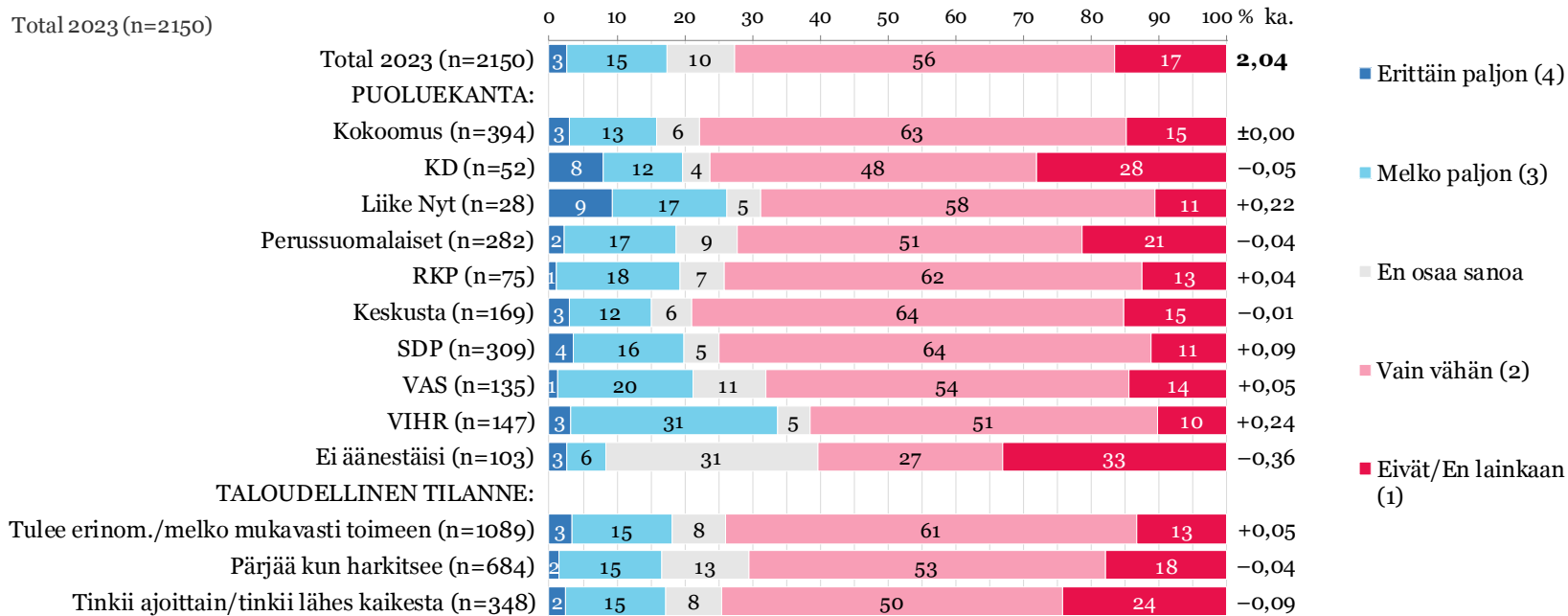
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Demokratian kamppailu kovenee (2/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Demokratian kamppailu kovenee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

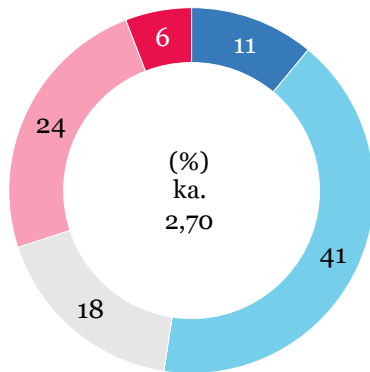
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Demokratian kamppailu kovenee

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Demokratian kamppailu kovenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Yhteiskuntajärjestelmät ovat koetuksella kriisien kasautuessa. Demokratioita haastetaan niin yhteiskunnan sisältä kuin ulkoapäin-myös Suomessa.

Keskustelun kärjistyminen, hämmennyksen lietsominen ja geopoliittinen valtataistelu luovat tarpeen uudistaa päätöksentekoa ja vahvistaa demokratiaa, osallisuutta ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

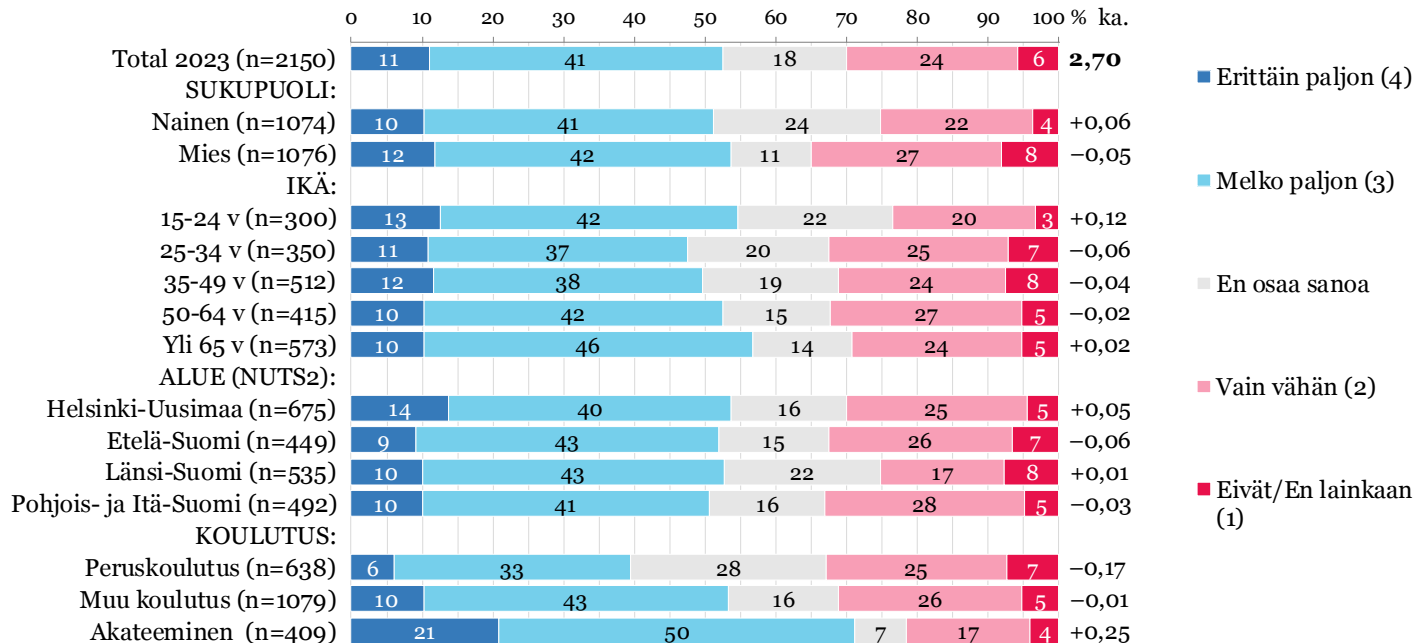
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Demokratian kamppailu kovenee (1/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Demokratian kamppailu kovenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

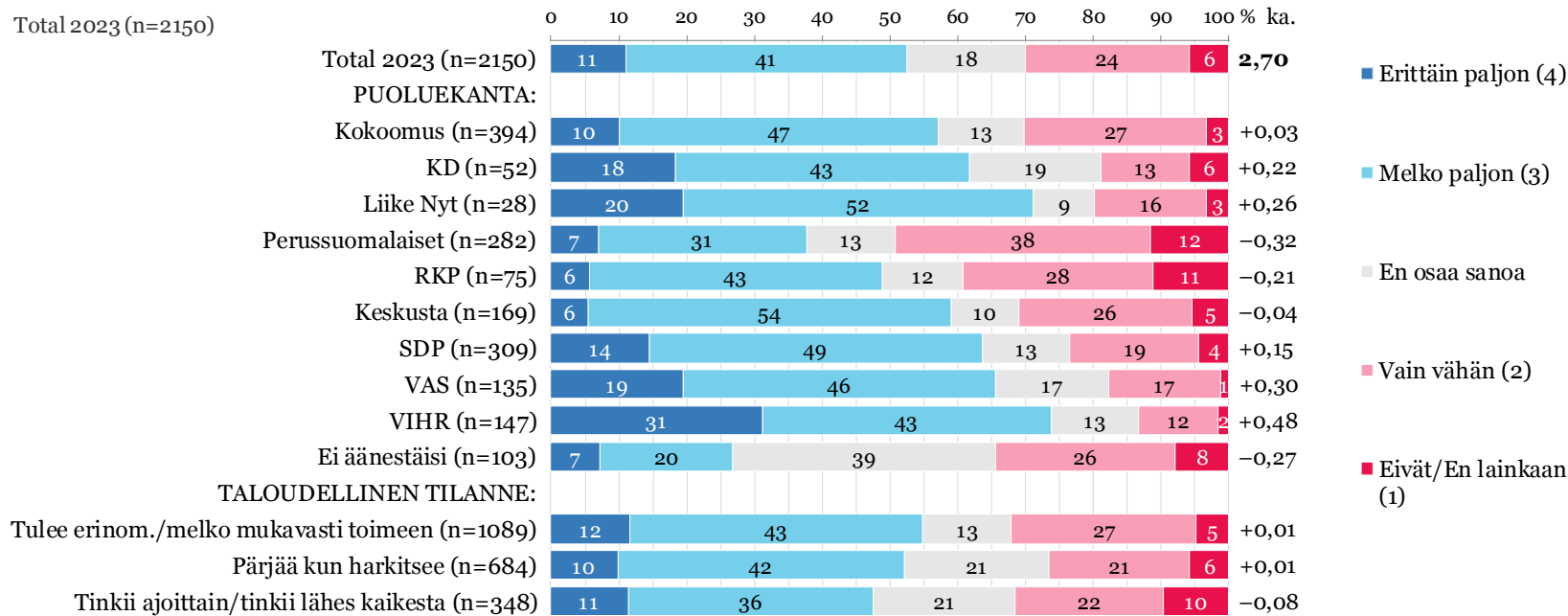
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Demokratian kamppailu kovenee (2/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Demokratian kamppailu kovenee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

2022: Kilpailu digivallasta kiihtyy

Yli puolet (53 %) arvioi, että kiihtyvä kilpailu digivallasta vaikuttaa paljon omaan elämään. Vaikutukset arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi 39 % vastanneista.

Alle viidennes (19 %) arvioi voivansa itse vaikuttaa erittäin tai melko paljon Kilpailu digivallasta kiihtyy -megatrendin kehityskulkuihin. Lähes kolme neljästä (73 %) arvioi omat vaikutusmahdollisuudet vähäisiksi tai olemattomiksi.

Vastaajista 60 % arvioi, että Kilpailu digivallasta kiihtyy -megatrendin kehityskulut vastaavat hyvin omaa näkemystä. Hieman yli neljännnes (26 %) arvioi niiden vastaavan huonosti omaa näkemystä. Asiaa ei osaa arvioida 14 % vastaajista.

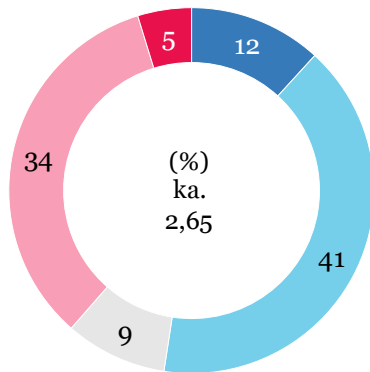
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Kilpailu digivallasta kiihtyy

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Teknologia kehittyy nopeasti ja uutta teknologiaa otetaan käyttöön uusilla elämän osa-alueilla.

Dataa kerätään ja hyödynnetään yhä enemmän ja sen pohjalta tarjotaan uusia räätälöityjä palveluita niin yksilöiden kuin organisaatioiden käyttöön.

Samalla kiistellään digitaalisesta vallasta, eli siitä kuka kerää ja hyödyntää dataa, digimaailman pelisäännöistä, teknologian vaatimista resursseista ja yleisemmin teknologian kehityssuunnista.

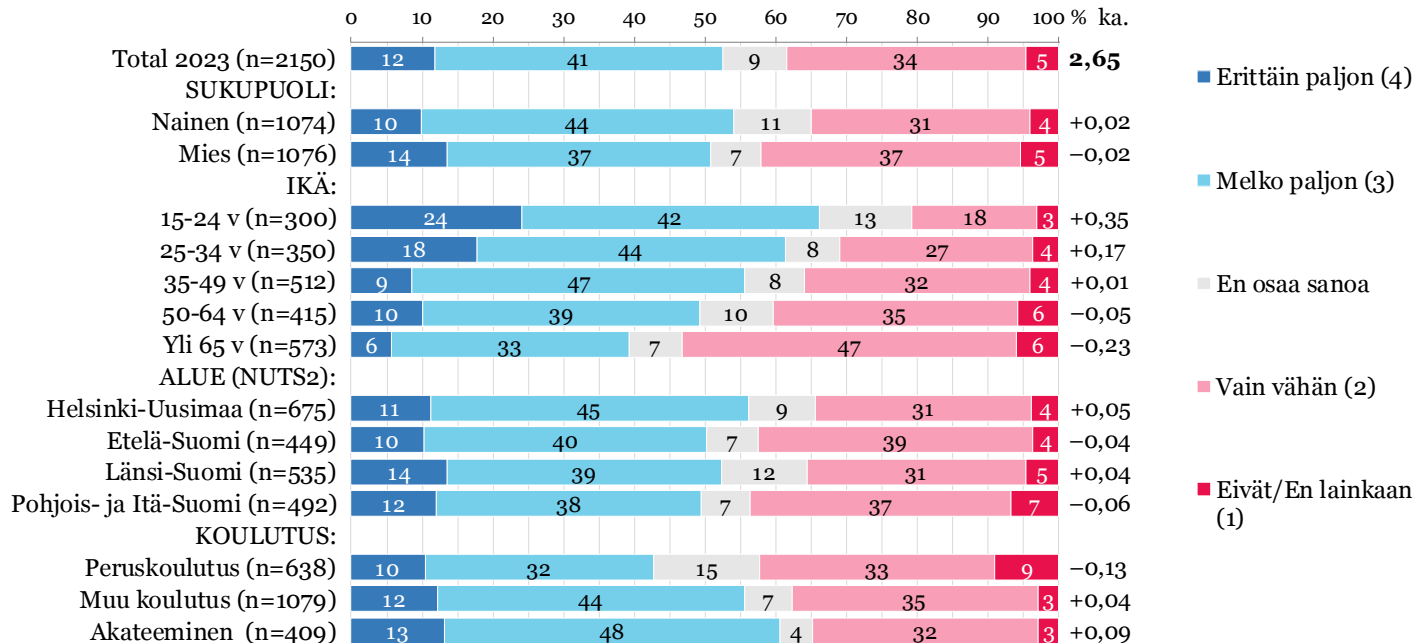
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (1/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

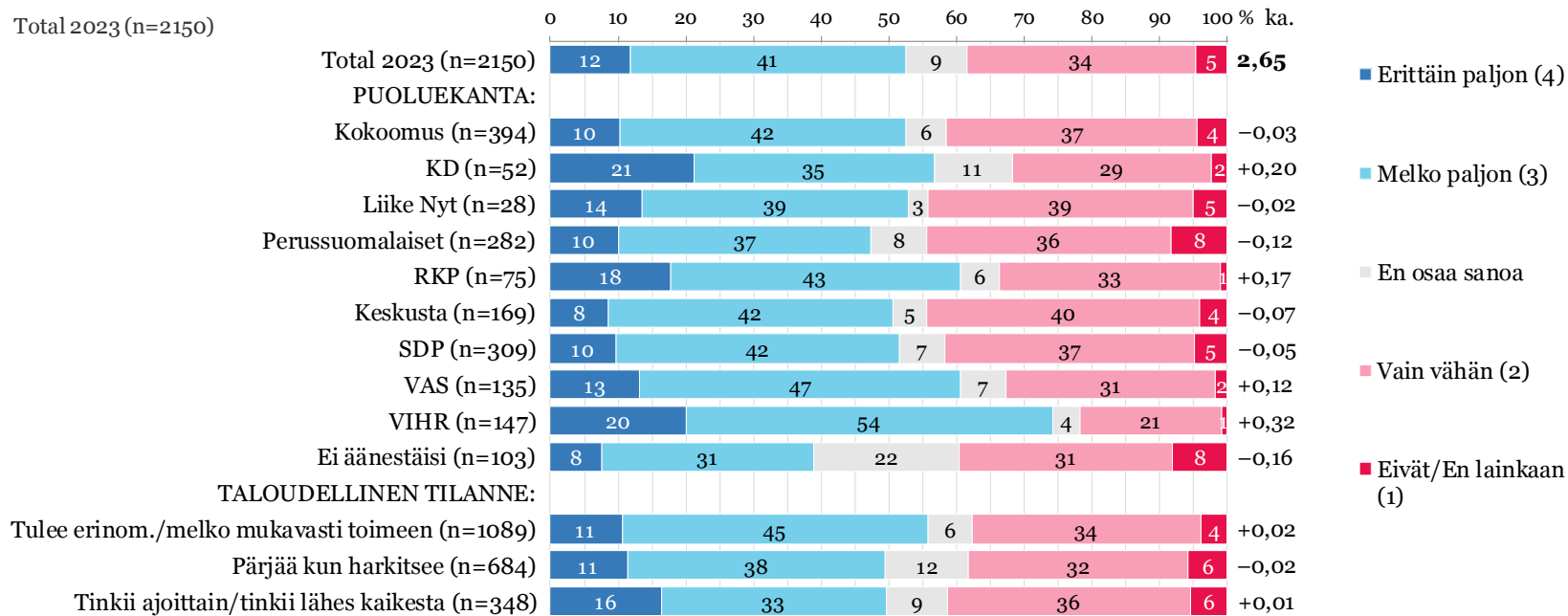
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (2/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

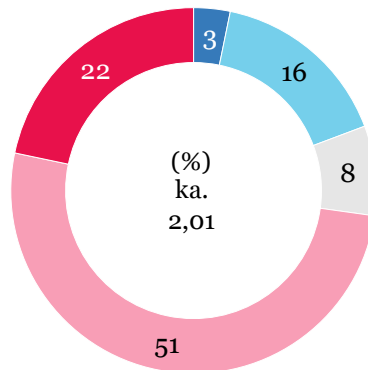
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuun

- Kilpailu digivallasta kiihtyy

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuun?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Teknologia kehittyy nopeasti ja uutta teknologiaa otetaan käyttöön uusilla elämän osa-alueilla.

Dataa kerätään ja hyödynnetään yhä enemmän ja sen pohjalta tarjotaan uusia räätälöityjä palveluita niin yksilöiden kuin organisaatioiden käyttöön.

Samalla kiistellään digitaalisesta vallasta, eli siitä kuka kerää ja hyödyntää dataa, digimaailman pelisäännöistä, teknologian vaatimista resursseista ja yleisemmin teknologian kehityssuunnista.

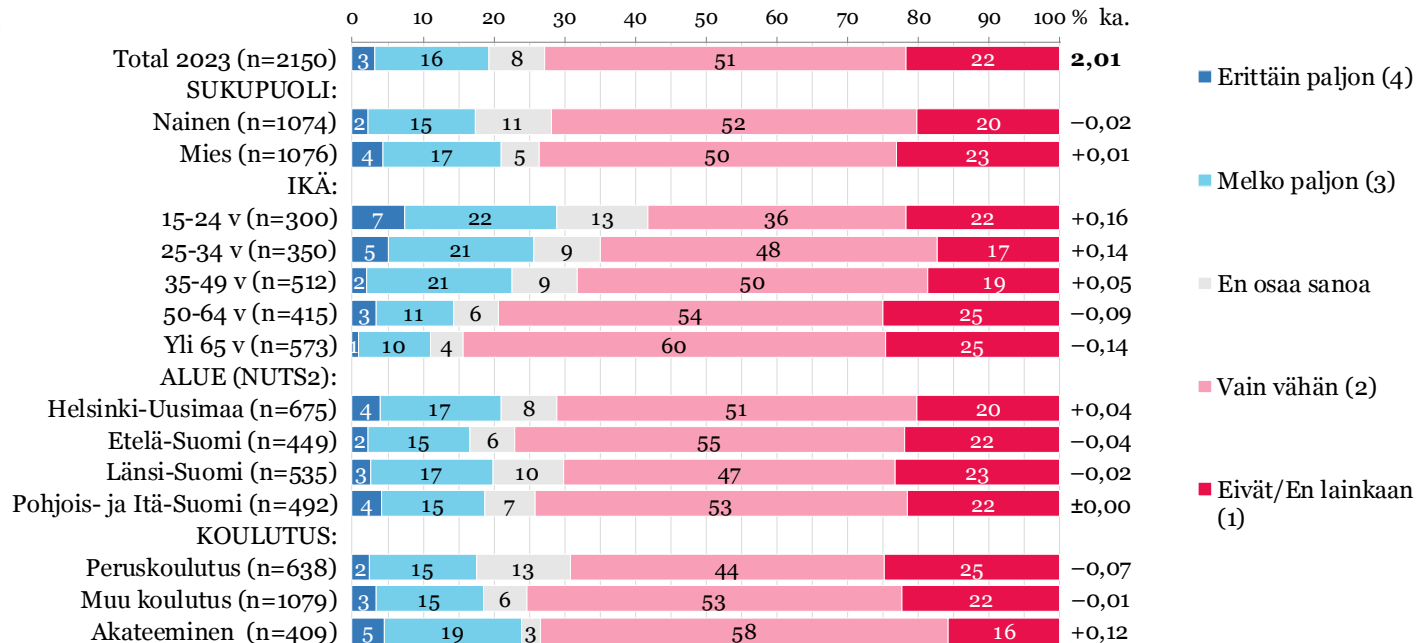
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (1/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

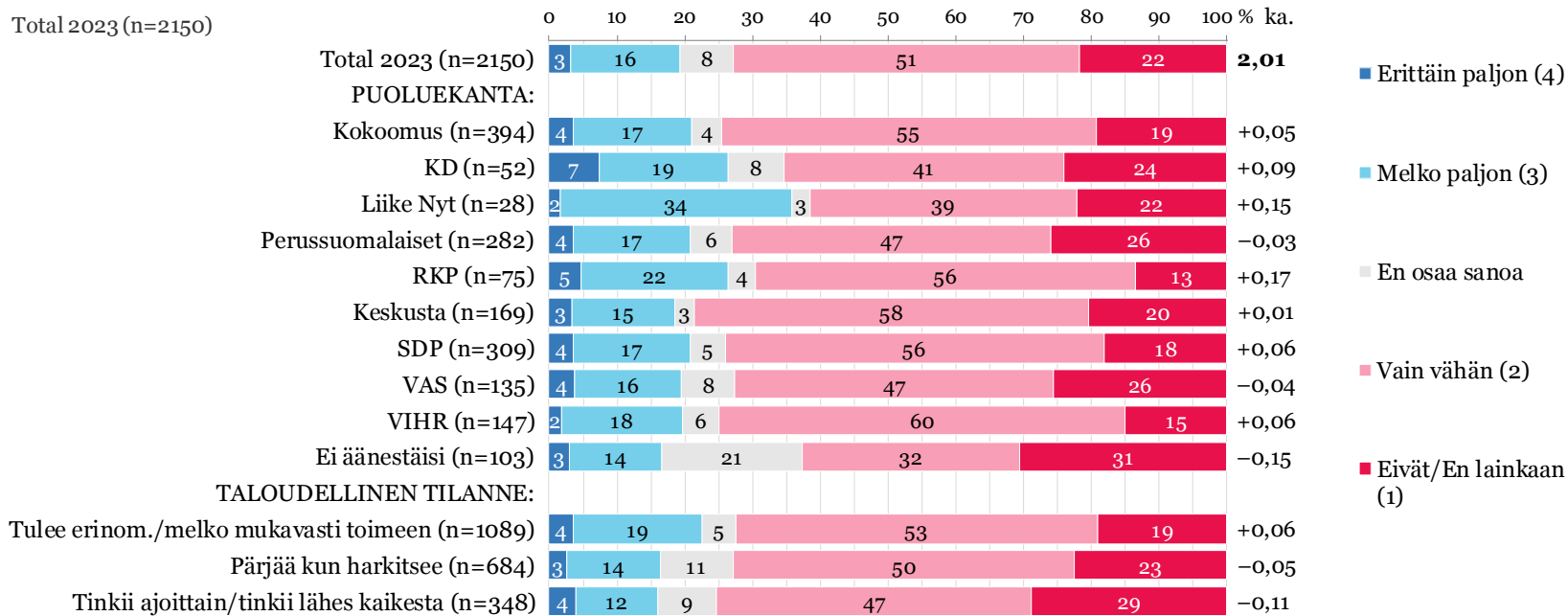
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (2/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

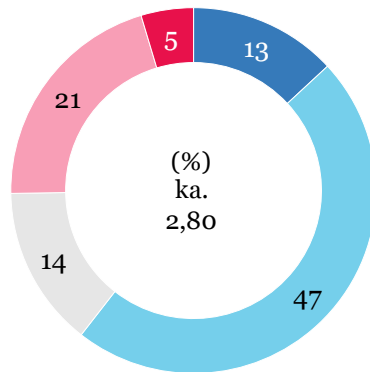
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Kilpailu digivallasta kiihtyy

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Teknologia kehittyy nopeasti ja uutta teknologiaa otetaan käyttöön uusilla elämän osa-alueilla.

Dataa kerätään ja hyödynnetään yhä enemmän ja sen pohjalta tarjotaan uusia räätälöityjä palveluita niin yksilöiden kuin organisaatioiden käyttöön.

Samalla kiistellään digitaalisesta vallasta, eli siitä kuka kerää ja hyödyntää dataa, digimaailman pelisäännöistä, teknologian vaatimista resursseista ja yleisemmin teknologian kehityssuunnista.

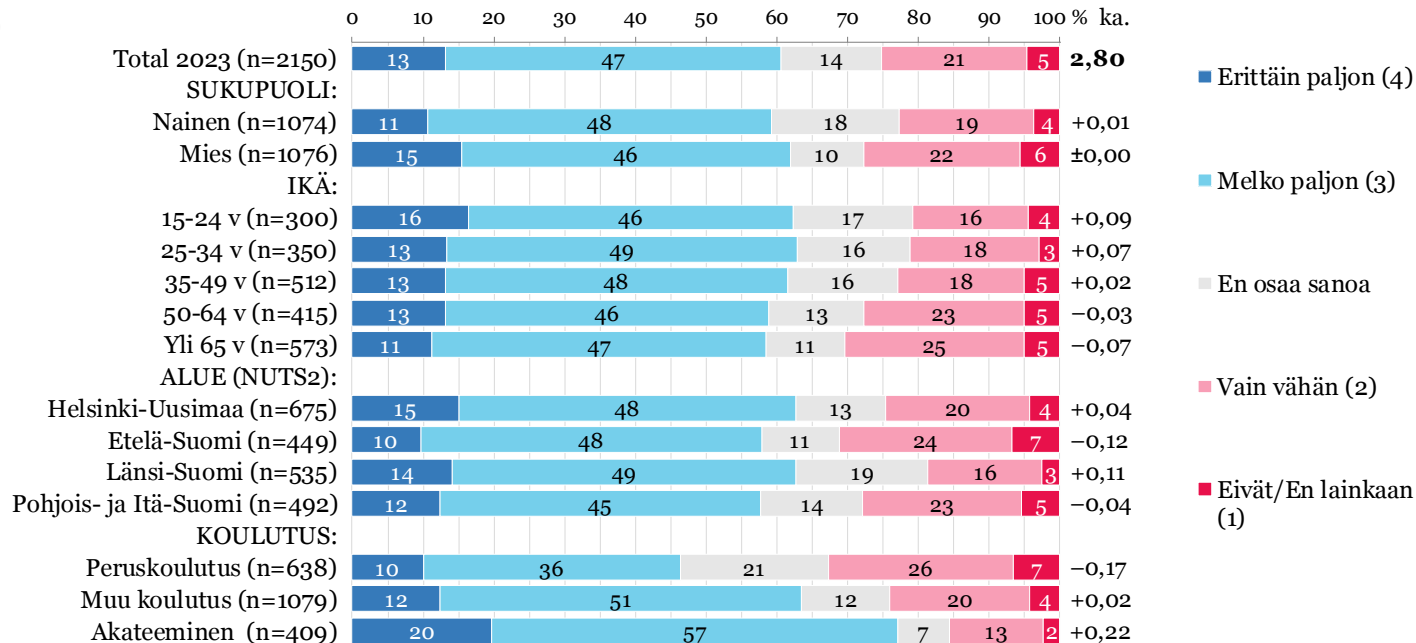
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (1/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

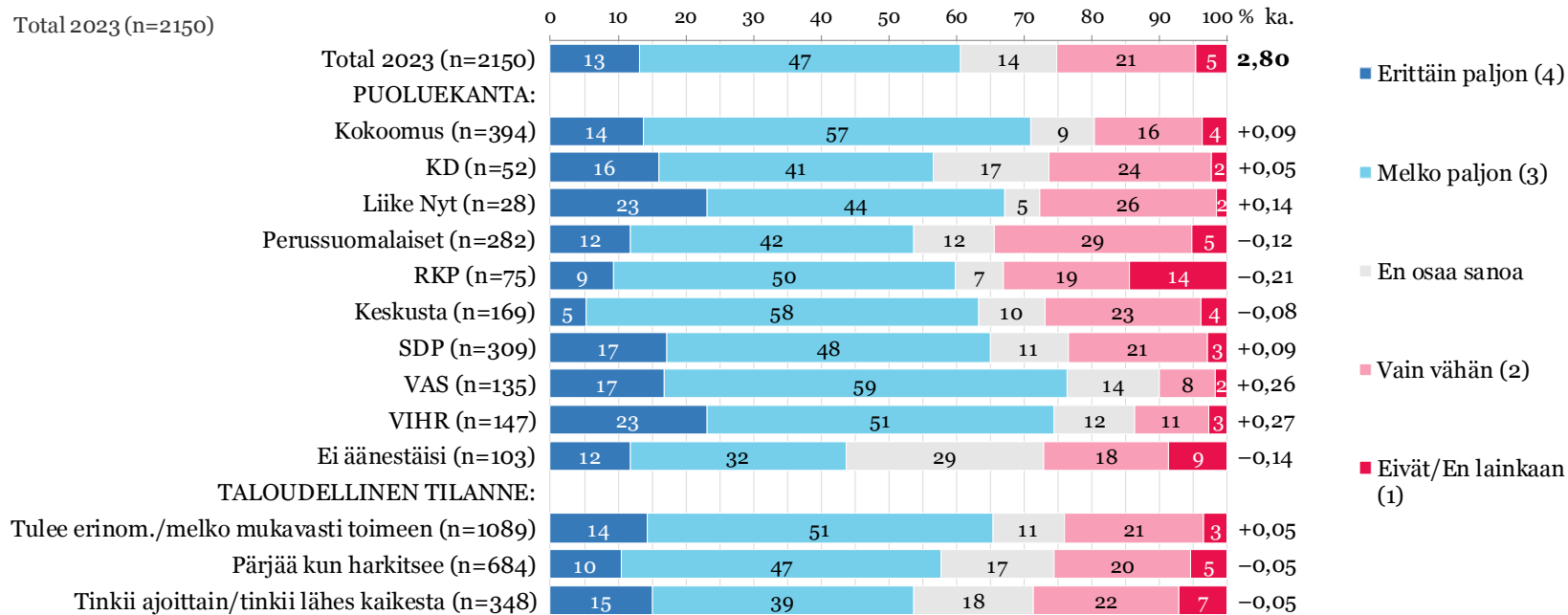
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Kilpailu digivallasta kiihtyy (2/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

2022: Talouden perusta rakoilee

Vastaajista 44 % arvioi, että talouden perustan rakoileminen vaikuttaa paljon omaan elämään. Vaikutukset arvioi vähäisiksi tai olemattomiksi 45 % vastaajista.

Alle viidennes (16 %) arvioi voivansa itse vaikuttaa erittäin tai melko paljon Talouden perusta rakoilee -megatrendin kehityskulkuihin. Kolme neljästä (75 %) arvioi omat vaikutusmahdollisuudet vähäisiksi tai olemattomiksi.

Yli puolet (57 %) arvioi, että Talouden perusta rakoilee -megatrendin kehityskulut vastaavat hyvin omaa näkemystä. Useampi kuin joka neljäs (28 %) arvioi niiden vastaavan huonosti omaa näkemystä. Asiaa ei osaa arvioida 15 % vastaajista.

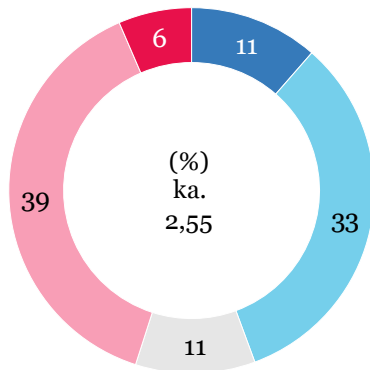
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Talouden perusta rakoilee

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Talouden perusta rakoilee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Globaali eriarvoisuuden kasvu ja ympäristökriisi luovat tarpeen uudistaa taloutta.

Vauraus keskittyy yhä pienemmälle joukolle ihmisiä, ja äärisääolojen lisääntyminen ja luonnon tarjoamien palveluiden romahdus murentavat talouden edellytyksiä. Vastuullisuus korostuu kaikessa toiminnassa.

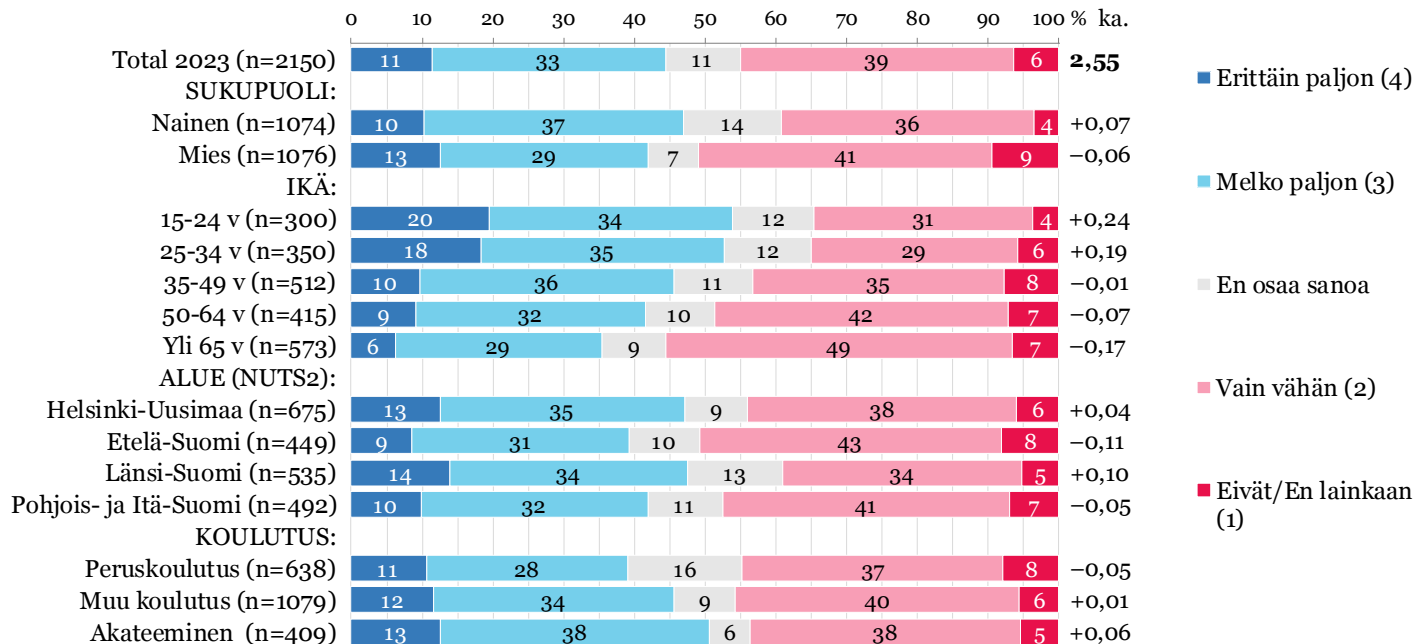
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Talouden perusta rakoilee (1/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Talouden perusta rakoilee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

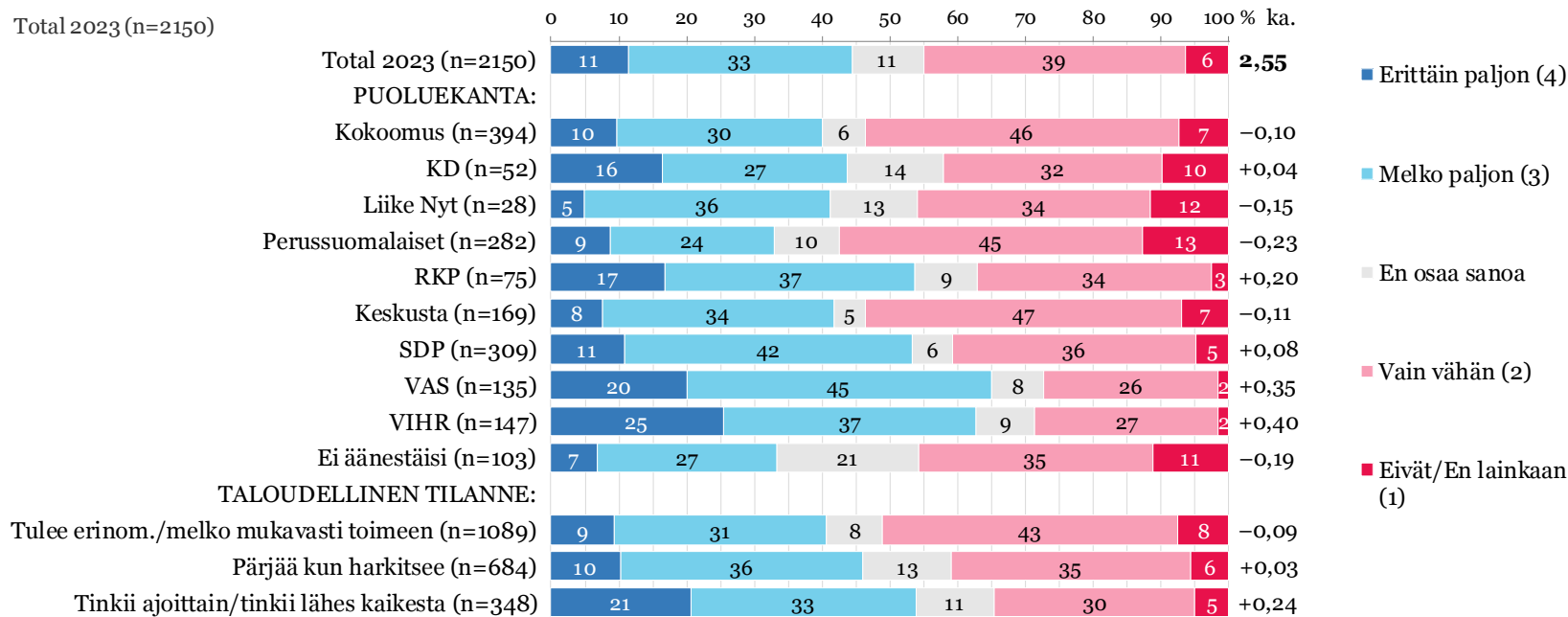
Kehityskulkujen vaikutus omaan elämään

- Talouden perusta rakoilee (2/2)

Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään?

Talouden perusta rakoilee (Vaikutus omaan elämään)

Total 2023 (n=2150)

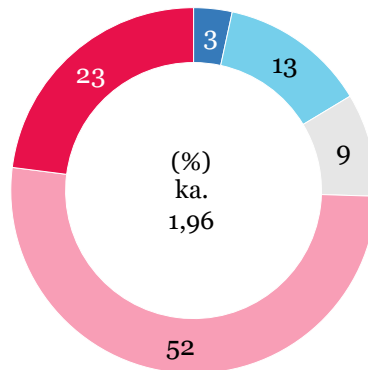
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Talouden perusta rakoilee

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Talouden perusta rakoilee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Globaali eriarvoisuuden kasvu ja ympäristökriisi luovat tarpeen uudistaa taloutta.

Vauraus keskittyy yhä pienemmälle joukolle ihmisiä, ja äärisääolojen lisääntyminen ja luonnon tarjoamien palveluiden romahdus murentavat talouden edellytyksiä. Vastuullisuus korostuu kaikessa toiminnassa.

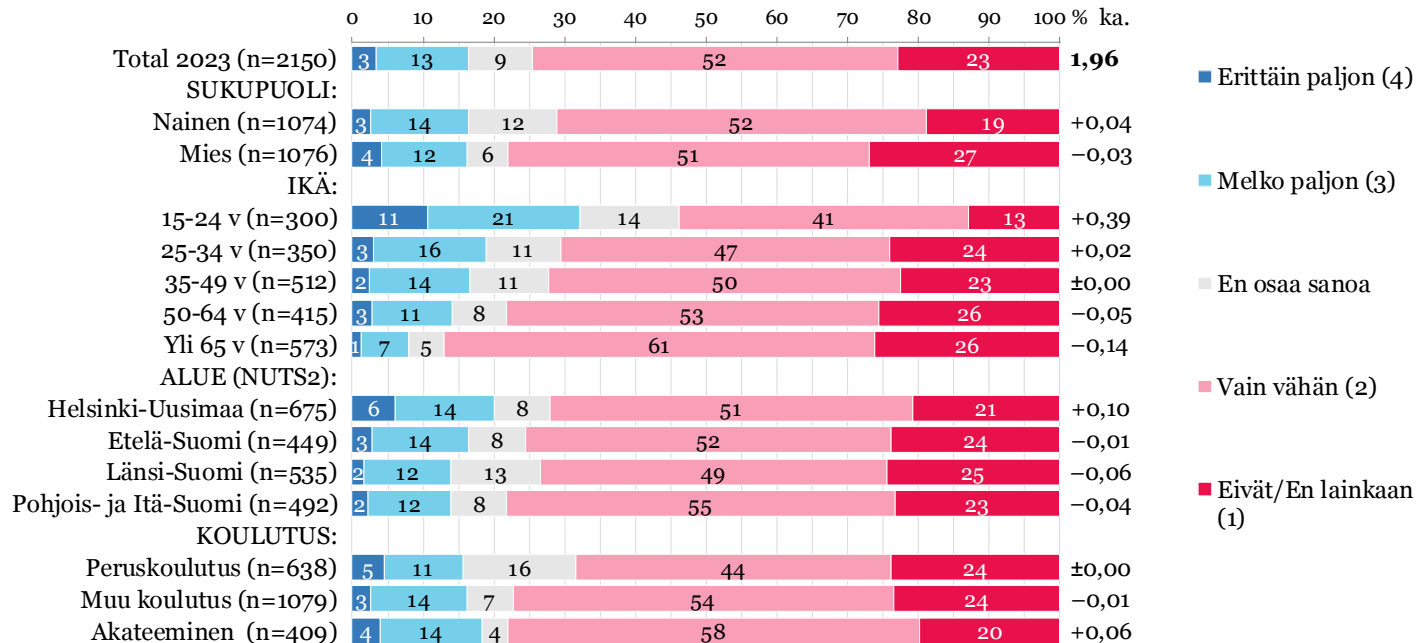
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Talouden perusta rakoilee (1/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Talouden perusta rakoilee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

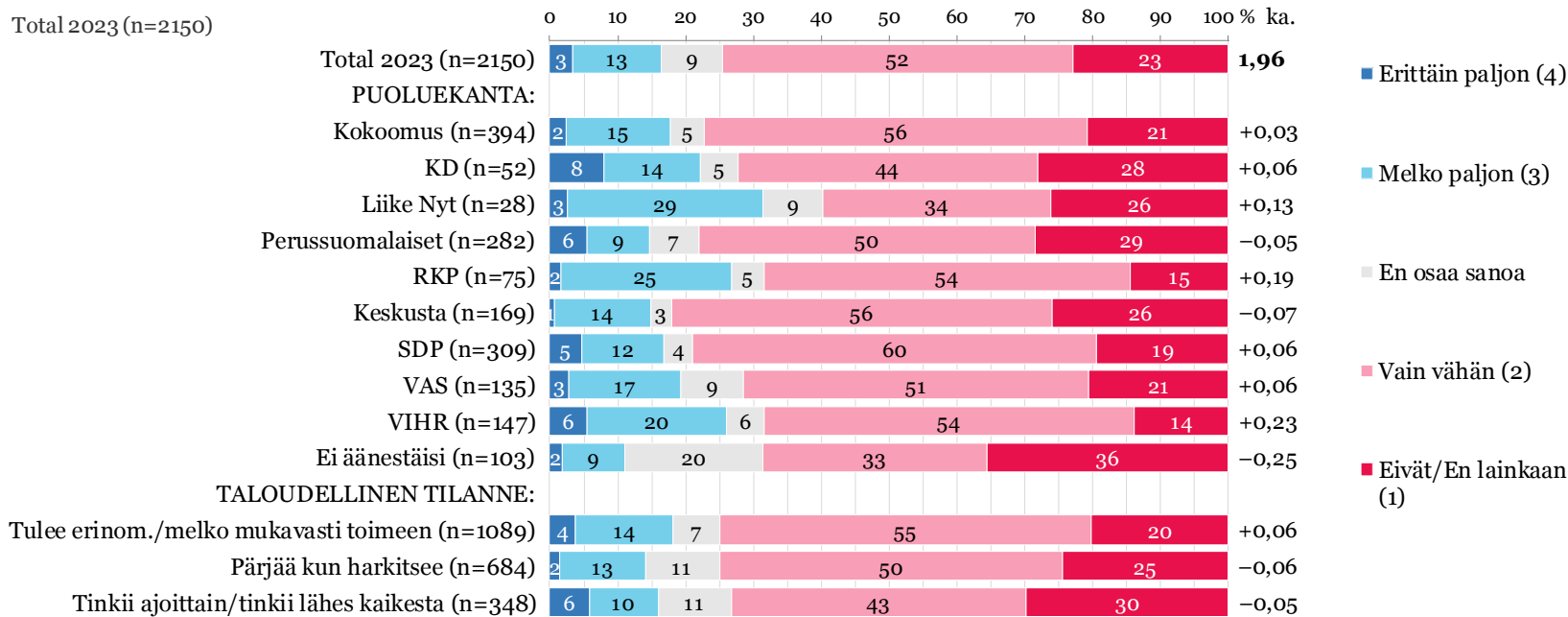
Kuinka paljon kokee voivansa itse vaikuttaa kehityskulkuihin

- Talouden perusta rakoilee (2/2)

Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskulkuihin?

Talouden perusta rakoilee (Oma vaikuttaminen)

Total 2023 (n=2150)

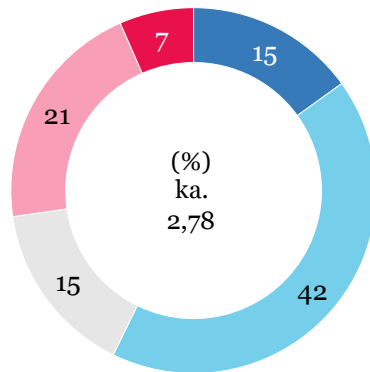
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Talouden perusta rakoilee

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Talouden perusta rakoilee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

- Erittäin paljon (4)
- Melko paljon (3)
- En osaa sanoa
- Vain vähän (2)
- Eivät/En lainkaan (1)

Globaali eriarvoisuuden kasvu ja ympäristökriisi luovat tarpeen uudistaa taloutta.

Vauraus keskittyy yhä pienemmälle joukolle ihmisiä, ja äärisääolojen lisääntyminen ja luonnon tarjoamien palveluiden romahdus murentavat talouden edellytyksiä. Vastuullisuus korostuu kaikessa toiminnassa.

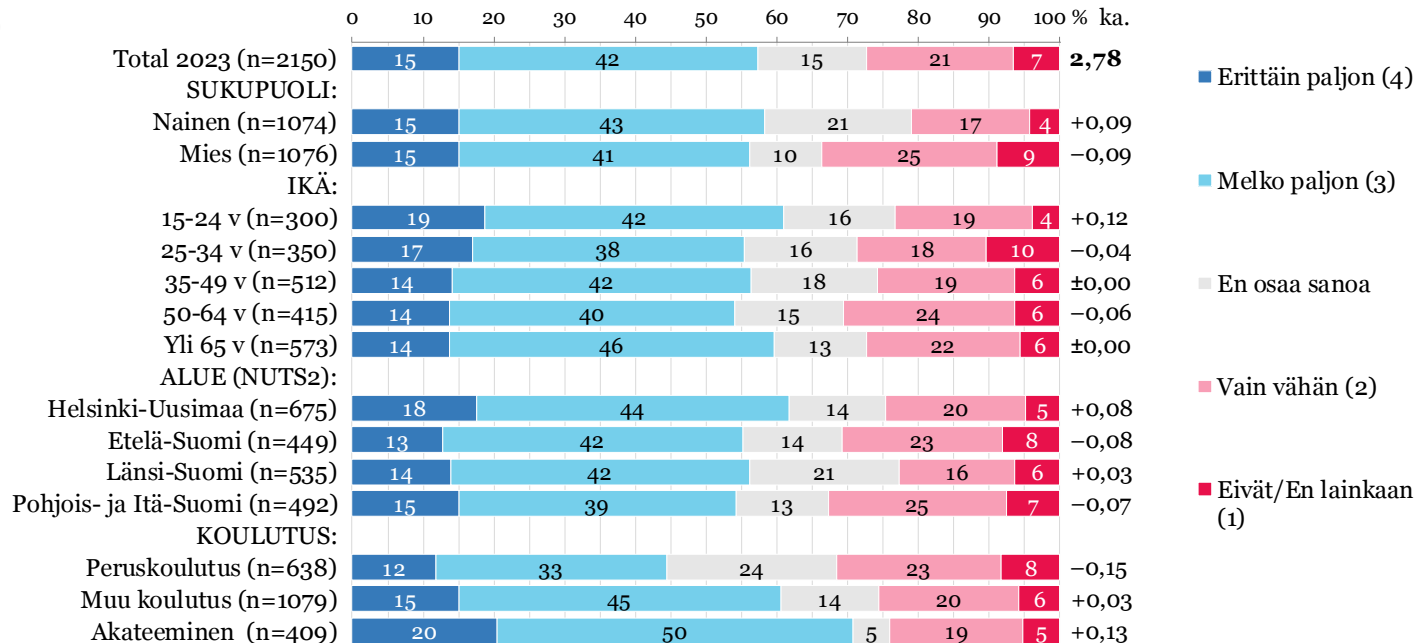
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Talouden perusta rakoilee (1/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Talouden perusta rakoilee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

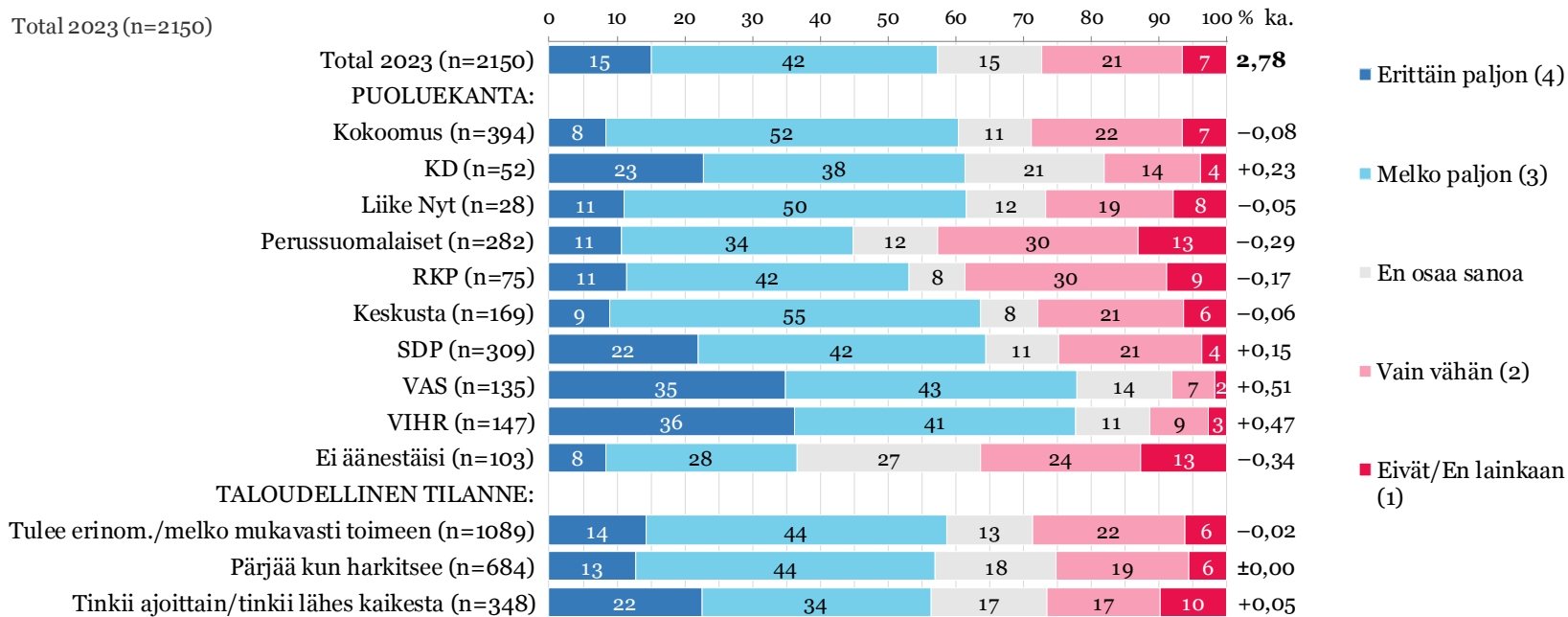
Kuinka hyvin kehityskulut vastaavat omaa näkemystä

- Talouden perusta rakoilee (2/2)

Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?

Talouden perusta rakoilee (Vastaa omaa näkemystä)

Total 2023 (n=2150)

Mitä muita tärkeitä Suomen tulevaisuuteen vaikuttavia kehityskulkuja tunnistat?

Suhde megatrendeihin

(1/2)

Ero Total-keskiarvoon

	+0,15 >
	+0,10 - +0,14
	-0,09 - +0,09
	-0,10 - -0,14
	-0,15 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
Ei suurta eroa
Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

- Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään? - Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskuluihin? - Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki- Uusimaa (n=675)	Etelä- Suomi (n=449)	Länsi- Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä- Suomi (n=492)	Peruskoulu utus (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateemien (n=409)
KESKIARVO, skaala 1-4															
Luonnon kantokyky murenee (Vaikutus omaan elämään)	2,58	2,68	2,48	2,93	2,76	2,46	2,51	2,43	2,57	2,62	2,60	2,52	2,46	2,62	2,65
Luonnon kantokyky murenee (Oma vaikuttaminen)	2,19	2,28	2,11	2,33	2,26	2,19	2,16	2,10	2,20	2,21	2,22	2,14	2,15	2,22	2,19
Luonnon kantokyky murenee (Vastaa omaa näkemystä)	2,75	2,87	2,63	2,96	2,74	2,66	2,74	2,71	2,82	2,67	2,83	2,63	2,51	2,78	2,99
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vaikutus omaan elämään)	2,56	2,68	2,46	2,97	2,76	2,51	2,47	2,36	2,59	2,59	2,55	2,53	2,48	2,61	2,59
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Oma vaikuttaminen)	2,08	2,11	2,04	2,34	2,11	2,02	2,04	2,00	2,08	2,07	2,06	2,10	2,05	2,08	2,13
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vastaa omaa näkemystä)	2,77	2,84	2,70	2,92	2,79	2,75	2,75	2,71	2,84	2,73	2,76	2,72	2,62	2,78	2,97
Demokratian kamppailu kovenee (Vaikutus omaan elämään)	2,48	2,50	2,46	2,73	2,58	2,45	2,44	2,36	2,51	2,47	2,54	2,40	2,35	2,51	2,56
Demokratian kamppailu kovenee (Oma vaikuttaminen)	2,04	2,05	2,03	2,26	2,13	2,04	1,97	1,93	2,06	2,00	1,99	2,09	1,93	2,04	2,18
Demokratian kamppailu kovenee (Vastaa omaa näkemystä)	2,70	2,76	2,65	2,82	2,64	2,66	2,68	2,72	2,75	2,64	2,71	2,67	2,53	2,69	2,95
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vaikutus omaan elämään)	2,65	2,67	2,63	3,00	2,82	2,66	2,60	2,42	2,70	2,61	2,69	2,59	2,52	2,69	2,74
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Oma vaikuttaminen)	2,01	1,99	2,02	2,17	2,15	2,06	1,92	1,87	2,05	1,97	1,99	2,01	1,94	2,00	2,13
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vastaa omaa näkemystä)	2,80	2,81	2,80	2,89	2,87	2,82	2,77	2,73	2,84	2,68	2,91	2,76	2,63	2,82	3,02
Talouden perusta rakoilee (Vaikutus omaan elämään)	2,55	2,62	2,49	2,79	2,74	2,54	2,48	2,38	2,59	2,44	2,65	2,50	2,50	2,56	2,61
Talouden perusta rakoilee (Oma vaikuttaminen)	1,96	2,00	1,93	2,35	1,98	1,96	1,91	1,82	2,06	1,95	1,90	1,92	1,96	1,95	2,02
Talouden perusta rakoilee (Vastaa omaa näkemystä)	2,78	2,87	2,69	2,90	2,74	2,78	2,72	2,78	2,86	2,70	2,81	2,71	2,63	2,81	2,91

VAIKUTUS OMAAN ELÄMÄÄN: Ei lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)
OMA VAIKUTTAMINEN: En lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)
VASTAA OMAA NÄKEMYSTÄ: Ei lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)

Suhde megatrendeihin

(2/2)

Ero Total-keskiarvoon

	+0,15 >
	+0,10 - +0,14
	-0,09 - +0,09
	-0,10 - -0,14
	-0,15 >

Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa suurempi
Ei suurta eroa
Jonkin verran kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi
Paljon kaikkien vastaajien keskiarvoa pienempi

- Kuinka paljon mainitut kehityskulut vaikuttavat omaan elämään? - Kuinka paljon voi mielestään itse vaikuttaa mainittuihin kehityskuluihin? - Kuinka hyvin edellä mainitut kehityskulut vastaavat omaa näkemystä kehityksestä?	Total 2023 (n=2150)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuo malaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)	Tulee erinom./ melko mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/t inkii lähes kaikesta (n=348)
KESKIARVO, skaala 1-4														
Luonnon kantokyky murenee (Vaikutus omaan elämään)	2,58	2,49	2,59	2,46	2,26	2,95	2,46	2,68	2,94	3,12	2,30	2,55	2,56	2,67
Luonnon kantokyky murenee (Oma vaikuttaminen)	2,19	2,20	2,07	2,17	1,97	2,39	2,17	2,35	2,31	2,45	1,84	2,24	2,15	2,12
Luonnon kantokyky murenee (Vastaa omaa näkemystä)	2,75	2,73	2,74	2,67	2,21	2,58	2,63	2,95	3,21	3,38	2,40	2,77	2,71	2,75
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vaikutus omaan elämään)	2,56	2,43	2,73	2,46	2,47	2,74	2,56	2,57	2,87	2,83	2,35	2,49	2,57	2,80
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Oma vaikuttaminen)	2,08	2,11	2,17	2,09	2,03	2,19	2,08	2,17	2,15	2,13	1,91	2,13	2,05	1,97
Hyvinvoinnin haasteet kasvavat (Vastaa omaa näkemystä)	2,77	2,78	2,82	2,75	2,56	2,51	2,70	2,86	3,19	3,10	2,52	2,80	2,75	2,75
Demokratian kamppailu kovenee (Vaikutus omaan elämään)	2,48	2,39	2,50	2,66	2,37	2,67	2,39	2,54	2,75	2,83	2,14	2,46	2,48	2,55
Demokratian kamppailu kovenee (Oma vaikuttaminen)	2,04	2,04	1,99	2,26	2,00	2,08	2,03	2,13	2,09	2,28	1,68	2,09	2,00	1,95
Demokratian kamppailu kovenee (Vastaa omaa näkemystä)	2,70	2,73	2,92	2,96	2,38	2,49	2,66	2,85	3,00	3,18	2,43	2,71	2,71	2,62
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vaikutus omaan elämään)	2,65	2,62	2,85	2,63	2,53	2,82	2,58	2,60	2,77	2,97	2,49	2,67	2,63	2,66
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Oma vaikuttaminen)	2,01	2,06	2,10	2,16	1,98	2,18	2,02	2,07	1,97	2,07	1,86	2,07	1,96	1,90
Kilpailu digivallasta kiihtyy (Vastaa omaa näkemystä)	2,80	2,89	2,85	2,94	2,68	2,59	2,72	2,89	3,06	3,07	2,66	2,85	2,75	2,75
Talouden perusta rakoilee (Vaikutus omaan elämään)	2,55	2,45	2,59	2,40	2,32	2,75	2,44	2,63	2,90	2,95	2,36	2,46	2,58	2,79
Talouden perusta rakoilee (Oma vaikuttaminen)	1,96	1,99	2,02	2,09	1,91	2,15	1,89	2,02	2,02	2,19	1,71	2,02	1,90	1,91
Talouden perusta rakoilee (Vastaa omaa näkemystä)	2,78	2,70	3,01	2,73	2,49	2,61	2,72	2,93	3,29	3,25	2,44	2,76	2,78	2,83

VAIKUTUS OMAAN ELÄMÄÄN: Ei lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)
OMA VAIKUTTAMINEN: En lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)
VASTAA OMAA NÄKEMYSTÄ: Ei lainkaan (1) ... Erittäin paljon (4)

5. YHTEISKUNNALLISET TAVOITTEET, TOIVOTTAVUUS JA MERKITYS EDUSKUNTAVAALEISSA

Yhteiskunnalliset tavoitteet

Tärkeimmät asiat, joiden haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana liittyvät hyvinvointivaltion säilymiseen Suomessa, julkisen talouden tasapainoon saamiseen ja velanoton hillitsemiseen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantumiseen, kansallisen turvallisuuden säilymiseen korkealla tasolla ja siihen, että työpaikkoja syntyy lisää ja kaikille löytyy töitä.

Vasta näiden ihmisten omaan lähipiiriin kuuluvien asioiden jälkeen tulevat ilmaston lämpenemisen pitäminen alle 1,5 celsiusasteen kasvussa ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen ja vaurauden jakaminen reilusti ihmisten kesken.

Julkisen talouden saaminen tasapainoon ja velan ottamisen hillintä koetaan nyt selvästi tärkeämmäksi kuin vuonna 2021. Eniten laskua tärkeysarvioissa vuodesta 2021 on tapahtunut pandemioihin varautumiseen liittyvässä osaamisessa, jätteiden määrän kasvun pysäyttämisessä ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämisessä.

Tärkeiden asioiden saamat valinnat riippuvat voimakkaasti vastaajan sukupuolesta, mutta myös iästä ja koulutuksesta. Tärkeiden asioiden saamat valinnat riippuvat osin erittäin voimakkaasti vastaajan puoluekannasta.

Eduskuntavaaleissa äänestämistä mietittäessä tärkeimmiksi asioiksi nousevat pitkälle samat asiat kuin tärkeissä asioissa, joiden halutaan nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana.

Arvioiden mukaan eduskuntavaaleissa vaikuttavat vähemmän asioiden yleiseen toivottavuuteen verrattuna jätteiden määrän kasvun pysäyttäminen, ilmaston lämpenemisen hillintä, luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen estäminen ja pandemioihin varautuminen.

Myös eduskuntavaalien äänestyspäätöksen valinnassa tärkeiden asioiden saamat valinnat riippuvat varsin voimakkaasti vastaajan sukupuolesta, iästä ja koulutuksesta. Äänestyspäätöstä mietittäessä tärkeiden asioiden saamat valinnat riippuvat osin erittäin voimakkaasti vastaajan puoluekannasta.

Tärkeät asiat, jotka haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana

Mitkä seuraavista asioista haluaisit nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Total 2023 (n=2150)

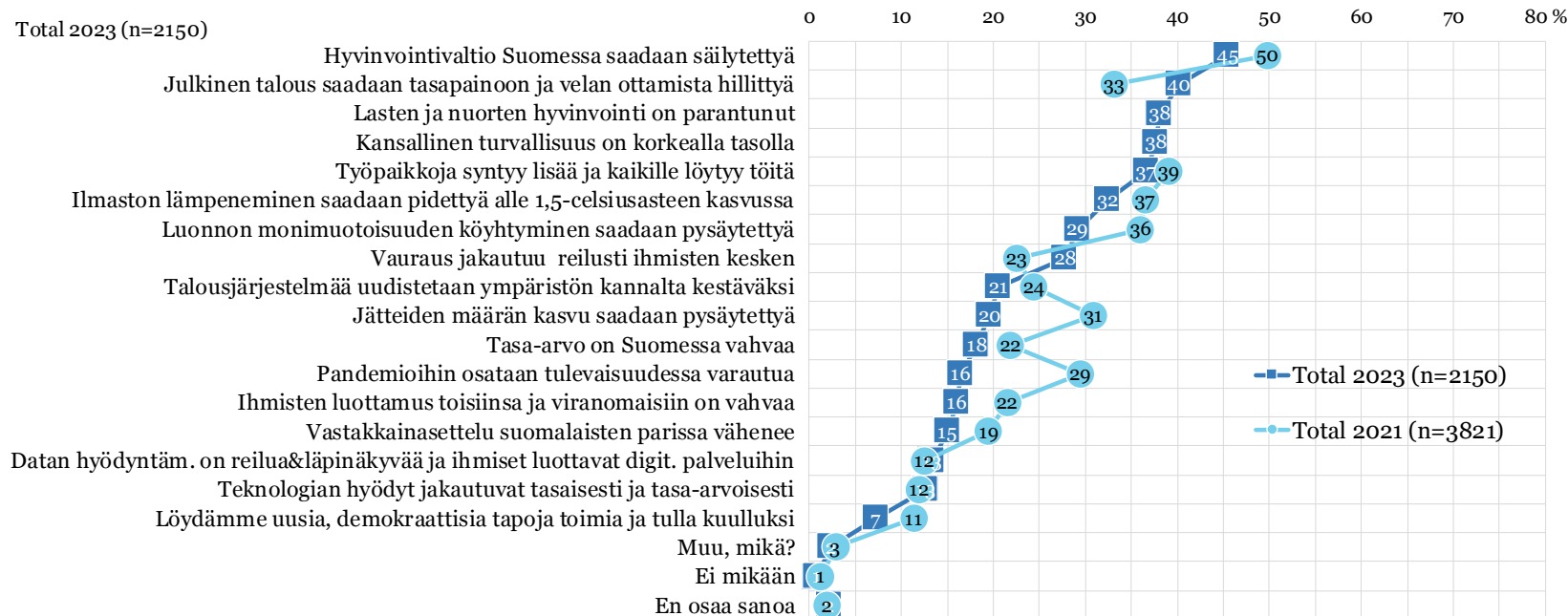

Tärkeät asiat, jotka haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana

Vuosivertailu

Mitkä seuraavista asioista haluaisit nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana?
Voit valita enintään viisi asiaa.

Total 2023 (n=2150)

Tärkeät asiat, jotka haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Sukupuoli		Ikä					Alue (NUTS2)				Koulutus		
Mitkä seuraavista asioista haluaisit nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana? Voit valita enintään viisi asiaa.	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki-Uusimaa (n=675)	Etelä-Suomi (n=449)	Länsi-Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä-Suomi (n=492)	Peruskoulu (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateeminen (n=409)
Hyvinvointivaltio Suomessa saadaan säilytettävä	45	46	45	33	45	45	52	48	46	45	43	48	44	45	50
Julkisen talous saadaan tasapainoon ja velan ottamista hillittyä	40	39	42	30	37	37	39	51	38	48	38	39	38	42	42
Lasten ja nuorten hyvinvointi on parantunut	38	46	30	33	43	44	41	31	36	38	42	37	38	38	38
Kansallinen turvallisuus on korkealla tasolla	38	36	40	23	29	34	45	49	39	38	36	38	35	37	44
Työpaikkoja syntyy lisää ja kaikille löytyy töitä	37	38	36	32	32	41	39	37	35	40	34	40	44	34	31
Ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5-celsiusasteen kasvussa	32	37	28	37	33	26	35	34	34	32	34	30	24	33	45
Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen saadaan pysäytettyä	29	33	26	29	36	32	30	22	31	27	30	27	25	29	35
Vauraus jakautuu reilusti ihmisten kesken	28	30	26	19	30	33	27	27	25	25	28	33	33	27	24
Talousjärjestelmää uudistetaan ympäristön kannalta kestäväksi	21	21	20	27	24	22	17	17	23	17	21	21	14	21	29
Jätteiden määrän kasvu saadaan pysäytettyä	20	22	17	18	19	18	24	19	17	21	23	18	22	20	16
Tasa-arvo on Suomessa vahvaa	18	22	15	31	19	19	17	12	19	15	19	19	20	18	16
Pandemioihin osataan tulevaisuudessa varautua	16	19	14	15	11	11	19	23	15	15	18	17	18	15	16
Ihmisten luottamus toisiinsa ja viranomaisiin on vahvaa	16	14	18	9	14	15	19	19	17	17	15	15	15	16	18
Vastakkainasettelu suomalaisten parissa vähenee	15	12	18	10	16	16	14	17	15	12	15	17	11	16	19
Datan hyödyntäm. on reilua&läpinäkyyä ja ihmiset luottavat digit. palveluihin	13	12	15	20	15	13	11	12	13	15	13	12	11	14	15
Teknologian hyödyt jakautuvat tasaisesti ja tasa-arvoisesti	13	10	15	13	11	12	11	15	11	13	14	13	10	14	14
Löydämme uusia, demokraattisia tapoja toimia ja tulla kuulluksi	7	6	9	6	5	8	7	9	8	7	6	8	8	7	7
Muu, mikä?	2	1	3	1	2	3	3	2	2	2	2	3	3	2	1
Ei mikään	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
En osaa sanoa	2	2	2	3	3	2	2	2	3	1	2	3	4	2	1

Tärkeät asiat, jotka haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Taloudellinen tilanne				Puoluekanta								
Mitkä seuraavista asioista haluaisit nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana? Voit valita enintään viisi asiaa.	Total 2023 (n=2150)	Tulee erinom./melko mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/tinkii lähes kaikista (n=348)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuomalaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)
Hyvinvointivaltio Suomessa saadaan säilytettävä	45	46	44	48	43	41	41	40	25	57	56	52	49	44
Julkisen talous saadaan tasapainoon ja velan ottamista hillittyä	40	44	38	33	61	36	46	54	32	51	25	10	17	30
Lasten ja nuorten hyvinvointi on parantunut	38	37	42	35	36	33	35	36	34	36	43	39	37	33
Kansallinen turvallisuus on korkealla tasolla	38	39	37	35	53	39	39	44	32	46	38	15	18	29
Työpaikkoja syntyy lisää ja kaikille löytyy töitä	37	36	37	38	42	39	37	47	25	40	36	20	17	40
Ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5-celsiusasteen kasvussa	32	34	29	33	33	13	14	14	29	27	37	62	63	19
Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen saadaan pysäytettyä	29	28	30	29	23	11	28	16	19	20	37	47	59	23
Vauraus jakautuu reilusti ihmisten kesken	28	22	30	41	11	35	26	26	14	22	39	56	30	32
Talousjärjestelmää uudistetaan ympäristön kannalta kestäväksi	21	22	19	20	16	16	9	7	20	18	26	41	51	15
Jätteiden määrän kasvu saadaan pysäytettyä	20	19	19	25	19	21	7	18	20	19	19	14	20	24
Tasa-arvo on Suomessa vahvaa	18	18	18	19	14	19	8	11	24	19	18	33	24	15
Pandemioihin osataan tulevaisuudessa varautua	16	17	18	13	18	14	15	13	17	15	20	14	13	12
Ihmisten luottamus toisiinsa ja viranomaisiin on vahvaa	16	18	14	13	19	21	19	21	13	20	12	10	15	11
Vastakkainasettelu suomalaisten parissa vähenee	15	16	14	14	14	23	10	12	14	21	16	17	15	14
Datan hyödyntäm. on reilua&läpinäkyvää ja ihmiset luottavat digit. palveluihin	13	14	13	13	17	16	15	14	24	14	9	12	16	8
Teknologian hyödyt jakautuvat tasaisesti ja tasa-arvoisesti	13	14	12	11	16	15	11	14	8	13	9	14	11	6
Löydämme uusia, demokraattisia tapoja toimia ja tulla kuulluksi	7	6	7	11	4	17	7	10	7	8	9	8	6	10
Muu, mikä?	2	2	3	2	2	5	0	4	4	2	1	3	0	3
Ei mikään	1	1	1	1	1	0	0	2	0	0	1	0	0	3
En osaa sanoa	2	2	2	2	1	0	5	2	0	1	1	1	3	11

Tärkeimmät asiat kun miettii ketä äänestää seuraavissa eduskuntavaaleissa

Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa EDUSKUNTAvaaleissa?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Total 2023 (n=2150)

- Tärkeät asiat, jotka haluaisi nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana

- Tärkeimmät asiat kun miettii ketä äänestää seuraavissa eduskuntavaaleissa

Mitkä seuraavista asioista haluaisit nähdä toteutuvan seuraavien 10 vuoden aikana?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Total 2023 (n=2150)

Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa EDUSKUNTAvaaleissa?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Tärkeimmät asiat kun mieltii ketä äänestää seuraavissa eduskunta-/kuntavaaleissa

Vuosivertailu

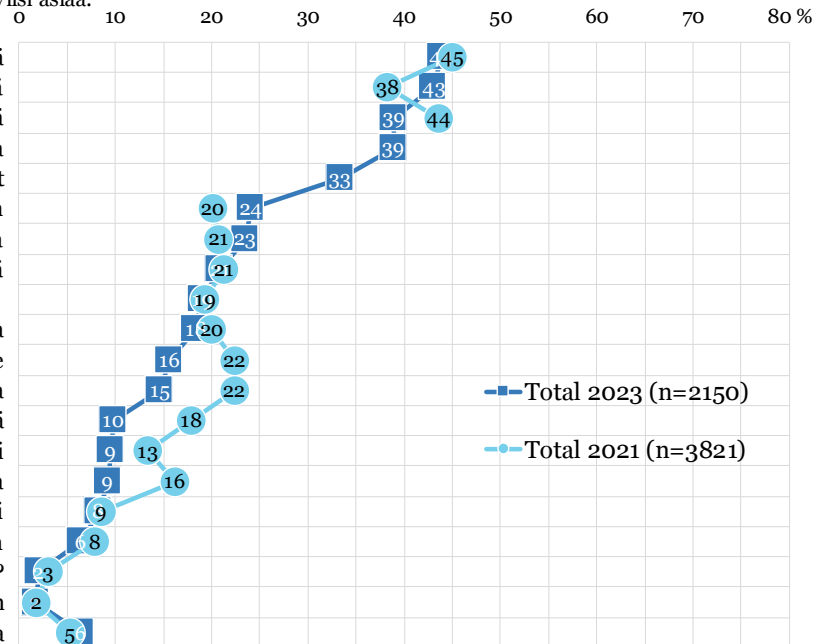
2023: Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa EDUSKUNTAvaaleissa?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Total 2023 (n=2150)

2021: Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa KUNTAvaaleissa?

Voit valita enintään viisi asiaa.

Tärkeimmät asiat kun mieltii ketä äänestää seuraavissa eduskuntavaaleissa (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Sukupuoli		Ikä					Alue (NUTS2)				Koulutus		
Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa EDUSKUNTAvaaleissa? Voit valita enintään viisi asiaa.	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki- Uusimaa (n=675)	Etelä- Suomi (n=449)	Länsi- Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä-Suomi (n=492)	Peruskoulutus (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateeminen (n=409)
Hyvinvointivaltio Suomessa saadaan säilytettyä	44	45	43	31	39	46	52	47	44	41	43	47	41	44	48
Julkinen talous saadaan tasapainoon ja velan ottamista hillittyä	43	40	46	25	35	40	45	58	43	45	43	41	40	43	48
Työpaikkoja syntyy lisää ja kaikille löytyy töitä	39	39	39	28	32	38	44	46	37	41	36	43	42	38	36
Kansallinen turvallisuus on korkealla tasolla	39	37	40	20	27	35	47	54	38	44	36	38	39	38	42
Lasten ja nuorten hyvinvointi on parantunut	33	42	25	35	36	34	33	30	33	33	35	32	35	33	32
Vauraus jakautuu reilusti ihmisten kesken	24	23	25	17	23	26	23	28	21	22	25	29	27	24	19
Ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5-celsiusasteen kasvussa	23	27	20	35	27	19	20	22	25	20	28	21	15	25	34
Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen saadaan pysäytettyä	21	25	17	24	23	22	22	16	23	17	22	20	16	22	27
Talousjärjestelmää uudistetaan ympäristön kannalta kestäväksi	19	20	18	25	22	19	16	16	21	16	21	18	14	19	26
Tasa-arvo on Suomessa vahvaa	18	24	13	27	17	18	17	16	17	16	23	17	17	20	17
Vastakkainasettelu suomalaisten parissa vähenee	16	15	17	12	12	15	15	20	16	16	14	17	12	16	20
Ihmisten luottamus toisiinsa ja viranomaisiin on vahvaa	15	11	18	14	13	14	16	16	17	14	12	16	11	16	18
Jätteiden määrän kasvu saadaan pysäytettyä	10	12	8	15	8	10	8	9	9	13	10	8	11	10	8
Löydämme uusia, demokraattisia tapoja toimia ja tulla kuulluksi	9	9	10	9	10	7	9	12	8	8	13	9	10	10	9
Pandemioihin osataan tulevaisuudessa varautua	9	10	8	5	8	7	11	13	8	10	11	8	14	7	9
Teknologian hyödyt jakautuvat tasaisesti ja tasa-arvoisesti	8	6	10	9	5	7	8	11	8	8	9	8	8	9	7
Datan hyödyntäm. on reilua&läpinäkyvää ja ihmiset luottavat digit. palveluihin	6	6	7	11	7	5	5	6	7	5	6	8	5	8	5
Muu, mikä?	2	1	3	0	3	2	3	2	2	1	2	3	2	2	2
Ei mikään	2	1	2	0	1	3	1	2	2	2	2	1	2	1	1
En osaa sanoa	6	7	6	9	9	7	6	3	6	6	6	8	10	6	4

Tärkeimmät asiat kun mieltii ketä äänestää seuraavissa eduskuntavaaleissa (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Taloudellinen tilanne				Puoluekanta								
Mitkä seuraavista asioista ovat tärkeimpiä miettiessäsi ketä äänestät seuraavissa EDUSKUNTAvaaleissa? Voit valita enintään viisi asiaa.	Total 2023 (n=2150)	Tulee erinom./m elko mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/t inkiä lähes kaikista (n=348)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuomalaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)
Hyvinvointivaltio Suomessa saadaan säilytettyä	44	42	45	47	41	41	45	44	21	59	59	55	42	25
Julkinen talous saadaan tasapainoon ja velan ottamista hillittyä	43	48	41	32	68	43	51	57	32	56	31	13	21	20
Työpaikkoja syntyy lisää ja kaikille löytyy töitä	39	40	39	38	51	33	38	52	25	55	41	20	22	25
Kansallinen turvallisuus on korkealla tasolla	39	40	39	36	55	46	37	55	27	46	34	10	13	20
Lasten ja nuorten hyvinvointi on parantunut	33	33	36	32	32	27	27	33	29	33	36	40	35	17
Vauraus jakautuu reilusti ihmisten kesken	24	20	24	36	8	32	31	26	11	20	39	52	28	20
Ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5-celsiusasteen kasvussa	23	26	22	22	20	17	8	6	19	13	27	55	63	11
Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen saadaan pysäytettyä	21	20	19	26	12	17	6	9	9	17	25	37	60	12
Talousjärjestelmää uudistetaan ympäristön kannalta kestäväksi	19	20	18	18	20	7	11	9	12	14	22	44	38	7
Tasa-arvo on Suomessa vahvaa	18	17	17	24	10	21	5	9	21	21	26	38	24	5
Vastakkainasettelu suomalaisten parissa vähenee	16	17	14	16	14	15	9	12	20	30	22	16	19	3
Ihmisten luottamus toisiinsa ja viranomaisiin on vahvaa	15	16	13	13	18	12	16	20	16	24	13	11	10	3
Jätteiden määrän kasvu saadaan pysäytettyä	10	10	9	11	8	8	4	9	14	7	11	13	15	10
Löydämme uusia, demokraattisia tapoja toimia ja tulla kuulluksi	9	9	9	13	7	6	14	8	14	16	15	12	7	2
Pandemioihin osataan tulevaisuudessa varautua	9	10	9	8	8	8	6	11	8	11	10	8	6	10
Teknologian hyödyt jakautuvat tasaisesti ja tasa-arvoisesti	8	7	10	8	7	5	11	7	9	10	8	7	8	4
Datan hyödyntäm. on reilua&läpinäkyvää ja ihmiset luottavat digit. palveluihin	6	7	5	7	10	11	16	9	12	6	3	1	5	4
Muu, mikä?	2	2	2	2	2	4	0	2	3	1	1	2	0	7
Ei mikään	2	2	1	3	1	0	0	0	1	0	1	0	1	15
En osaa sanoa	6	5	8	4	3	4	7	4	6	2	3	4	5	24

**Millä adjektiiveilla kuvaisit toivottavaa
tulevaisuutta Suomelle 10-20 vuoden
aikajänteellä?**

Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? (avoin 1/2)

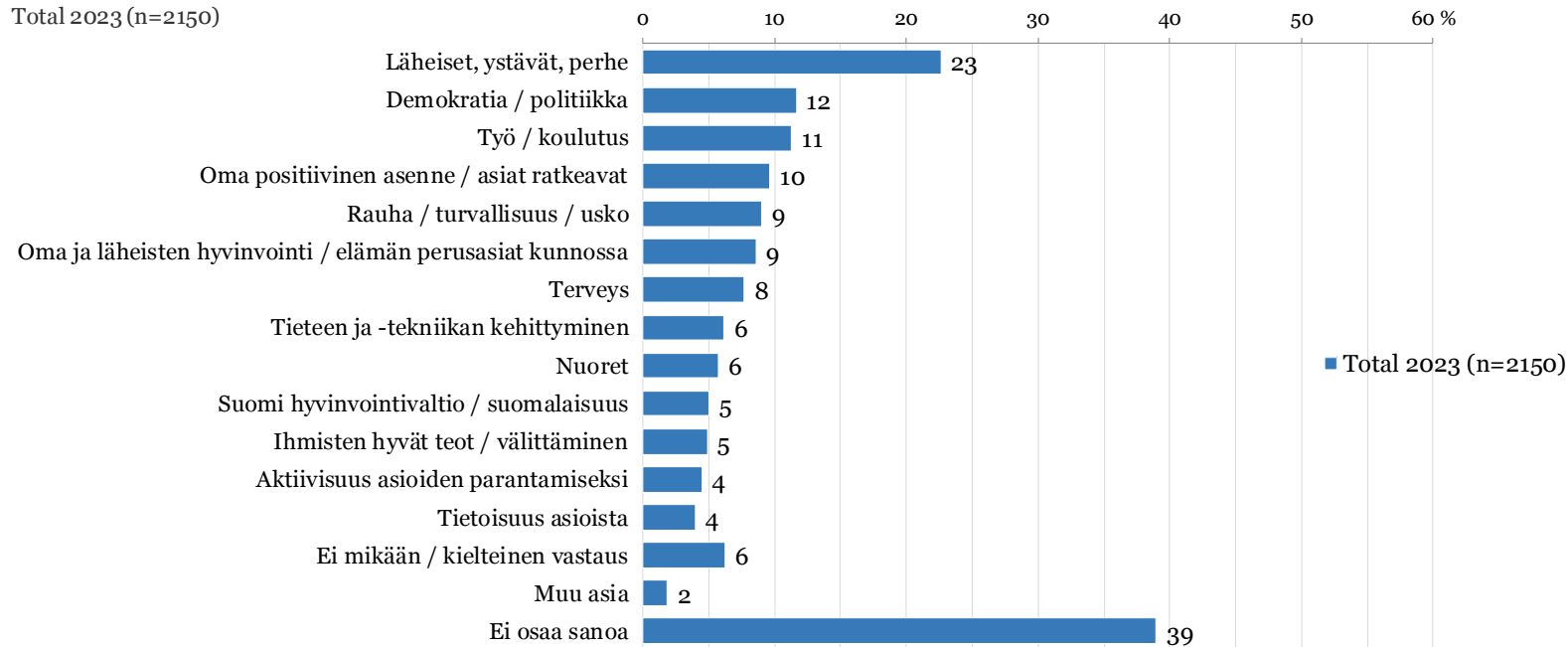

Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? (avoin 2/2)

Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa?

Kirjoita vastaus tähän...

Total 2023 (n=2150)

Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Total	Sukupuoli		Ikä					Alue (NUTS2)				Koulutus		
Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki- Uusimaa (n=675)	Etelä- Suomi (n=449)	Länsi- Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä-Suomi (n=492)	Peruskou- lutus (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateemin en (n=409)
Läheiset, ystävät, perhe	23	28	18	21	21	23	25	22	22	19	24	25	19	24	27
Demokratia / politiikka	12	10	13	6	11	13	11	14	12	11	11	12	11	12	12
Työ / koulutus	11	12	10	15	13	11	12	8	9	12	14	10	10	12	12
Oma positiivinen asenne / asiat ratkeavat	10	10	9	7	10	10	8	11	12	8	8	9	10	10	7
Rauha / turvallisuus / usko	9	9	9	4	8	8	9	14	7	8	11	10	8	10	9
Oma ja läheisten hyvinvointi / elämän perusasiat kunnossa	9	9	8	9	8	10	11	6	9	9	8	9	9	8	10
Terveys	8	8	8	4	6	7	7	12	8	9	7	7	8	7	10
Tieteen ja -tekniikan kehittyminen	6	7	6	9	4	5	6	7	8	4	6	6	6	6	7
Nuoret	6	7	5	4	4	7	7	6	6	4	7	5	5	6	8
Suomi hyvinvointivaltio / suomalaisuus	5	5	5	5	1	4	5	8	5	4	5	6	4	4	9
Ihmisten hyvät teot / välittäminen	5	6	4	4	6	4	6	5	6	4	4	5	4	5	5
Aktiivisuus asioiden parantamiseksi	4	5	4	3	6	5	6	3	4	6	5	4	2	5	6
Tietoisuus asioista	4	4	4	3	4	5	4	4	5	3	3	5	3	4	5
Ei mikään / kielteinen vastaus	6	5	8	4	7	6	6	7	6	6	5	8	7	6	6
Muu asia	2	1	3	3	1	1	3	2	2	2	2	2	3	2	1
Ei osaa sanoa	39	38	40	47	43	43	33	34	39	40	39	39	45	38	31

Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

%	Total	Taloudellinen tilanne			Puoluekanta									
Kun ajattelet seuraavaa 5 vuotta, mikä antaa sinulle toivoa? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Tulee erinom./m elko mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/t inkii lähes kaikesta (n=348)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuom alaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)
Läheiset, ystävät, perhe	23	23	25	18	23	14	26	18	20	33	22	26	27	12
Demokratia / politiikka	12	12	12	11	14	9	16	17	8	13	13	10	11	8
Työ / koulutus	11	12	11	9	14	7	4	6	7	9	11	14	13	13
Oma positiivinen asenne / asiat ratkeavat	10	10	9	9	10	15	4	8	17	13	11	6	11	13
Rauha / turvallisuus / usko	9	9	9	10	8	27	3	10	4	14	10	9	5	10
Oma ja läheisten hyvinvointi / elämän perusasiat kunnossa	9	10	7	7	10	8	12	10	7	8	10	9	9	10
Terveys	8	9	8	4	9	6	2	3	9	9	7	9	7	9
Tieteen ja -tekniikan kehittyminen	6	8	5	4	8	1	3	4	6	5	7	6	8	8
Nuoret	6	6	6	5	6	2	1	5	2	5	5	10	16	3
Suomi hyvinvointivaltio / suomalaisuus	5	7	3	3	5	13	5	5	4	6	6	4	6	2
Ihmisten hyvät teot / välittäminen	5	6	5	2	5	3	3	3	6	6	6	6	4	6
Aktiivisuus asioiden parantamiseksi	4	5	4	3	7	0	4	3	6	6	4	5	9	1
Tietoisuus asioista	4	4	4	3	5	3	7	4	6	5	3	5	9	2
Ei mikään / kielteinen vastaus	6	5	6	11	6	8	7	7	4	4	7	4	5	10
Muu asia	2	2	2	3	1	0	0	4	1	3	3	1	3	3
Ei osaa sanoa	39	35	40	45	33	41	44	39	48	26	36	42	38	49

Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? (avoin 1/2)

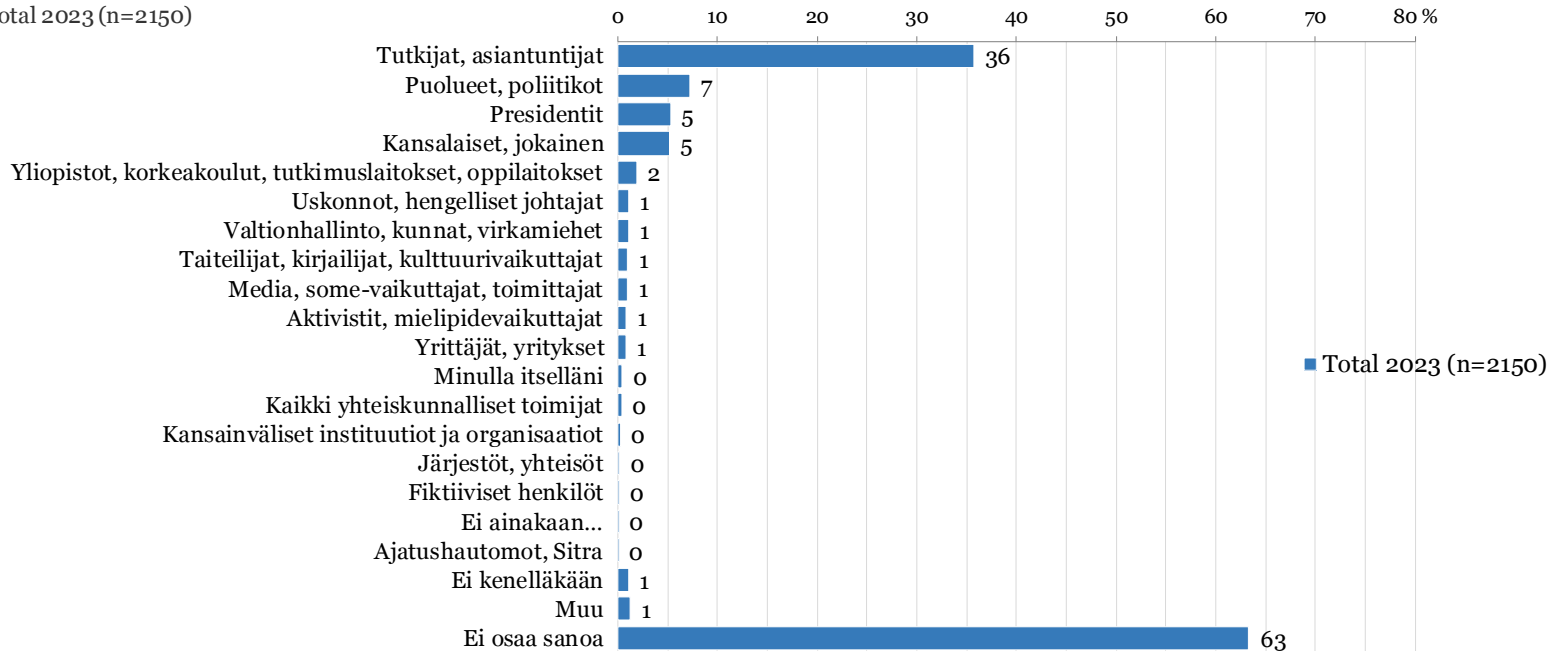

Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? (avoin 2/2)

Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista?

Kirjoita vastaus tähän...

Total 2023 (n=2150)

Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Sukupuoli		Ikä					Alue (NUTS2)				Koulutus		
Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki-Uusimaa (n=675)	Etelä-Suomi (n=449)	Länsi-Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä-Suomi (n=492)	Peruskoulutus (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateeminen (n=409)
Tutkijat, asiantuntijat	36	37	34	27	36	32	37	43	37	35	35	35	28	36	47
Puolueet, poliitikot	7	6	9	5	8	8	10	5	7	7	6	8	8	7	8
Presidentit	5	5	5	5	5	4	6	7	5	4	6	5	6	6	4
Kansalaiset, jokainen	5	6	4	4	3	5	6	6	5	5	6	5	4	6	5
Yliopistot, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, oppilaitokset	2	1	3	2	1	2	2	3	1	1	1	4	1	2	3
Uskonnot, hengelliset johtajat	1	1	1	0	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1
Valtionhallinto, kunnat, virkamiehet	1	1	1	0	0	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1
Taiteilijat, kirjailijat, kulttuurivaikuttajat	1	1	1	0	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Media, some-vaikuttajat, toimittajat	1	0	1	2	1	2	0	0	1	0	1	2	1	1	1
Aktivisit, mielipidevaikuttajat	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1
Yrittäjät, yritykset	1	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1
Minulla itselläni	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1
Kaikki yhteiskunnalliset toimijat	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Kansainväliset instituutiot ja organisaatiot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Järjestöt, yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fiktiiviset henkilöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ei ainakaan...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ajatushautomot, Sitra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ei kenelläkään	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muu	1	0	2	3	1	2	0	1	1	0	2	1	2	1	0
Ei osaa sanoa	63	66	61	69	69	69	62	53	63	64	64	63	70	63	52

Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Taloudellinen tilanne			Puoluekanta									
Kenellä on mielestäsi mielenkiintoista sanottavaa tulevaisuudesta ja siihen liittyvistä asioista? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Tulee erinom./mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/tinkii lähes kaikesta (n=348)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuomalaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)
Tutkijat, asiantuntijat	36	37	36	33	39	42	38	33	27	51	41	32	45	28
Puolueet, poliitikot	7	7	7	8	7	5	11	13	5	7	8	11	4	4
Presidentit	5	6	4	5	6	5	1	6	1	8	7	5	4	3
Kansalaiset, jokainen	5	5	8	2	3	3	2	5	6	4	7	2	6	8
Yliopistot, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, oppilaitokset	2	2	2	1	4	0	0	2	0	1	2	2	2	2
Uskonnot, hengelliset johtajat	1	0	1	3	0	7	0	2	1	2	1	1	0	4
Valtionhallinto, kunnat, virkamiehet	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	2	1	1	0
Taiteilijat, kirjailijat, kulttuurivaikuttajat	1	1	1	2	0	0	0	0	3	2	2	2	0	1
Media, some-vaikuttajat, toimittajat	1	1	1	0	1	2	5	1	2	1	0	1	2	1
Aktivisit, mielipidevaikuttajat	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	4	3	1
Yrittäjät, yritykset	1	1	1	0	1	0	0	2	0	1	1	0	1	0
Minulla itselläni	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1
Kaikki yhteiskunnalliset toimijat	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Kansainväliset instituutiot ja organisaatiot	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0
Järjestöt, yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Fiktiiviset henkilöt	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Ei ainakaan...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Ajatushautomot, Sitra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ei kenelläkään	1	1	1	3	1	0	0	1	0	1	1	2	0	3
Muu	1	1	1	3	1	4	0	0	0	2	1	1	1	2
Ei osaa sanoa	63	60	65	66	62	54	60	58	73	53	60	61	61	77

Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? (avoin 1/2)

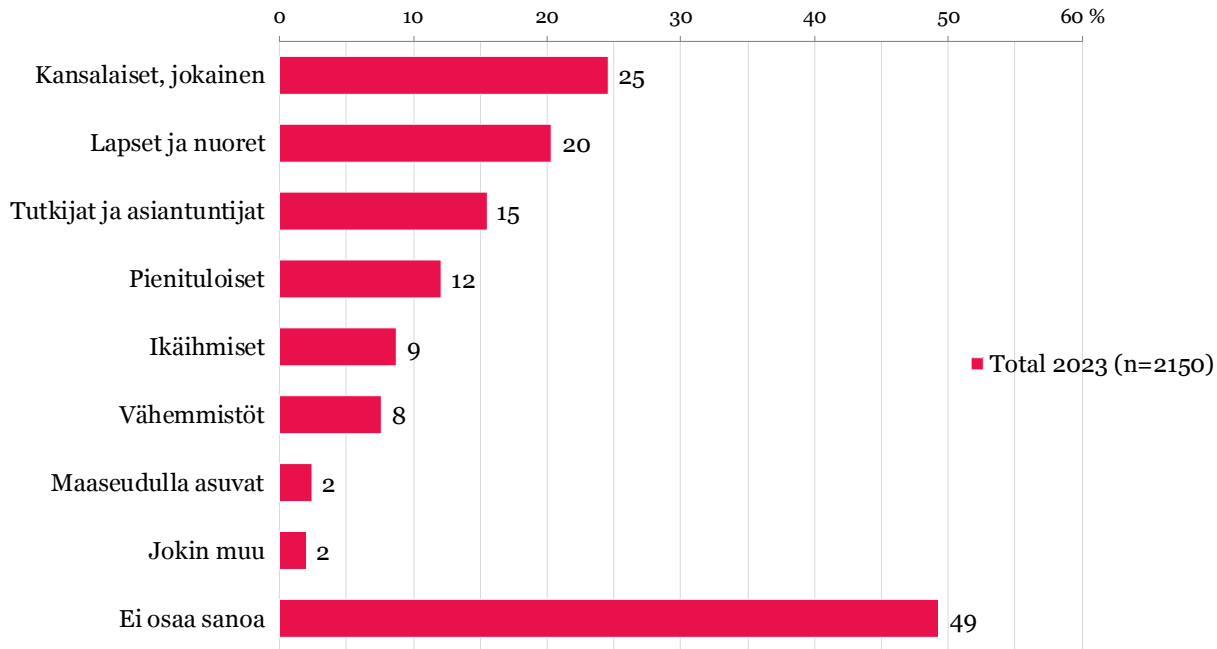

Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? (avoin 2/2)

Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta?

Kirjoita vastaus tähän...

Total 2023 (n=2150)

Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? (1/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Sukupuoli		Ikä					Alue (NUTS2)				Koulutus		
Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Nainen (n=1074)	Mies (n=1076)	15-24 v (n=300)	25-34 v (n=350)	35-49 v (n=512)	50-64 v (n=415)	Yli 65 v (n=573)	Helsinki- Uusimaa (n=675)	Etelä- Suomi (n=449)	Länsi- Suomi (n=535)	Pohjois- ja Itä-Suomi (n=492)	Peruskoulutus (n=638)	Muu koulutus (n=1079)	Akateeminen (n=409)
Kansalaiset, jokainen	25	22	28	15	24	23	25	31	23	28	24	25	25	24	25
Lapset ja nuoret	20	25	15	24	21	18	22	20	22	19	21	18	18	20	25
Tutkijat ja asiantuntijat	15	12	19	20	13	16	15	15	17	13	16	16	13	16	19
Pienituloiset	12	13	11	7	10	14	14	13	11	10	13	13	12	12	12
Ikäihmiset	9	11	6	3	8	6	9	14	10	10	7	8	8	9	10
Vähemmistöt	8	9	6	6	9	8	9	6	8	5	7	9	7	8	7
Maaseudulla asuvat	2	2	3	1	2	2	3	3	2	3	2	3	2	2	3
Jokin muu	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	1	2	2	2
Ei osaa sanoa	49	50	49	56	52	55	46	41	49	49	49	50	54	51	39

Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? (2/2)

Tilastollisesti merkitsevä ero muuhun aineistoon (95 % luottamustaso)

- +

%	Total	Taloudellinen tilanne			Puoluekanta									
Kenen ääni ei kuulu riittävästi keskustelussa tulevaisuudesta? Kirjoita vastaus tähän...	Total 2023 (n=2150)	Tulee erinom./mukavasti toimeen (n=1089)	Pärjää kun harkitsee (n=684)	Tinkii ajoittain/tinkii lähes kaikista (n=348)	Kokoomus (n=394)	KD (n=52)	Liike Nyt (n=28)	Perussuomalaiset (n=282)	RKP (n=75)	Keskusta (n=169)	SDP (n=309)	VAS (n=135)	VIHR (n=147)	Ei äänestäisi (n=103)
Kansalaiset, jokainen	25	24	26	23	25	21	18	29	12	30	27	16	21	28
Lapset ja nuoret	20	22	20	18	20	21	10	15	8	16	23	28	30	21
Tutkijat ja asiantuntijat	15	17	15	14	18	14	9	23	17	16	15	16	18	11
Pienituloiset	12	10	13	18	8	14	6	9	6	14	14	23	15	14
Ikäihmiset	9	8	10	8	6	14	8	7	11	14	10	6	7	9
Vähemmistöt	8	8	7	9	6	8	8	5	9	7	7	12	14	10
Maaseudulla asuvat	2	2	2	3	1	10	0	3	8	6	2	1	2	1
Jokin muu	2	2	3	1	1	3	4	1	2	2	2	2	3	1
Ei osaa sanoa	49	48	49	52	53	47	57	47	61	43	43	35	43	60